

Eivind Holskar Hansen

"Dette er noe vi må bli bedre på" - opplevelser og erfaringer med fotballaktivitet for flyktninger

En kvalitativ studie på krets og klubb sitt arbeid
for å tilrettelegge for flyktninger i norsk fotball

Masteroppgave i Idrettsvitenskap

Veileder: Jan Erik Ingebrigtsen

Medveileder: Martin Nesse

Mai 2023

Eivind Holskar Hansen

***"Dette er noe vi må bli bedre på" -
opplevelser og erfaringer med
fotballaktivitet for flyktninger***

En kvalitativ studie på krets og klubb sitt arbeid for å
tilrettelegge for flyktninger i norsk fotball

Masteroppgave i Idrettsvitenskap
Veileder: Jan Erik Ingebrigtsen
Medveileder: Martin Nesse
Mai 2023

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap
Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Kunnskap for en bedre verden

Sammendrag

Formålet med studien er å få kunnskap om hvordan kretser og klubber arbeider med tilrettelegging for deltakelse av flyktninger i norsk fotball. Studien tar utgangspunkt i Norges Fotballforbund (NFF) sin visjon *Fotball for alle* og deres uttalte mål om å ha et særskilt fokus på nyankomne flyktninger. Dette er belyst igjennom kvalitative dybdeintervju med totalt 10 informanter, hvor 5 tilhører krets nivå mens de resterende 5 tilhører klubb nivå.

Weber (2000) sine kjennetegn på byråkratiet, Tangen (2004) sin beskrivelse av idrett som system og Agergaard (2018) sin forståelse av integrering danner det teoretiske rammeverket for studien. For å skape en større forståelse suppleres dette med tidligere forskning på fotball som en integreringsarena.

Studien viser at det er en utfordring å arbeide med mål som er utenfor idrettens kerneoppgave. På denne måten blir inkludering- og integreringsoppgaver sekundært for konkurranseaktiviteten. Dette kommer spesielt til syne i en av kretsene hvor det ikke er utarbeidet noen konkrete tiltak rettet mot flyktninger. I tillegg viser studien viktigheten av å ha en øremerket inkluderingsansvarlig på krets nivå for å utvikle og koordinere inkluderingsarbeidet ut i klubb.

På grunn av at flyktningene må tilpasse seg de eksisterende normene og verdiene i et fotballag tyder dette på en assimilerende prosess. Det er derfor et krav om å spille fotball «på den riktige måten» der ikke ferdighetsnivå, kulturelle eller kjønnete faktorer blir tilpasset.

Nøkkelord: flyktning, inkludering, integrering, byråkrati, assimilering

Abstract

The purpose of the study is to gain knowledge about how regional federations and clubs work to facilitate the participation of refugees in Norwegian football. The study is based on the Norwegian Football Association's (NFF) vision *Football for all* and their stated goal of having a particular focus on newly arrived refugees. This is illuminated through qualitative in-depth interviews with a total of 10 informants, where 5 belong to the circuit level and the remaining 5 belong to the club level.

Weber's (2000) characteristics of bureaucracy, Tangen's (2004) description of sports as a system, and Agergaard's (2018) understanding of integration form the theoretical framework for the study. To create a better understanding, this is supplemented with previous research on football as an integration arena.

The study shows that it is a challenge to work with goals that are outside the core tasks of sports. In this way, inclusion and integration tasks become secondary to competitive activities. This is particularly evident in one of the regional federations where no specific measures have been developed targeting refugees. In addition, the study highlights the importance of having a dedicated inclusion officer at this level to develop and coordinate inclusion work within the clubs.

Due to the fact that refugees have to adapt to the existing norms and values of a football team, this suggests an assimilative process. Therefore, there is a requirement to play football "in the right way" where skill level, cultural, or gender factors are not accommodated.

Key words: refugee, inclusion, integration, bureaucracy, assimilation

Forord

Det er mange som fortjener en takk i forbindelse med dette masterprosjektet. Først og fremst ønsker jeg å takke mine dyktige veiledere Jan Erik Ingebrigtsen og Martin Nesse. Jeg anser meg som heldig som har fått lov til å diskutere denne oppgaven med så reflekterte og dyktige fagfolk. Jeg setter også stor pris på at dere har klart å roe meg ned i spesielt stressende tider.

Jeg ønsker også å rette en stor takk til alle informantene som har satt av sin tid i en hektisk hverdag. Deres deltakelse og bidrag har vært uvurderlig, og jeg er takknemlig for deres perspektiver og tanker.

Gjennom mine fem år her på idrettsvitenskap har Ola og Marthe bidratt med gode innspill og diskusjoner. Oppigjennom årene har vi jobbet lange dager og kvelder for å komme hit vi er i dag, men dette hadde ikke gått uten de sosiale initiativene og hyggelige pausene. I tillegg har et kjekt studiemiljø her i Trondheim bidratt til å gjøre studenttiden min til en tid jeg sent vil glemme.

Samboeren min fortjener også en oppmerksomhet. Dine oppløftende ord, engasjement og tålmodighet har bidratt til å gjøre denne prosessen enklere for meg, og det er jeg uendelig takknemlig for.

Sist, men ikke minst må det også rettes en stor takk til min familie som har bidratt på mange ulike måter og støttet meg i all slags vær.

Trondheim, mai 2023

Eivind Holskar Hansen

Innholdsfortegnelse

1. Fotball for alle	1
2. Utfordringer med idrettspolitiske mål om integrering.....	3
2.1 Integreringsbegrepet.....	3
2.2 Fire fremtredende utfordringer	5
2.3 Idrett som system	7
2.4 NFF som organisasjon.....	9
3. Fotball som en arena for integrering.....	12
3.1 Barrierer	12
3.2 Muligheter.....	14
3.3 Betydningen av sosial tilhørighet	16
4. Metode.....	19
4.1 Vitenskapsteoretisk grunnlag og valg av metode	19
4.2 Utvikling av intervjuguide	20
4.3 Tilgang til felt og utvalg.....	22
4.4 Gjennomføring av intervju.....	25
4.5 Organisering, bearbeiding og analyse av data	27
4.6 Kvalitetsvurderinger	30
5. Analyse	34
5.1 Struktur på inkluderingsarbeid i krets	34
5.1.1 Krets 1	35
5.1.2 Krets 2	41
5.1.3 Diskusjon i lys av utfordringer med politiske mål om integrering	46
5.2 Påvirkning av krets og struktur i klubb	48
5.2.1 Fra krets til klubb	48
5.2.2 System og strategier for inkludering i klubb.....	52
5.3 Fra ord til handling	55
5.3.1 Inkluderings- og integreringsbegrepet.....	56
5.3.2 Tiltak	59
5.3.3 En assimilerende praksis?	62
5.3.4 Utfall av inkluderingsarbeidet – integrering?	65
6. Veien videre.....	68
7. Referanser	70
Vedlegg	74

1. Fotball for alle

Vi lever i en tid der menneskelig migrasjon når nye høyder, og at antallet mennesker på flukt aldri før har vært så omfattende (UNHCR, 2022). Den pågående flyktningstrømmen viser ingen tegn til å stagnere og det blir tydelig at integrerende arbeid vil få en større betydning i årene som kommer. Norges Fotballforbund (NFF) styrer all organisert fotballaktivitet og er Norges største særforbund. Forbundet har godt over 370 000 aktive medlemmer fordelt i over 1 700 klubber over hele landet (NFF, 2020). Ett av kjerneprinsippene til NFF er «fotball for alle», hvor målet er å gi enhver person som ønsker å spille fotball mulighet til dette. Fotballen skal nemlig være en åpen arena uavhengig av kulturell bakgrunn, etnisitet eller betalingsevne (NFF, u.å.). Selv om fotballen er en av særidrettene som har kommet lengst på rekruttering og inkludering av minoriteter (Friberg & Gautun, 2007; Sisjord et al., 2014), finnes det likheter med den organiserte idretten forøvrig hvor minoriteter og spesielt minoritetsjenter er underrepresentert (Myrli & Mehus, 2015; Ødegård et al., 2016). Forskning viser også at gapet mellom majoritets- og minoritetsbefolkningen i organisert idrett har økt i tiårsperioden fra 1996 til 2006 (Myrli & Mehus, 2015), samt at denne tendensen har vist seg å fortsette frem til 2015 hvor 50 prosent av minoritetsgutter og 80 prosent av minoritetsjenter sjeldent eller aldri er aktive i et idrettslag (Ødegård et al., 2016).

En strategiplan sier noe om hvilke mål organisasjonen har, og hvordan de skal nås. NFF lager for hver tingperiode en strategi som de ønsker å følge i årene som kommer, og som skal være verdienne og målene som forbundet skal etterstrebe. Strategiplanen blir derfor norsk fotballs øverste forankrete rammeverk og skal bestemme kursen for norsk fotball de kommende årene.

I tidligere strategiplaner (som før ble omtalt som handlingsplaner) fra 2012 til 2015 er inkludering og integrering knyttet til prinsippet om at fotball skal være for alle grupperinger i samfunnet: «Fotball skal være åpen for alle uansett kjønn, alder, funksjonsnivå og seksuell orientering» (NFF, 2012, s. 5). Det er nødvendig å nevne at strategiplanen ble utarbeidet før det som blir benevnt som «den store flyktningkrisen» i 2015 hvor Europa opplevde en stor økning i transnasjonal migrasjon (Flensner et al., 2021; Nesse & Hovden, 2023). Dette kan forklare hvorfor verken religion, etnisitet eller kulturell bakgrunn spesifikt står nevnt i handlingsplanen. I dokumentet fremstår begrepsbruken derimot i større grad som en verdi i likhet med åpenhet og rettferdighet: «Sikre at medlemmer blir behandlet på en rettferdig og inkluderende måte.» (NFF, 2012, s. 8). Utover dette er det lite beskrevet hvordan

fotballforbundet skal etterstrebe dette. For perioden 2016-2019 viser handlingsplanen et mer rettet fokus mot inkludering og integrering. Førstnevnte har fått en selvstendig plass under «kjerneområder», hvor flyktninger spesifikt blir nevnt: «Fotballen skal gjenspeile befolkningen, og det fordrer et særskilt fokus både på nyankomne flyktninger og nybosatte.» (NFF, 2016, s. 32). NFF påpeker med dette på at fotballen skal ta en større plass i samfunnet, og med dette har et samfunnsansvar som jobber mot samfunnsendring og utvikling. Her pekes det direkte på at fotball er en viktig integreringsarena som kan dempe spenninger, samt utvikle trygghet, trivsel vennskap og toleranse. Til sammenligning med foregående handlingsplan står det uttrykt hvordan NFF skal ta i mot flyktninger. Nemlig å gi et lavterskeltilbud til flyktninger av begge kjønn, hvor inkluderingen skal foregå i den ordinære aktiviteten i klubbene, samt forsterke samarbeide mellom mottak, kommune og klubb i nærmiljøet (NFF, 2016, s.34). I tillegg presiseres det at hver krets skal ha en inkluderingsansvarlig som skal arbeide for minoritetsspråklige og spillere med nedsatt funksjonsevne (NFF, 2016, s.33). Slik endring i strategi samt konkrete mål knyttet til flyktninger kan det derfor argumenteres for at NFF har tatt økt migrasjon på alvor.

For inneværende periode, 2020 til 2023 understrekes det at det skal arbeides videre med nevnte kjerneområder inn i denne perioden. I tillegg er inkludering blitt en del av verdiene til NFF, nemlig: «Fotball er for alle. Vi praktiserer likeverd og sørger for integrering i våre aktiviteter.» (NFF, 2020, s. 3). Selv om NFF fortsetter å underbygge sin sentrale rolle som samfundsaktør er målene blitt noe mer diffuse: «NFFs inkluderingsstrategi har to hovedpilarer: likevekt og gjensidighet. Inkluderingsprosessen har to like viktige sider: å arbeide for det positive (inkludering) og mot det negative (diskriminering og utestenging).» (NFF, 2020, s.4). Selv om NFF implisitt snakker om flyktninger og nybosatte, som referert til i tidligere handlingsplaner, mangler derfor inneværende periode en konkret oppfølging lik handlingsplanen fra 2016 til 2019. Det kan derfor argumenteres for at inkludering har fått en mer overordnet posisjon, hvor inkludering blir brukt under begrepene verdibasert ledelse, modig og bærekraft (NFF, 2020). Derimot har NFF parallelt utarbeidet flere veiledere, støttedokumenter og verktøykasser knyttet til inkludering, både av utviklingsnedsatte og flyktninger. NFF har dog ikke noen resultater å vise til i årsrapportene foruten økonomiske avgifter og kostnader. Tallene viser at i årene 2020 og 2021 ble henholdsvis bare 53 prosent og 83 prosent av inkluderingsbudsjettet brukt. Til sammenligning har A-landslagssektoren for herrer overgått budsjettet i samme periode med 21 prosent (NFF, 2021).

Studiens formål er å belyse hvordan kretser og klubber arbeider med visjonen *football for alle*, hvor fokuset er rettet mot flyktninger. Oppgaven følger FN sin definisjon av flyktninger, nemlig «*en person som har flyktet fra sitt hjemland, og som med rette frykter forfølgelse på grunn av rase, religion, nasjonalitet, politisk oppfatning eller tilhørighet til en bestemt gruppe.*» (Odden, 2018). Oppgavens problemstilling er derfor som følger:

Hvordan oppfatter krets og klubb NFF sine mål om å tilrettelegge for flyktninger, og hvordan oversettes retningslinjene i praksis?

2. utfordringer med idrettspolitiske mål om integrering

Ettersom at det eksisterer en klar antagelse om at idrett og fotball kan hjelpe med integrering og sosial inkludering av flyktninger blir det derfor forventet at idrettslag skal ta en lederrolle knyttet til dette arbeidet (Nesse, 2023). Det å bruke idrettsorganisasjoner til slikt arbeidet er ikke unikt i Norge, hvor sivilsamfunnet i lang tid har arbeidet med ulike velferdsområder. Her peker Nesse og Hovden (2023) spesielt til samarbeidet mellom kommunen og idrettslag fra 1988 for å støtte befolkningens hele og sosialbehov. I stortingsmeldingen fra 2021 «Nasjonale minoriteter i Norge – en helhetlig politikk» kommer det til uttrykk at kulturlivet skal brukes for å øke kunnskapen om nasjonale minoriteter (Nesse & Hovden, 2023). Regjeringen utleverte derfor over 200 000 000 kroner til mangfold og inkludering i idrett og fysisk aktivitet. Dette ble begrunnet på følgende måte: «At barn og unge deltar i idretten har stor betydning for den enkelte, men også for samfunnet. Idrett er kjempeviktig som sosial oppvekstarena, og for barn og unges psykiske og fysiske helse.» (Regjeringen, 2022). Denne fremstillingen peker på den iboende troen i samfunnet om at idrett har en spesiell egenskap knyttet til integrering- og inkluderingspolitikk og at idrett derfor blir legitimert som en samfunnsaktør. NFF har her vist seg villig til å påta seg et slikt ansvar, hvor det i det siste strategidokumentet ble hevdet at NFF skulle ta ansvarlighet for å løfte samfunnsoppdraget enda mer (NFF, 2020).

2.1 Integreringsbegrepet

Om politiske mål knyttet til å gjøre migranter til en del av Norges befolkning blir begrepene *inkludering* og *integrering* ofte benyttet. Ettersom at disse ofte blir benyttet om hverandre eksisterer det en oppfatning om at begrepene både er entydige og overlappende. Ifølge Nesse

(2023) er dette en problematisk fremstilling da begrepene representerer hver sin prosess med ulike strategier. Inkluderingsbegrepet blir benyttet på flere måter, men fremstår som en paraplybetegnelse knyttet til økt deltakelse. «Fotball for alle» (NFF, u.å.-a) representerer et uttrykk for at alle uansett kjønn, funksjonsnivå, etnisitet eller kulturell bakgrunn skal kunne drive med fotball, og i lys av dette gi et uttrykk for det Nesse (2023) kaller for et generelt og egalisert prinsipp. Nemlig at alle skal ha muligheten til å delta på fotball.

Integrering derimot benevnes som en prosess hvor flyktninger får innpass og tilslutning i samfunnets institusjoner (Nesse, 2023). Dette er i tråd med Agergaard (2018) sitt begrep om system-integrering, nemlig at deltakelse gjennom fotball skal bidra til at flyktninger gjennom kjennskap til språk, institusjoner og normer og verdier skal gjøre flyktningene i stand til å delta i andre samfunnsarenaer utover fotball. Innenfor denne forståelsen av at integreringsprosessen skal gjøre flyktningene til en del av deres nye nasjonalstat eksiterer det noen ulike politiske tolkninger av hvordan dette bør gjøres. Agergaard (2018) henviser derfor til begrepene *assimilering* og *segregering* som en del av begrepet integrering, men som begge omfatter en motsetning til integrering sin hensikt. Assimilering betyr å gjøre lik, og referer derfor til prosessen der migranter gir opp sitt opprinnelige språk og sine kulturelle og sosiale egenskaper for å tilpasse seg majoriteten sine normer og verdier. På denne måten betinger assimilering en én-veis prosess hvor det kun er flyktningene som må tilpasse seg mottakersamfunnet, og det på denne måten ikke forekommer noen samfunnsendringer. I idrettssammenheng knyttes assimilering prosessen til at flyktninger må tilegnes den norske måten å utøve fotball på, for å delta. I dag er ofte assimilering den generelle forståelsen for integrering, og derfor knyttet til et negativt ladet ord (Agergaard, 2018).

Segregering derimot representerer en prosess hvor minoriteter bevisst blir adskilt fra majoriteten, både gjennom boligområder og «underpriviligerte» roller i samfunnet (Agergaard, 2018). I tillegg til statlig segregeringspolitikk, kan dette også opprettholdes av migranter for å bevare sin følelse av tilhørighet innenfor sine opprinnelige samfunn. I fotballfeltet knyttes segregering til egne adskilte grupper, gjerne spesifikke lag fra spesifikke land. I litteraturen er det noe omstridt hvorvidt dette er integrerende (Nesse, 2023), mens Luguetti et al. (2022b) peker på fordeler med en slik segregeringspolitikk da slike lag kan knytte sammen unge mennesker med flyktningbakgrunn, tilby muligheter og velvære samt utvikle en følelse av tilhørighet.

I motsetning til assimilering og segregering skal derfor integrering vise til en toveis-prosess, slik at flyktninger skal ha muligheten til å bevare sin identitet, samtidig som at både flyktning og mottakersamfunnet sammen påvirker og utvikler disse normene selv (Fader et al., 2020; Nunn et al., 2022). På denne måten vil samfunnet som en enhet gå gjennom en endring, i motsetning til virkningene av assimilering og segregering.

I lys av denne beskrivelsen forstår jeg inkludering som inkludering *til* fotballaktivitet, mens integrering handler om integrering *gjennom* fotballaktivitet. Med dette utgangspunktet blir begrepene skilt fra hverandre, men begge begrepene blir utforsket i lys av informantenes oppfatninger.

2.2 Fire fremtredende utfordringer

Som et forsøk på å forstå hvordan integreringspolitikk i idrett fungerer viser Agergaard (2018) til et studie som har undersøkt EU-land og deres tilnærminger til å få dette til. Hennes funn viser at samtlige land følger en assimilasjonstilnærming. Dette kjennetegnes ved at etniske minoriteter absorberes til én nasjonal enhet. Landene som ikke har en slik tilnærming bærer preg av at de ikke har noen konkrete tiltak for å innrullere migranter i idrett (Agergaard, 2018). Studien avdekket og noen generelle utfordringer knyttet til forståelse av integreringspolitikk i idrett. For det første var det uklart hva som var målestokken for idrettsrelatert integrering. Det var en manglende beskrivelse på hvordan idrett vil føre til integrering i samfunnet mer generelt. Det bar istedenfor preg av en mer implisitt antagelse om at idrett automatisk bidrar til en viktig sosial arena som bidrar til integrering. For det andre hadde idrettsrelaterte integrasjonsprogrammer en tendens til å hovedsakelig setter søkelys på migrantene fremfor å arbeide med interaksjoner mellom majoritetsbefolkningen og minoritetene. De politiske dokumentene har også en tendens til å fokusere på enkelte minoritetsgrupper, spesielt muslimer som ofte blir omtalt som en homogen gruppe. Konsekvensen av å skjære alle over én kam, spesielt muslimer og islamister har ført til terminologien «The minority of the worst.» (Agergaard, 2018, s. 23). Videre har idrettsprogrammer knyttet til integrering ofte en normativ og handlingsorientert retningslinje (Henry et al., 2007) . Dette bygger på holdningsmessige og moralske koder om hva som er riktige måter å operere og fungere i samfunnet på, som er knyttet til sentrale verdier og prinsipper i vertsnasjonen. Kort fortalt omhandler dette hva som hører hjemme og hva som ikke hører hjemme i et samfunn. Jöhncke (2007, s. 41) eksemplifiserer dette ved at i Danmark

er det forventet at man skal arbeide, betale skatt, sende barna på skolen og at man får gifte seg med hvem man vil. I motsetning til integrering forstått som et positivt konsept hvor en person skal bli en del av samfunnet og forstå de moralske kodene, er det en tendens til at integrering får en nærmest negativ setting hvor det fokuseres på migranter som ikke deltar på «riktige måter». Den normative og handlingsorienterte tilnærmingen leder derfor integreringsbegrepet bort fra hva det egentlig er (Agergaard, 2018).

Den siste av utfordringene knyttet til forståelse av integrering igjennom idrett er at assimilerende konseptualiseringer ofte presenterer integrasjon som en lineær prosess som individet følger for å tilpasse seg vertsamfunnet og at dette har et statisk endepunkt. Programmer blir derfor forstått som ett av flere steg der migranter skal bli lik som den øvrige befolkningen og for å gjenopprette en nasjonal enhet. Dette resulterer i en forståelse som vellykket eller ikke vellykket, integrert eller ikke integrert. Istedenfor mener Agergaard (2018) at resultatfokuset overskygger prosessfokuset, hvor han understreker at integreringsprosesser har ulike hastigheter og utfall for hver enkelt.

Det er som nevnt lite litteratur som fokuserer på integrering- og inkluderingspolitikk i eksisterende frivillige klubber. Det er dog noen unntak hvor eksempelvis Friberg og Gautun (2007) som studerte inkludering av etniske minoriteter i norsk kontekst. Der fant de ut at klubbene var klar over deres rolle knyttet til inkludering da de både viste egeninteresse av å inkludere flere, samtidig som de mente at de har et samfunnsansvar. Funnene viser dog at de ikke har lyktes, blant annet ved å vise til at bare 14 prosent har gjort noe konkret for å rekruttere flere minoriteter. Et annet funn var at flesteparten av organisasjonene mente at det var vanskeligere å rekruttere personer med etnisk minoritetsbakgrunn. Denne årsaken mente de var knyttet til at de ikke kjenner til hva organisasjonene drev med, samt at de ikke kjente noen som vare med. Flensner et al. (2021) sin studie på en klubb i Sverige har lignende funn, hvor også ledere her uttrykket sin posisjon for å fremme integrering, men at lederne i større grad problematiserte sammenhengen mellom idrett og integrering da den både var uklar og tvetydig, samt at det var noe som var utenfor deres rekkevidde. Med utenfor rekkevidde mente lederne at problemet i større grad rommet økonomiske og sosiale strukturer i samfunnet. De mente derfor at integreringsarbeidet stort sett er noe utenfor det de kunne påvirke selv. Dette tyder på en forståelse av integrering til strukturelle faktorer, som å bryte boligsegregering, lønnsulikhet i arbeidsmarkedet etc. Lederne la i stedet vekt på at alle skulle få kunne delta uavhengig av alder, kjønn, bakgrunn samt at alle skulle føle seg velkommen.

Lederne foretrakk imidlertid å bruke begrepet inkludering fremfor integrering, både i forhold til deres praksis, samtidig som de mente at sistnevnte hadde en assimilerende tilnærming. Denne bruken av integrering og inkludering er i samsvar med Nesse (2023) og Agergaard (2018) sin forståelse av begrepene.

2.3 Idrett som system

Tangen (2004) undersøker i sin bok «hvordan er idrett mulig?» nettopp hvordan idrett som (sosialt) system fungerer. Selv om han anerkjenner antagelsen om at idrettsdeltakelse er et viktig gode som de fleste bør ta del i, stiller han seg kritisk til at idretten er en integreringsmekanisme hvor han heller ønsker å forstå idrett på en ny måte. Dette gjør han ved å undersøke idrett som system og som *organisasjon*. Ved bruk av Luhmann argumenterer Tangen (2004) med at en organisasjon er en form for autopoietisk sosialt system basert på og opprettholdt gjennom kommunikasjon. Det som skiller samfunnet og samfunnets organisasjoner er forskjellige måter å trekke grenser på, hvordan de danner sine strukturer samt hvordan de lukker seg fra omverdenen. Organisasjoner er derimot ikke adskilt fra samfunnet, men noe som dannes «inne i samfunnet» (Tangen, 2004, s.123). I prinsippet mener han at alle i det moderne samfunnet har lik og fri mulighet til å delta på kommunikasjonen og kan derfor ta del i systemene som skole, politikk, religion, vitenskap og idrett. Det poengteres derimot med at slike (sosiale) systemer vil bli overbelastet dersom alle skal ta del og at det derfor risikeres at systemene går i stå. På denne måten sørger idretten for at enkelte inkluderes mens andre blir ekskludert, i tillegg til å sikre at bestemte ytelser blir ivaretatt. Denne inklusjonen tar form og blir ivaretatt gjennom medlemskap. Dette betyr at du må være medlem i eksempelvis en fotballklubb for å få kunne delta på treninger og konkurranser.

Det Tangen (2004) legger i inkludering- og ekskluderingsmekanismer er at det i et system er bestemte kriterier som er gjeldene. Dette er noe han kaller deltakergjøring, om bestemmer hvem som er like nok til å delta og hvem som ikke er det. Selv om det i det moderne samfunnet eksisterer en frihet og likhet uttrykt i menneskerettighetene, har vi sett at organisasjoner har en begrensning i form av deltakerkapasitet for å ikke bli overbelastet. Under en slik samfunnsmessig betingelse er det derfor hvert sitt system som bestemmer hvem som kan få muligheten til å delta. Dette leder oss videre inn på begrepet *selektiv inklusjon*, hvor det eksisterer spesielle kriterier, og at det er de som oppfyller disse som blir inkludert. Tangen (2004) presiserer at idrettens eneste medium er seier, altså det å vinne. Dette betegner

derfor makten i strukturen. Så i en idrettslig kontekst er det derfor de som behersker dyktighet, gjerne igjennom sammenligning av kroppsliggjorte ferdigheter som innfrir disse kriteriene. Det holder derfor ikke at utøvere ønsker å spille fotball, men de må også beherske aktiviteten. Klarer ikke utøverne dette vil de derfor bli ekskludert. På denne måten presenteres konkurransepress og resultatfokuseringen ofte på problemene knyttet til frafall og ekskludering. Hovedpoenget er nettopp at idrettsorganisasjoner fungerer bedre som en inklusjon-/eksklusjonsmekanisme fremfor en integreringsmekanisme grunnet at avgjørelser som blir gjort er rettet mot at seieren skal sikres (Tangen, 2004). Nesse og Hovden (2023) peker derfor på en meritokratisk seleksjonsstrategi i fotballens praksis, hvor makten er fordelt ut i fra de evnene og ressursene utøverne har. Dette kan forstås som en dominerende logikk hvor utvikling av fotballferdigheter blir prioritert over slike velferdsoppgaver som integrering og inkludering i fotball faller inn under.

Seieren som Tangen (2004) presenterer som idrettens verdi kommer også til syne i hans senere forskning på frivillige organisasjoner (Tangen, 2009). Der fant han ut at motivasjonen for å melde seg som bidragsyter i idretten stammet fra å realisere «idrettsaken». Dette betyr at frivillige var engasjert for å realisere idrettslig virksomhet eller være engasjert i idrettslig aktivitet. Dette leder oss til begrepet «sportokrati» som blir beskrevet på følgende måte: «alt som skjer i klubber og forbund, relateres, forankres og legitimeres i det som organisasjonene oppfatter som idrettslig virksomhet» (eksempelvis trening, konkurranser, rekrutering etc.) (Tangen, 2009, s.7). Dette betyr at idretten har vanskeligheter med å eksempelvis arbeide med velferdsoppgaver da det er i motsetning til kjerneverdien i idretten (Tangen, 2004). Det eksisterer derfor et skille mellom idrettens egen logikk og dens tildelte oppgaver. Fahlén og Stenling (2016) har dokumentert dette funnet hvor de viser til de konkurrerende prioriteringene knyttet til legitimiteten av statlige midler som hviler på forutsetningen om at idretten har en samfunnseffekt når det gjelder samfunnsengasjement og folkehelse på den ene siden, og den organiserte idrettens fokus på å utføre sine aktiviteter, i dette tilfelle fotballaktiviteten. Turconi og Shaw (2021) har lignende funn i et forskningsprosjekt i England knyttet til likestilling av marginaliserte mennesker funnet ut at slike velmente retningslinjer ikke oppnår de ønskede resultatene på grunn av stykkvis implementering og konkurrerende prioriteringer.

2.4 NFF som organisasjon

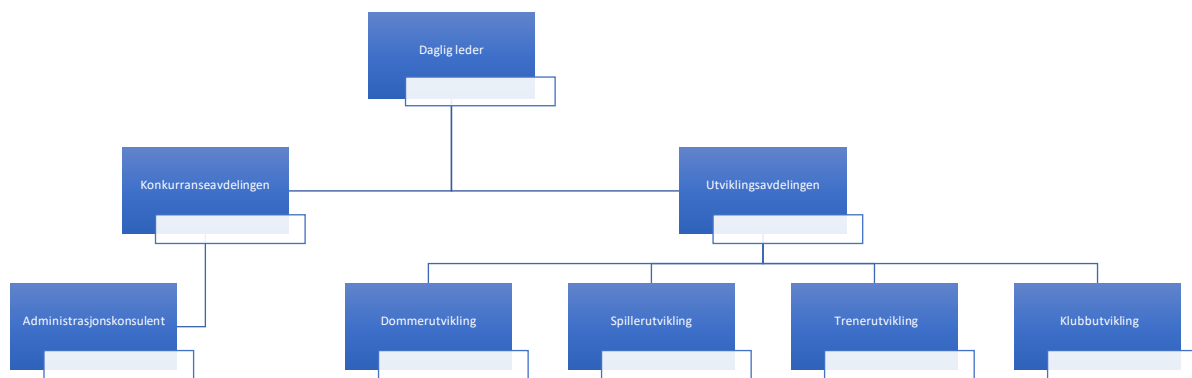
Max Weber (2000) presenterte begrepet det *rasjonelle byråkrati* i sin beskrivelse av idealtypiske organisasjoner. En vanlig mistolkning av idealtipe er at det beskriver den «perfekte» virkelighet. I motsetningen mener Weber at denne virkeligheten ikke eksisterer, men at det er en henvisning til prinsipper eller kjennetegn som bør prøve å etterkommes. Disse hoved kjennetegnene er: *hierarki, faste kompetanseområder, saksdokumenter, teoretisk skoloring, fulltidsansatte samt regler og rutiner* (Weber, 2000, s. 97).

Byråkratiet skal altså bygges opp hierarkisk, som betyr at det eksisterer et sett med over- og underdannede stillinger mellom vertikale nivåer i en organisasjon, hvor de høyere stillingene har oppsyn over de lavere stillingene (Weber, 2000). Det er dog viktig å nevne at grunnet spesialiserings-prinsippet er ikke hierarkisk underordning ensbetydende med at personer med høyere stilling uten videre kan overta stillingen. Dette sikrer at alle uansett nivå kan ta del i organiseringen samt at det skaper grobunn for et karrieresystem hvor en kan arbeide seg oppover i hierarkiet.

I lys av Weber (2000) kan fotballforbundet beskrives som en hierarkisk organisasjon. Overordnede organisasjonsledd har altså mer myndighet og påvirkningskraft enn de underordnede organisasjonsleddene. Fédération Internationale de Football Association (FIFA) og Norges idrettsforbund og olympiske og paralympiske komité (NIF) har påvirkningskraft på fotballforbundet. Mens forbundet er styrende for fotballkretsene. Knyttet til utførelse og struktur referer fotballforbundet til styringsmodellen forbund-krets-klubb, som omhandler faglig og økonomisk støtte fra sentralt hold, og operasjonelt ansvar på regionalt hold (NFF, 2020). Med denne forståelsen er det altså, etter min oppfattelse, kretsens oppgave å gjøre strategiplanen gjennomførbar for klubbene. Denne organisasjonsstyringen representerer derfor en hierarkisk modell, hvor NFF sentralt består av det øverste nivået av norsk fotball, mens krets og klubb representerer henholdsvis nivå 2 og 3.

Weber (2000) er også opptatt av kompetanse og spesialisering. Dette oppnås ved faste kompetanseområder og arbeidsfordeling som bygger på at arbeidsoppgavene gis til de eller den som har mest aktuell kunnskap. Slik oppbygning skal sørge for at oppgavene blir utført på en planmessig og regelmessig måte.

Norges fotballforbund som består av 18 fotballkretser, består av en spesialisert oppbygning (se figur 1). Denne består av (minst) en leder som er ansvarlig for driften. Driften er delt opp i to ansvarsområder, nemlig konkurranse- og utviklingsavdelingen. Konkurransavdelingen har ansvar for oppsett og gjennomføring av seriespill, cuper og turneringer, medlemmer og overganger samt at regler og bestemmelser etterfølges. Utviklingsavdelingen har på sin side både ansvar for dommer-, spiller-, trener- og klubb utvikling. Her skal det utvikles kvalitetsprogrammer i tillegg til å følge opp klubber med veiledning og rådgivning til klubber som trenger dette. Det er under denne avdelingen arbeid med inkludering av flyktninger faller inn under.

Figur 1: Generelt organisasjonskart for fotballkretser, hentet fra fotball.no

Det tredje byråkratiske kjennetegnet er saksdokumenter eller det som kan betegnes som skriftliggjøring (Weber, 2000). Dette omfatter hvordan kunnskap lages og deles i denne organisasjonsformen. I lys av NFF er strategidokumentene forbundets øverste rammeverk som skal sette føringer på hvordan fotballen og organisasjonen skal utvikles i gjeldende periode. Strategidokumentene blir derfor NFF sitt mest sentrale saksdokument. I tillegg har NFF utarbeidet veiledere og verktøykasser på sine nettsider knyttet til handlinger og strategier som er satt i strategidokumentet. Denne deling av informasjon kan derfor også knyttes til Weber (2000) sin skriftliggjøring.

Deretter viser Weber (2000) til begrepet spesialisert embetsvirksomhet som forutsetter en teoretisk skolering for både embetsmenn og tjenestemenn. Opplæring av regler og kunnskap skal derfor gi de ansatte nødvendig kunnskap som skal til i sine funksjoner i byråkratiet i tillegg til delegert ansvar for å bruke denne kunnskapen til organisasjonens beste (Rasmussen, 2016). I lys av ansettelse i NFF kan dette ta form av både utdanning på universitet eller høyskole, sertifiserte kurs i tillegg til erfaring fra fotballfeltet gjennom egen spiller/trenerkarriere. Disse ansatte er også knyttet til en fulltidsstilling som leder oss inn på Weber (2000) sitt neste kjennetegn på det rasjonelle byråkratiet. Det forventes nemlig full arbeidskraft slik at arbeidet blir gjort innenfor den tid som er beregnet, samt at nok timer blir nådd. Dette anser Weber (2000) som embetsmannens plikt, nemlig å oppfylle de daglige timene som er knyttet til arbeidet. På denne måten sørger byråkratiet for å benytte arbeidskraften på en effektiv måte for å nå de oppgaver og målsettinger som bestemmes. Selv om NFF er en frivillig organisasjon, er ansattstaben i forbundet og kretsene fulltidsansatte. Dette markerer et tydelig skille mellom forbund/krets, til grasroten og klubbnivå hvor det er få heltidsansatte og mest frivillighet. Det siste kjennetegnet til Weber (2000) er regler og rutiner, som henviser til hvordan oppgavene skal gjøres i tillegg til hvem det skal utføres av. Dette kan være prosedyrer, kontrakter, stillingsbeskrivelser, retningslinjer etc. som gjør at arbeidet ikke blir preget av individuelle preferanser eller skjønn, og som sikrer kontinuitet og forutsigbarhet.

Kretsene sin (hoved)oppgave er å stå for forvaltningen av det som blir fastlagt av forbundstinget og forbundsstyret i sin region (NFF-loven, 2014, §14-4), samt å gjøre dette oppnåelig for klubbene. Klubbene betegner nemlig det siste nivået i den vertikale strukturen forbund-krets-klubb, og betegnes ofte som grasrota. Selv om klubbene er medlem av forbundet styres de selvstendig (NFF-loven, 2014, §8-4) med egne ledere, eget styre og noen ganger administrative ansatte. Med klubbens selvstendighet menes at klubbene selv har frihet til å ta selvstendige valg innenfor NFF og NIF sine rammer (NFF, u.å.-b). Klubbene har etter den forståelsen mulighet til å ta uavhengige avgjørelser men kan bruke sin tilsluttede fotballkrets til å søke om råd, kunnskap og veiledning. Det er eksempelvis råd fra NFF om «klubben som sjef» som innebærer en struktur som ikke er personavhengig. Med dette menes hensiktsmessige ansvarsfordelinger og klare rollebeskrivelser. Selv om det er ulikt hvordan klubber velger å strukturere arbeidet, har klubbene jeg har kontaktet én daglig leder som har det overordnede ansvaret, med varierende mengder underdannede verv, eksempelvis spillerutvikler, dommeransvarlig og inkluderingsansvarlig som hovedsakelig er drevet av frivillighet (se vedlegg 4).

3. Fotball som en arena for integrering

Igjennom den internasjonale forskningslitteraturen knyttet til fotball som integreringsarena er det en samlet oppfatning om at idrett og fotball spesielt har egenskapen til å forenkle utfordringene barn og unge på flukt har i møtet med et nytt samfunn (Lange et al., 2017; Paškevičė et al., 2021). Denne forståelsen blir tydeligst argumentert for gjennom fotballens sosiale egenskaper, der den har potensiale til å utvikle flyktingenes sosiale og personlige ferdigheter som kan være en nøkkel til ytterligere engasjement i samfunnet (Paškevičė et al., 2021; Lange et al., 2017; Stone, 2018). På den måten har fotballprogrammer fått anerkjennelse som et verktøy for å ta tak i komplekse integreringsutfordringer med fokus på et mer holistisk perspektiv fremfor å være opptatt av konkurranse og resultat (Paškevičė et al., 2021).

3.1 Barrierer

Hensikten med slike fotballprogrammer er derfor å overkomme flere av barrierene denne gruppen står ovenfor. I forskningslitteraturen pekes det på ulike modeller for fotballdeltakelse, hvor mesteparten av forskningen er gjort på kortsiktige programmer (opp til ett år), mens det eksisterer lite litteratur på integrering i vanlige eksisterende klubber (McDonald et al., 2019). Selv om det er ulikt hvordan integreringsprogrammer går frem for å lette på flytningenes barrierer, er det som går igjen fokus på språk (Lange et al., 2017; Nunn et al., 2022; Stone, 2022), økonomisk støtte (Lange et al., 2017; Luguetti et al., 2022c; Stone, 2018) og transport (Cheung-Gaffney, 2018; Fader et al., 2020; Truskewycz et al., 2022).

Studien til Paškevičė et al. (2021) viser at integrering er knyttet til kampen mot språkbarrierer, og at nettopp språk blir en nøkkel til vellykket integrering. Dette argumenterer de med at språkkunnskaper som kan gi flyktningbarn og unge bedre kommunikasjonsferdigheter som kan være nyttig for utdanning, arbeid og et mer aktivt liv i samfunnet ellers. I tillegg viser studien til funn som understreker at utvikling av et språk utover morsmålet fremmer både et rikere ordforråd, leseferdigheter samt forbedret læring generelt. Lange et al. (2017) sitt studie eksemplifiserer arbeid knyttet til språk ved å aktivt utvikle disse ferdighetene. Dette ble gjort blant annet ved å tilby språkkurs som en del av fotballtreningen, hvor de fant ut at 82 prosent av deltakerne hevdet å få økt språkkunnskaper igjennom dette tilbudet.

Det er også veletablert i litteraturen at økonomi eksisterer som en barriere for organisert fritidsaktivitet. Dette gjelder også fotball, hvor Friberg og Gautun (2007) viser til at flyktninger, særlig med kort botid i landet er ekstra utsatt for økonomisk kostnader. I tillegg pekes denne gruppen ut som ekstra sårbare da asylsøkere ikke har lov til lønnet arbeid (Stone, 2018). På denne måten blir økonomisk støtte en sentral og viktig del av integreringsprogrammet, hvor Luguetti et al. (2022c) argumenterer for at gratis deltakelse er det viktigste tiltaket slike programmer kan tilby. I tillegg opplevde trenere seg som «barriererbrytere» da de opplevde at utøverne kunne delta til tross for lav økonomisk status. Når det gjelder transport peker Fader et al. (2020) på viktigheten av å sørge for at deltakerne enkelt kommer seg til og fra trening. Han har med sitt studie funnet ut at (gratis) transport var ett av tiltakene som ga størst positiv respons i tidligere integreringsprogrammer i fotball. Whitley (2022) på sin side argumenterer også for viktigheten av ordnet skyss da nyankomne flykninger har manglende kunnskap om offentlig transport og om hvordan dette fungerer, i tillegg til at de ikke har tilgang på egen bil.

Til slutt viser litteraturen til at flyktningkvinner opplever større barrierer knyttet til deltakelse enn det motsatte kjønn. Dette er knyttet til kultur, kjønne forventninger og religion (Truskewski et al., 2022; Nunn et al., 2022) i tillegg til hån, undertrykkelse, seksistiske uttrykk (Liguetti et al., 2022b). På grunn av at kvinner opplever større grad av foreldrekontroll enn gutter opplever flere av de kvinnelige deltakerne at de er avhengig av å skjule sin deltakelse for å skjerme seg selv og familien. Videre peker litteraturen på at lite kvinnelig representasjon i lederverv og trenerposisjoner, for lite kunnskap om fordeler med fysisk aktivitet og forventninger knyttet til organisert trening er store utfordringer (Truskewski et al., 2022). Intervju med deltakende kvinner viser dog at de som klarer å finne en tilpasning mellom de kulturelle, religiøse og kjønne skjæringspunktene danner seg et «fristed» med en egeninteresse samt at de opplevde anerkjennelse og respekt av jevnaldrende menn (Nunn et al. 2022). Det er også gjort funn på unge kvinner at fotballprogram var spesielt effektivt for denne gruppen dersom rammene rundt aktivitet ble ansett som trygge, men også adskilt fra mennene. Dette var fordi at programmet fungerte som en motgift mot bekymringer for sikkerhet og sårbarhet, samtidig som at gruppen endelig fikk et fritt sted å leke utendørs (Cheung-Gaffney, 2018). Luguetti et al (2022a:2022b) underbygger viktigheten av slike spesifikke program for jenter for å blant annet gjøre opprør mot dagens kjønnsdiskriminerende og rasistiske karakter og for å gjøre dem bevisst på at endringer er mulig. Allikavel viser forskningslitteraturen at det er mennene som får det meste av

oppmerksomheten og at det er de som får tilgang til slike fotballprogrammer (Nunn et al., 2022; Truskewski et al., 2022).

3.2 Muligheter

I tillegg til barrierene som er nevnt har slike fotballprogrammer et ønske om å lette på integreringsprosessen en flykning møter på i det nye samfunnet. Formålet er derfor å bruke fotballen som en arena hvor utøverne kan få opparbeidet kunnskap og ferdigheter som skal gjøre personen bedre rustet til å i større grad finne sin plass i det nye samfunnet. I likhet med arbeid mot barrierer er det ulikt hva forskjellige programmer setter sitt fokus på, men det som går igjen er arbeid (Fader et al., 2020; Lange et al., 2017; Luguetti et al., 2022b), kjennskap til utdanningsinstitusjoner (Nunn et al., 2022; Paškevičė et al., 2021; Whitley, 2022), ytterligere språkkunnskaper (Lange et al., 2017; Nunn et al., 2022; Stone, 2022), personlig utvikling (Fader et al., 2020; Truskewycz et al., 2022; Whitley, 2022) i tillegg til tålmodighet, struktur og viktigheten av treneres engasjement (Fader et al., 2020; Luguetti et al., 2022c).

Sysselsetting blir lagt vekt på i forskningslitteraturen hvor integreringsprogrammer hjelper unge med å utarbeide CV-er, søknader samt informasjon om jobbsøknadskanaler og utdanningsinstitusjoner (Lange et al., 2017; Luguetti et al., 2022c). Prosjektene er også opptatt av å utnytte ressursene og kontaktene fotballprogrammene innehar fra før av for å finne passende firmaer som tilbyr praksisplasser eller fulle sysselsettingsmuligheter. Studiet til Lange et al. (2017) viser 64 prosent av deltakerne så på deltakelse i fotball som en mulighet til å få seg lønnet arbeid. Det er dog verdt å nevne at bare 12 prosent av disse forventet en betydelig økt sjans for dette. Det kan derfor forstås slik at motivasjonen for fotballdeltakelse ikke er knyttet til økt muligheter for arbeid, men at det kan komme som et positivt utfall.

I tillegg viser flere av studiene til viktigheten av treneres rolle. Både intervjuer av flykninger og av trenere selv, pekes det på at dersom trenere er personlig investert og har annerkjennelse for utøvernes ulike kulturer kan det oppnås økt velvære, støtte og trygghet for personlig utvikling (Fader et al., 2020; Luguetti et al., 2022c). Treneres involvering er derfor sentral, hvor trenere kan ta en «foreldrerolle» ved både henting, lage mat, dele erfaringer og kunnskap om det nye samfunnet samt være en støttespiller i det som oppleves som en vanskelig situasjon (Fader et al., 2020).

For at integreringsprogrammer skal gjøre sin hensikt, peker litteraturen også på viktigheten av kontinuitet og stabilitet. Selv om argumentasjonen for dette er noe ulikt, peker flere av forskerne på disse faktorene som sentrale. Dette kommer frem gjennom at Paškevičė et al. (2021) legger vekt på tålmodighet og forståelse da det tar tid å utvikle barn og unges personlige egenskaper. Videre argumenterer Whitley (2022) for at tid er spesielt viktig for flyktninger knyttet til bearbeiding av eksempelvis traume. Michelini og Seiberth (2022) knytter dette aspektet til at stabilitet er viktig for denne gruppen da de kan ha opplevd lite stabilitet tidligere i livet. Dette sammenfaller med Stone (2018) sin oppsummering om at tid er nøkkelen til et godt integreringsprogram, og hvor dette er med på å bestemme kvaliteten. Dette nettopp på grunn av at det tar tid å oppnå tilhørighet og trygge relasjoner.

I likhet med Agergaard (2018) presenterer Nunn et al. (2022) og Fader et al. (2020) integrering som en to-veis prosess. Dette betyr at mottakersamfunnets normer påvirker individet, men at individet også skal være med å utvikle disse normene. Forskning viser derimot at integrering i praksis har medført at det er flyktningene som må gjøre sitt for å passe inn, nemlig at det ligner mer på en én-veis prosess (Luguetti et al., 2022b; Nunn et al., 2022; Truskewycz et al., 2022). Dette er eksemplifisert gjennom Luguetti et al. (2022b) hvor slike programmer er utformet til å ha en ovenfra-og-ned tilnærming, gjerne preget av en assosiasjon om flyktninger som deprimerende hvor deres handlingsfrihet undertrykkes (s.120). I tillegg har slike programmer vist seg å være drevet av resultatorientering og prestasjonsfokus (Paškevičė et al., 2021) samt rettet mot økonomisk fortjeneste (Cheung-Gaffney, 2018).

Det argumenteres altså for å bruke den legemliggjorte, affektive og sosialt aksepterte aktiviteten til at flyktningene både kan utvikle seg selv samt lære om det nye samfunnet (Nunn et al., 2022). Selve fotballaktiviteten blir derfor sekundert, hvor målet i større grad er rettet mot utvikling av enkeltindividet. Selv om det som nevnt eksisterer en tro på at fotball er en spesielt egnet arena for integrering, blir dette utfordret av blant annet Stone (2018). Han viser til begrepet «idrettsevangelist» som handler om en utopisk forståelse om at idrett og fotball automatisk egner seg spesielt bra for å fremme personlig og sosial utvikling for nyankomne flyktninger i et samfunn. I hans oppsummering av studiet peker han derfor på at fotball ikke er bra i seg selv, men at fotball kan ha gode egenskaper for integrering. Her pekes det på at aktiviteten gir håp, som igjen har en fortryllende effekt som kan gi motivasjon, energi og inspirasjon til å påvirke endringer. Han vektlegger derfor også at fotball kan ha en motsatt effekt, altså at fotball virker ekskluderende og demotiverende som bidrar til

frustrasjon og utenforskap. Luguetti et al. (2022b) og Fader et al. (2020) deler en lignende bekymring, nemlig at integreringsoppgavene er så store og krever flere ressurspersoner og engasjement at etablerte idrettstrukturer ikke klarer å dekke nevnte behov. De peker derfor på tilpassede fotballprogrammer for flyktninger som mer egnede enn ordinær klubbaktivitet da de i større grad klarer å ta tak i slike problemstillinger enn det ordinære klubber klarer. Bekymringen begrunnes nettopp med at dersom det ikke er nok kapasitet og kunnskap vil flyktingene assimileres inn i fotballaktiviteten, noe som motsier integrering. Videre argumenteres det for at det er en fordel ved spesifikke fotballprogram for flyktninger da det er en plass for de kan møte likesinnede, dele erfaringer og utfordringer. Nesse (2023) er dog noe kritisk til en slik ordning da det kjennetegner prinsipper om segregering, som i likhet med assimilering motsier integreringsbegrepet.

3.3 Betydningen av sosial tilhørighet

Parallelt med integrering blir sosial tilhørighet ansett som et viktig nøkkelaspekt ved et godt drevet fotballprogram. Dette blir beskrevet av Luguetti et al. (2022b) hvor slike programmer skal knytte unge mennesker sammen og utvikle en følelse av tilhørighet. Dette blir ansett som spesielt viktig da flyktninger prøver å finne plass i det som blir beskrevet som et ekskluderende eller fiendtlig miljø (Fader et al., 2020; Luguetti et al., 2022b; Michelini & Seiberth, 2022; Nunn et al., 2022). Slike programmer har også vist at deltakelse kan føre til redusert stigmatisering og endring av den negative fremstillingen dersom flyktingene opplever det som et inkluderende miljø hvor de finner tilhørighet (Nunn et al., 2022). Idretten har også en styrke med at forskning viser at fotballen har vist seg å appellere til flyktninger og asylsøkere, spesielt unge menn som en form for rekreasjon samt oppleve sosial inkludering og tilhørighet (McDonald et al., 2019), tillegg til at fotball kan gi en sjelden tilhørighetssfære da den kan by på gjenkjennelighet når alt annet er nytt (Stone, 2018). Rollen som idrett spiller for å lindre sosial ekskludering har vært i fokus for vitenskapelig forskning de siste 15 årene. Selv om det presenteres ulike betydninger av hva sosial inkludering innebærer og hvordan dette best kan oppnås, ligger kjernen i ideen om at hvert medlem skal kunne delta fullt ut der ingen nektes adgang til aktiviteter eller praksiser (McDonald et al., 2019). Nunn (2018) har undersøkt hvordan flyktninger som kommer til et nytt land former relasjoner av (ikke) tilhørighet til nye steder, samfunn og institusjoner. Videre defineres og konseptualiseres tilhørighet som: «en dynamisk prosess for å etablere, opprettholde og transformere relasjoner med og tilknytning til mennesker, steder, praksiser og institusjoner»

(Nunn et al., 2022, s. 44). I studien viste det seg at flyktningene som kom til et nytt land navigerte i forhold og på tvers av 8 brede tilhørighetsfærer, hvor denne oppgaven skal beskrive to av disse; (1) familie og (2) vennskap og rekreasjon (Nunn, 2018; Nunn et al., 2022).

Familie spiller en viktig rolle i unge flyktningers gjenbosetting. De kan nemlig både støtte og forhindre ungdommene til å etablere tilhørighet i større lokalsamfunn, steder eller institusjoner (Nunn, 2018). Studiet viste også at denne gruppen påtok seg et større familieansvar. Dette inkluderer omsorg for eldre, ta ledelsen og engasjement i samfunnet som å handle, ta kontakt med institusjoner og tjenesteleverandører etc. Dette kommer både av at unge lærer seg språk og tilpasser seg raskere, men også at det i noen familier eksisterer et familiehåp om at barnet skal sørge for en bedre fremtid og sosioøkonomisk mobilitet. Vennskap og rekreasjon anses deretter som to svært viktige faktorer for tilhørighet. Som alle unge mennesker er venner et viktig tilhørighetsfelleskap, for å velge sine foretrukne grupper og aktiviteter. Studien viste dog at for flyktninger var vennskap knyttet til erfaringer samt det å ha samme bakgrunn. Det ble beskrevet at det var lettere å oppnå vennskap med de som har de samme problemene som seg selv. I tillegg ble det brukt mye tid på sosiale medier for å opprettholde kontakten med eldre venner. Knyttet til tverretnisk vennskap opplevdes språk, kultur og erfaring som barrierer. Likevel oppsto det over tid tverretniske vennskap med lokale og flyktninger. Her ble det pekt på felles interesser som sentrale, eksempelvis arbeidsmiljø, idrettsaktiviteter og nabolag (Nunn, 2018).

Fritidsaktiviteter gir muligheter til å følge sine egne interesser, samtidig som man kan oppleve sosialt felleskap. Nunn (2018) påpeker dog at det er vanlig at det tar tid før ungen deltar på aktiviteter, hvor de ofte er isolerte de første 6 månedene. Dette kommer både av at personene har opplevde store personlige endringer, samtidig som de ikke vet hvilke aktiviteter som eksisterer og hvordan de kan nå ut til disse. Fotballen viste seg som desidert viktigst og størst, både på grunn av kjennskap til idretten fra før, men også at det var en lagidrett hvor de kjente noen fra før. Til slutt pekes lokalsamfunn og sted på viktige (ikke) tilhørighetsfærer, men iboende emosjonelle og praktiske implikasjoner. Selv om informantene i studien opplevde det nye samfunnet og den lokale plassen for fredelig, trygg og imøtekommende var det vanlig å oppleve rasistiske handlinger. De bruker derfor sine tilhørighetsfærer for å søke trøst og støtte. Dette gjelder som regel religiøse møteplasser, venner fra fritidsaktivitet og fra skole, samt hos familie (Nunn, 2018).

Grad av sosial tilhørighet knyttet til fotballaktivitet er undersøkt av flere, hvor blant annet Luguetti et al. (2022a) peker på at utøverne skaffet seg venner og relasjoner utover selve fotballaktiviteten. Derimot viser andre studier til at denne opplevde inkluderingen og tilhørigheten ofte er begrenset til «øyeblikk av sosial inkludering og tilhørighet» da båndene mellom klubb, organisasjon, venner etc. ikke er sterke nok til å bryte status quo, og at utover fotballprogrammet var det de eksisterende barrierene som gjaldt (Stone, 2018; Whitley, 2022). McDonald et al. (2019) viser dog til at selv om fotball bidrar til «øyeblikk» av sosial inkludering bidrar slik aktivitet til å overvinne sosial isolasjon samt en økt kollektiv følelse. Dette kom til syne gjennom enkelte aktiviteter som å ut å spise sammen som et lag eller reise til en ny plass som for eksempel på cuper, bortekamper, utflukter etc.

Kort oppsummert kan forståelsen av fotball som en arena for integrering og tilhørighet i form av å redusere barrierer samt gi økt mulighet for flyktninger knyttes til Stone (2018) sin beskrivelse av idrettslig sosial integrasjon. Nemlig at idretten må bidra til lukking av sosiale og økonomiske avstander, skape en følelse av sosial aksept og tilhørighet. I tillegg utvikle og forbedre flyktingenes kunnskap, ferdigheter og forståelse samtidig som utøverne opplever makt og kontroll. Nevnte dimensjoner kan både fungere som gjensidig forsterkende, mens individer også kan oppleve sosial inkludering/ekskludering i noen av dimensjonene, men ikke i andre. Ettersom at integrering er et komplisert tema, vil slike dimensjoner bidra til å kunne bryte ned integreringspraksisen i en rekke situasjoner og handlinger hvor grad av inkludering og tilhørighet kan analyseres og diskuteres.

4. Metode

I dette kapitlet presenteres valg av metode, fremgangsmåte og gjennomføring av datainnsamling, bearbeiding av data samt en diskusjon omhandlende forskningsmessige kvalitetsvurderinger.

4.1 Vitenskapsteoretisk grunnlag og valg av metode

Innenfor vitenskapsfilosofi eksisterer det et epistemologisk skille mellom positivistisk og interpretativt paradigme. Hver av disse paradigmene består av et sett av grunnleggende antagelser om hvordan verden oppfattes og som igjen påvirker forskerens atferd (Wahyuni, 2012, s. 69). Førstnevnte er ofte brukt i kvantitativ metode hvor bare observerbare data kan gi troverdige fakta. Denne metoden stammer fra det ontologiske perspektivet hvor oppfattelsen av virkeligheten er uavhengig av sosiale aktører og deres tolkninger av den (Wahyuni, 2012, s. 69). Denne forskningsmetoden er opptatt av å transformere data til numeriske tall hvor positivistene mener at det gjennom nøye statistiske tester vil generere lov-lignende sammenhenger som kan gi en universell generalisering som igjen kan brukes på tvers av kontekster (Kvale & Brinkmann, 2015; Wahyuni, 2012). Interpretativister tror derimot at virkeligheten er konstruert av sosiale aktører og deres tolkning av den. For å forstå de subjektive erfaringene til hver enkelt foretrekkes dialog med deltakerne for å undersøke fenomener. I motsetning til positivistene er slikt arbeid bestående av kvalitativ data som består av rike beskrivelser av sosiale konstruksjoner. Målet er ikke å generalisere men bruke data som analyse for å detaljert kunne beskrive individers erfaringer og opplevelser knyttet til en spesiell kontekst (Wahyuni, 2012, s. 71). Tavory og Timmermans (2014, s. 21) kaller dette «andreordens meningsskaping», nemlig at vi skaper mening om mennesker som handler etter mening i hverdagslivet sitt.

Basert på hvordan mennesket oppfatter sin (livs)verden finner vi erfarings- og vitenskapsfilosofiske perspektivet fenomenologi. Dette er et perspektiv utarbeidet av Edvard Husserl og baserer seg på opplevd erfaring. Teorien bygger på ønsket om å undersøke og forstå sosiale fenomener ut fra aktørens egen oppfatning (Kvale & Brinkmann, 2015). Husserl ønsket nemlig å erkjenne subjektiviteten til menneskelig erfaring, hvor det var dette som for han utgjorde grunnlaget for all kunnskap (Allen-Collinson, 2009). På denne måten blir virkeligheten beskrevet ut ifra hvordan den oppleves av informant(e). Allen-Collinson, (2009) skiller også mellom konstitutiv fenomenologi, som baserer seg på en forestilling om å (i

detalj) beskrive essensielle fenomener og elementer, og hermeneutisk fenomenologi som er en tilnærming som ønsker å analysere kontekst, intensjon og mening gjennom fortolkning. Enklere fortalt så handler konstitutiv fenomenologi om å beskrive, mens hermeneutisk fenomenologi å fortolke. Innenfor både innenfor interpretativ paradigme og fenomenologi står altså konteksten sentralt, og informantene er derfor ikke objektive men heller preget av sin egen oppfatning av virkeligheten.

Formålet med studien er å undersøke hvilke opplevelser og erfaringer personer som jobber med inkludering av flyktninger til fotballen har. Ettersom at jeg nettopp er ute etter enkeltpersoners subjektive virkelighetsoppfattelse vil en interpretativ paradigme og fenomenologisk perspektiv være mest passende for å besvare forskningsspørsmålet. Selv om det innenfor kvalitativ metode er ulike måter å samle inn data på, finner jeg det mest passende å bruke dybdeintervju. Dette er en metode som blir brukt for å utforske meninger, erfaringer og oppfatninger til en annen person som går utover det som kan læres gjennom fokusgrupper eller observasjon (Mears, 2012). Denne type forskningsintervju kaller Kvale og Brinkmann (2015) for semistrukturert livsverdenintervju. Livsverden er i motsetning til vitenskapens verden hvor livsverden er hvordan verden er slik vi møter den i dagliglivet og hvilke opplevelser den gir. Et slikt intervju kan derfor beskrives som en virkeliggjørelse av fenomenologisk kunnskap, nettopp den primære opplevelsen av verden (Kvale & Brinkmann, 2015).

4.2 Utvikling av intervjuguide

For at intervjuene skal gi en mulighet til å svare på oppgavens problemstilling er det formålstjenlig å opparbeide en intervjuguide (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2003). En intervjuguide er et manuskript som intervjueren bruker for å strukturere samtalen. Guiden kan inneholde noen temaer som skal avdekkes, eller den kan beskrive en detaljert rekkefølge av ferdigformulerte spørsmål. I denne sammenheng følger min intervjuguide en semistrukturert metode. Med dette menes det at det er en blanding mellom en åpen samtale og en lukket spørreskjemasamtale (Kvale & Brinkmann, 2015). Intervjuguiden min er derfor laget for å sirkle rundt enkelte temaer som skal diskuteres, samt noen forslag til spørsmål. Disse spørsmålene har til hensikt å hjelpe meg i intervjusituasjonen, men stopper meg ikke i å ta tak i interessante svar som krever flere oppfølgingsspørsmål knyttet til svar som blir gitt. Fordelen med en slik struktur er nettopp at jeg som intervjuer får undersøkt temaer som

informanten bringer frem men som jeg på forhånd ikke hadde tenkt på (Thagaard, 2003). Ettersom at jeg er opptatt av å se på likheter og forskjeller i to fotballkretser er jeg derimot avhengig av å kunne skape et sammenligningsgrunnlag. Intervjuguiden min er derfor avhengig av å følge en viss struktur hvor alle informantene får spørsmål om de samme temaene (Thagaard, 2003). Jeg har derfor etter hvert intervju vurdert og/eller gjort små endringer på intervjuguiden slik at senere informanter kan svare på tematikk som ble nevnt i tidligere intervjuer.

I tillegg til at et godt intervju bidrar til produksjon av kunnskap bør intervjueren også sikre en god intervjuinteraksjon. Dette krever allsidighet for intervjueren hvor det ikke bare kreves kunnskap om tematikken men også nødvendige sosial kompetanse (Thagaard, 2003). Ettersom at et intervju er et sosialt samspill som blir ledet av intervjueren krever dette trening og ferdigheter utover mekaniske og standardiserte regler som kan læres i løpet av kort tid (Kvale & Brinkmann, 2015). Selv om jeg har erfaring med intervjuer fra tidligere forskningsprosjekter er praktiske ferdigheter og kunnskap bundet til innhold og kontekst som igjen endrer seg for hver gang. Trening og øving er derfor nødvendig for å i større grad kunne ordlegge seg riktig, styre samtalen, rette oppmerksomheten mot informanten etc. (Kvale & Brinkmann, 2015; Thagaard, 2003). I min forberedelse gjennomførte jeg derfor et prøveintervju for å få mer erfaring som intervjuer. Formålet var at prøveintervjuet skulle bli så likt som mulig de reelle intervjuene. Ved hjelp av lydopptaker kunne jeg derfor analysere spørsmål og egne tilbakemeldinger samt være påmerksom i tillegg til tilbakemelding fra prøveinformant. Det ble ikke gjort store endringer på intervjuguiden i etterkant av prøveintervjuet, men jeg ble mer oppmerksom på at jeg i større grad kunne stille flere oppfølgingsspørsmål.

Kvale og Brinkmann (2015) peker også på intervjuerens spørsmålsformulering når det gjelder intervjuinteraksjon. Dette kaller den dynamiske dimensjon og skal fremme et positivt samspill mellom informant og intervjuer, holde samtalen gående og stimulere til å snakke om erfaringer og opplevelser. I min intervjuguide har jeg derfor brukt spørreordene «hvordan». Eksempelvis: «Hvordan opplever du fotballens rolle i samfunnet?». Dette er et kortere, mer åpent spørsmål uten noen tydelig begrepsbruk hvor informanten blir bedt om å beskrive sin oppfattelse av spørsmålet. Et annet eksempel er «Hvordan oppfattes samarbeidet med NFF på dette området?». Et slikt spørsmål har en mer førende ordlyd som har som formål å få innblikk i informantens følelser og erfaringer om relasjoner til NFF. Det er her viktig at jeg

som intervjuer både tenker på de dynamiske og tematiske dimensjonene, samtidig som jeg opprettholder oversikten på forskningsspørsmålet slik at jeg husker hvorfor spørsmålet var en del av intervjuguiden og hvordan dette kan brukes i det senere arbeidet med analyse og kunnskapsproduksjon (Kvale & Brinkmann, 2015).

Videre legger Thagaard (2003) vekt på viktigheten av å lykkes med en trygg atmosfære som bidrar til fortrolighet. Derimot er dette er en utfordring grunnet relasjonens asymmetri. I en intervjusituasjon er forskerens rolle å spørre om relevante temaer for å få innblikk i informantens livsverden, mens sistnevnte har selv makt til å bestemme hva han/hun velger å si. I tillegg peker Kvale og Brinkmann (2015) på at intervjueren også kan utøve dominans ved fortolkning og manipulering. Det kan derfor konkluderes med at begge parter har innflytelse på hvordan intervjuet utspiller seg. Jeg prøvde derfor å etterstrebe en relasjon hvor informantene kunne uttale seg fritt og trygt hvor jeg måtte finne en balanse mellom innhenting av data og personlig integritet. Ettersom at makt uansett er en del av samtaler og relasjoner er ikke målet å utelukke dette fra intervjusituasjonen men derimot reflektere over hvilke konsekvenser dette har for kunnskapsproduksjonen (Kvale & Brinkmann, 2015).

Som nevnt fulgte intervjuguiden min en viss struktur. Innledningsvis fikk informanten «ufarlige» spørsmål som krevde mindre refleksjon. Her var jeg ute etter informantens bakgrunn og daglige gjøremål. Det ligger nemlig til grunn at det krever mindre grad av refleksjon for å svare på slike spørsmål. Målet var nemlig å skape en rolig start og for å sette en god tone i intervjuet. Deretter bevegde samtalen seg til å være mer åpen og reflekterende. Dette var hoveddelen av intervjuet hvor holdninger, erfaringer og opplevelser skulle komme frem. Formålet med denne delen var at den skulle gi innsikt i (1) organisasjonens/klubbens organisering av inkluderingsarbeidet, (2) påvirkning av vertikale ledd og (3) erfaring med inkluderingsarbeidet. Avslutningsvis ble informantene spurt om det var noen de ønsket å trekke frem utover de spørsmålene som ble stilt. Dette fungerte som en avrunding av intervjuet.

4.3 Tilgang til felt og utvalg

Innenfor kvalitativ metode og intervju er målet å intervju så mange personer som trengs for å få svar på mitt forskningsspørsmål (Kvale & Brinkmann, 2015). Dersom antallet er for lite er risikoen for manglende kunnskap for stort til å kunne besvare forskningsspørsmålet. Er

derimot antall informanter for stort er det risiko for mangel på tid for å gå dypt i analysen samt loven om fallende utbytte, nemlig at informantene stadig tilføyer mindre ny kunnskap.

Informanter ble derfor valgt ut strategisk. Dette betyr at informantene systematisk ble valgt ut etter kunnskap og erfaring om forskningsoppgavens tema (Rubin & Rubin, 2005). Ettersom at jeg er ute etter en organisatorisk forståelse knyttet til tilrettelegging av flyktninger kontaktet jeg derfor først daglig leder i to fotballkretser. Rubin og Rubin (2005) poengterer viktigheten av at informantene i studien bygger på førstehånds kunnskap og -erfaring, altså er en primærkilde til kunnskapen. Denne kontakten foregikk på mail funnet på NFF sine nettsider. Første kontakten var relativt uformell hvor jeg beskrev forskningsprosjektet med påfølgende spørsmål om de ønsket å delta på prosjektet. Etter kontakt var opprettet sendte jeg et informasjonsskriv (se vedlegg 1) som blant annet inneholdt informasjon om personvern, egne rettigheter og godkjenning av Sikt i tillegg til spørsmålene jeg hadde tenkt å stille.

Deretter, for å sikre at jeg snakker med riktige informanter i det vertikale hierarkiet ønsket jeg derfor at kretsens ledere skulle anbefale neste informant, gjerne den/de som arbeider med dette temaet i kretsen. Dette blir populært kalt «snøball»-metoden» (Dalen, 2004, s. 59) og på denne måten reduserer jeg risikoen om å spørre mindre relevante personer da daglig leder har større kunnskap om dette enn meg. Denne fremgangsmetoden ble repetert i møte med ansatte i kretsene hvor jeg ønsket at de skulle anbefale meg klubber jeg burde kontakte for å få større forståelse på feltet. «Snøball»-metoden har derfor ledet meg vertikalt gjennom organisasjonsleddet fra leder i krets til klubb, hvor det totalt er tre informanter på krets nivå i krets 1, og to informanter på krets nivå i krets 2. Ettersom at ansatte i krets ble spurt om hvilke klubber de mener driver et godt inkluderingsarbeid, ønsket jeg at klubbene skulle få vite at de er blitt anbefalt. Dette med håp om at intervju situasjonen blir mindre farlig å møte opp på da det er oppfattet at de har arbeid rettet mot dette. Det kan dog prege informantene i klubb ved at de føler at de må svare «perfekt» for å ikke miste denne statusen. Hvorvidt dette spiller inn eller ikke er vanskelig å si, men det er viktig å ta med i beregningene da det kan ha en påvirkning på hvordan de svarer.

Jeg kontaktet én klubb i hver krets, hvor jeg redegjorde for forskningsoppgaven og formålet med prosjektet. I tillegg nevnte jeg at jeg ønsket å snakke med 1-2 andre i klubben. På samme måte som på krets nivå, ble «snøball»-metoden brukt, og daglig leder i klubb anbefalte neste informant. Erfaringen med en slik utvelgelse av informanter gjorde meg tryggere på at jeg

snakket med riktige personer på hvert nivå. Jeg opplevde også at jeg ble informert om andre personer/aktører enn jeg hadde sett for meg i starten, noe som forbedret utvalget mitt. Med dette menes spesielt informant B4 som ikke har en stilling eller verv knyttet til inkluderingsarbeid, men på grunn av frivillig arbeid i klubb ble anbefalt av B3. Jeg har derfor tre informanter på klubbnivå i krets 1 og to informanter på klubbnivå i krets 2. Totalt har jeg derfor seks informanter i krets 1 og fire i krets 2 (se tabell 1). Ifølge Kvale og Brinkmann (2015) er dette innenfor normalen for kvalitativ forskning som tyder på at jeg ikke har for få eller for mange informanter.

Krets 1	Krets 2
A1: Daglig leder fotballkrets	B1: Daglig leder fotballkrets
A2: Klubbutvikler fotballkrets	B2: klubbutvikler inkludering fotballkrets
A3 Klubbutvikler fotballkrets	B3: Daglig leder klubb
A4: Daglig leder fotballklubb	B4: Lagleder G-10 i klubb.
A5: Inkluderingsansvarlig klubb	
A6: Ansvarlig for fotball etter skoletid	

Tabell 1: Informanter og roller i krets/klubb

Samtlige informanter fikk også spørsmål om de ville delta på observasjon i tillegg til intervju. Dette var det ingen positiv respons på, men jeg var tydelig på at intervju alene var nok. Dette ble gjort med formål om at informantene selv kunne styre egen deltakelse i forhold til tilgjengelig tid.

Konfidensialitet og anonymisering

Et grunnprinsipp for etisk forsvarlig praksis i forskning er kravet om konfidensialitet. Dette betyr at involverte informanter har krav på at all informasjon de gir blir behandlet fortrolig (Thagaard, 2003). Et sentralt element her er viktigheten av anonymisering, nemlig at informantene ikke er gjenkjennbar. Dette leder oss inn i konflikten mellom det å presentere informanten slik den fremstår for forskeren, mens det er etisk og skjule deres identitet. Videre peker Thagaard (2003) på at dette er ekstra vanskelig dersom forskningen er på mindre og gjennomsluktige miljøer. I denne oppgaven har jeg valgt at de etiske prinsippene skal stå sentralt, som begrunner hvorfor jeg ikke har valgt å nevne kjønn, alder, utdanningsbakgrunn, eller hvilke krets eller klubb vedkommende arbeider i. Dette er knyttet til at spesielt krets- miljøene ikke er så store, slik at det ved flere personlige egenskaper vil være lettere å få en

forståelse for hvem personene er. Derimot er stillingen som personene har beskrevet i tabellen og i analysen. Dette anså jeg som avgjørende ettersom at jeg er opptatt av å avdekke organisatorisk struktur og forståelse, hvor deres stilling og rolle derfor blir sentral og bør redegjøres for å øke troverdigheten til funnene. I tillegg er all informasjon brukt av hver enkelt sendt tilbake for godkjenning, slik at de får lov til å kontrollere informasjonen om seg selv (Thagaard, 2003).

4.4 Gjennomføring av intervju

Igjennom min kontakt med informantene ble vi enige om hvor intervjuet skulle gjennomføres. På denne måten fikk informantene velge om intervjuet skulle gjennomføres digitalt eller ved fysisk tilstedeværelse. På denne måten kunne de selv velge den måten som de selv var mest komfortabel med i tillegg til tilgjengelig tid. Ettersom at jeg var opptatt av at intervjuet skulle gjennomføres på informantenes premisser ble det ene intervjuet etter forespørsel fra A2 og A3 i krets slått sammen. Derfor ble det totalt fem intervjuer utført på deres arbeidsplass mens fire gjennomført på Zoom/Microsoft Teams. Intervjuene hadde en varighet på mellom 40-60 minutter, avhengig av hvor mye tid informantene hadde til rådighet. Strukturen på intervjuene var lik uavhengig av fysisk eller digital tilstedeværelse hvor jeg innledningsvis introduserte formålet med oppgaven, kort om meg selv og hva jeg studerer. Dette understreker Kvale og Brinkmann (2015) som avgjørende da informantene gjerne vil ha en klar oppfatning av intervjueren før de begynner å beskrive sine tanker om livet og erfaringer. Videre fikk informantene spørsmål om det var noe de lurte på før intervjuet begynner. Selv om jeg hadde gitt informasjon om opptak av lydopptaker i informasjonsbrevet tilsendt på forhånd fikk alle spørsmål om de var komfortabel med dette før intervjuet startet, noe samtlige bekreftet. I tillegg fikk informantene informasjon om hvem som har tilgang til disse dataene samt at de skulle få en sitatsjekk slik at eventuelle misforståelser ble fanget opp.

Ettersom at det viktigste med et godt intervju er at det bidrar til produksjon av kunnskap, ble intervjuguiden brukt for å sikre god informasjon tilknyttet mitt forskningsspørsmål. Formålet med intervjuguiden var derimot ikke å følge denne kronologisk, men som et hjelpemiddel for meg som intervjuer. Det sentrale med intervjusituasjonen var at informantene skulle snakke fritt om gitte tema, noe som medførte at rekkefølgen på spørsmålene ble forskjellig fra intervju til intervju. Jeg hadde også forberedt enkelte oppfølgingsspørsmål på forhånd, men som i ulik grad ble benyttet ut ifra informantenes svar. Ettersom at temaer som ble nevnt

krevde oppfølgingsspørsmål som jeg ikke hadde forberedt på forhånd opplevde jeg at flere av disse ble stilt med en mer lukket tilnærming som ja/nei formulering. Selv om dette er i mot det Kvale og Brinkmann (2015) mener er gode spørsmålsformuleringer fikk jeg både avkreftet/bekreftet min egen oppfatning, samtidig som at informantene gjerne utdypet mer utover selve oppfølgingsspørsmålet slik at jeg endte opp med tilstrekkelig informasjon.

Jeg opplevde også, i likhet med Rapley (2007) at flere av de planlagte temaene ble belyst uten at jeg hadde stilt spørsmål om dette på gitt tidspunkt. Dette krevde at jeg som intervjuer i større grad måtte endre struktur fra intervjuguiden for å følge opp informantenes beskrivelser. Dette skjedde ved flere anledninger hvor for eksempel informant trakk opp relasjon til NFF på et spørsmål knyttet til klubbens organisering av inkluderingsarbeid. Her lærte jeg ved erfaring at penn og papir var nyttig i tillegg til intervjuguiden slik at jeg raskt og enkelt fikk notert hvilke tema informanten har svart på, slik at de ikke opplever å måtte svare på dette flere ganger i tillegg til at jeg kunne spørre om utdypning på manglende beskrivelser. Det var også viktig for meg at intervjuguiden ikke fikk for stort fokus underveis, slik at intervjuet i større grad ble oppfattet som en samtale. Med dette mener jeg at fremfor å bruke mye av tiden på å følge med på intervjuguiden var jeg opptatt av å lytte oppmerksomt, vise interesse samt respekt for informanten (Kvale & Brinkmann, 2015), eksempelvis ved å nikke, fortelle at jeg forstår hva som sies og takker for gode svar.

Avslutningsvis fikk alle informantene som nevnt spørsmål om det var noe de ville legge til, noe som Kvale og Brinkmann (2015) kaller for debriefing. Her var det varierende fra intervju til intervju hvor mye informanten hadde å legge til. I de fleste tilfellene svarte informanten at «vi hadde vært igjennom det meste», mens enkelte understreket noen av poengene som de oppfattet som viktigst. I enkelte intervjuer opplevde jeg også at samtalen fortsatte etter at jeg hadde informert om at taleopptakeren var tatt av. Uavhengig om dette var grunnet «en lettelsens sukk» som de ikke var komfortabel med å nevne før (Kvale & Brinkmann, 2015) eller om det bare var noe de ville legge til på slutten valgte jeg å ikke bruke dette i videre analyse. Dette var både på grunn av etiske synspunkt, men også at detaljnivået uten taleopptaker kan resultere i misoppfatning fra min side.

4.5 Organisering, bearbeiding og analyse av data

Dette delkapitlet skal beskrive fremgangsmåten etter intervjuene bestående av transkribering, koding, analysering og fortolkning av data.

Transkripsjon er når samtalen i et intervju blir abstrahert og fiksert til skriftlig form (Kvale og Brinkmann, 2015). Dette betyr at intervjutranskripsjonene blir å betrakte som de grunnleggende empiriske data i et intervjuprosjekt. Det er derimot fra et språklig perspektiv gjenstand fra vurderinger og beslutninger. Et intervju er et samspill mellom de involverte hvor stemmeleie og kroppsspråk fremtrer direkte. Lydopptak innebærer derfor den første abstraksjonen, hvor kroppsspråket uteblir. Deretter blir transkribering fra tale til tekst enda en abstraksjon der stemmeleie, eksempelvis ironi og tonefall går tapt (Kvale og Brinkmann, 2015). Transkripsjoner er derfor en kortere og mindre detaljrik beskrivelse av direkte intervjuer, hvor forskeren bør være klar over prosessen fra tale til lydopptak, til skriftspråk (Dalen, 2004). Det er derfor informantenes verbale utsagn som utgjør hovedtyngden av mitt datamaterialet. Ved å gjøre denne prosessen selv, får jeg som forsker en unik forståelse og bekjentskap til prosessen og dataene (Dalen, 2004; Kvale & Brinkmann, 2015), som igjen reduserer risikoen for å gå glipp av viktig informasjon. Kvale og Brinkmann (2015) argumenterer for fordeler med dette, da intervjueren under transkripsjonen vil kunne huske tilbake til de sosiale og emosjonelle aspektene og derfor allerede ha begynt med meningsanalysen om det som er sagt.

Alle intervjuene er transkribert i sin helhet for å fange opp mest mulig av tilgjengelig data og, og er nedskrevet i skriftspråk. Jeg har valgt å omforme intervjuet til en mer formell og skriftlig stil slik at de passer bedre som sitater. Jeg har derfor valgt å ikke notere følelsesuttrykk, men det som oppfattes som tvilende pauser er notert da det kan representere en form for usikkerhet eller betenkningstid som kan ha en påvirkning i analysen. Pause er notert som «(...)» i sitatene. Uavhengig av dialekt er transkriberingen oversatt til bokmål som et middel for å sikre anonymitet.

I min koding og analyse har jeg valgt å bruke Braun & Clarke (2012) sin tematisk analyse. Dette er en metode som brukes for å systematisk identifisere, organisere og få innsikt i mønstre og temaer på tvers av et datasett. Dette gir muligheten for å spore kollektive eller delte meninger knyttet til mitt forskningsspørsmål. Styrken til metoden bunner i at den kan utføres på flere måter, både induktivt og deduktivt. Jeg har valgt å bruke førstnevnte, som er

en «bottom-up»- tilnærming. Dette betyr at datakodene og analysen er drevet av det som er i dataene. Det er dog verdt å nevne at som forsker er det ikke mulig å være rent induktiv, da forskeren alltid bringer noe til dataene når vi analyserer dem (Braun & Clarke, 2012). Den tematiske analysen består av seks steg: (1) å gjøre seg kjent med dataene, (2) generere innledende koder, (3) søke etter temaer, (4) gjennomgang av potensielle temaer, (5) definere og navngi temaer og (6) utarbeidelse av rapporten.

Den første fasen oppnådde jeg ved transkribering hvor jeg ble godt kjent med datamaterialet både ved å høre og skrive ned intervjuet. Når dette var gjort startet jeg med å se etter innledende koder. Dette ble gjort direkte i tekstfilen hvor jeg både brukte fargekoder i tillegg til «kommentar»-funksjonen på Word. I og med at dette er en så tidlig fase, er mange av kommentarene kortfattede og kun noe jeg som forsker forstår. Eksempelvis: «*Mer tid til rådighet*», «*mindre fokus*», «*trenger mer kunnskap*» etc. På dette tidspunktet ble det dannet veldig mange koder, flere enn jeg senere fikk bruk for. Herifra kunne jeg begynne på fase tre, nemlig å se etter mønstre eller det som Braun og Clarke (2012) kaller temaer. Dette skal fange opp noe viktig med dataene og plassere det på et mer overordnet nivå. Dette betyr at jeg så etter likheter og overlappinger i kodene. Sitatene og fargekodene med kommentar ble derfor kopiert inn i et nytt dokument under ulike potensielle overskrifter. I datamaterialet så jeg koder som samlet seg rundt enkelte emner som for eksempel «*Organisering av inkluderingsarbeidet*», «*assimilerende praksis*», «*rammefaktorer i klubb*», « *fotballens rolle i samfunnet*».

Ettersom at Braun & Clarke (2012) vektlegger viktigheten av systematikk og grundighet valte jeg å inkludere flest mulig koder får å redusere risikoen for å miste verdifull data. Jeg oppdaget tidlig at flere av sitatene passet flere kategorier, eksempelvis B1: «*vi har klart å ha et stort fokus på det, helt opplagt større enn om vi ikke hadde hatt den særskilte stillingen og dersom det skulle vært en del av mange andre oppgaver hos de andre medarbeiderne, så ville vi ikke klart å ha like stort trykk på det*». Dette er et sitat som både forteller om organisering av inkluderingsarbeid, men også faktorer for å lykkes. Jeg valgte derfor i slike eksempler plassere sitatet under begge kategoriene for å senere finne passende plassering i analysen. Etter at denne prosessen var gjort gjennom hele datasettet, kunne jeg begynne på neste fase som er gjennomgang av potensielle temaer. Totalt hadde jeg på dette tidspunktet ti kategorier. Etterhvert som jeg ble mer og mer kjent med datamaterialet, fargekodene og egne kommentarer erfarte jeg at flere av kodene kunne slås sammen til et

større tema, mens andre kategorier måtte forkastes. På denne måten oppfattet jeg at grensene mellom hver kategori ble tydeligere samtidig som at hver kategori ble mer meningsfull.

De to siste fasene, altså (5) definere og navngi temaer og (6) utarbeidelse av rapporten handler begge om skriving, og ble derfor for meg overlappende. Her handlet det om å tydelige mål med hvert tema, hvor det å besvare forskningsspørsmålet som hovedfokus. Her ble sitater plassert for å gi et overbevisende eksempel til poengene i analysen. Oppgavens analysedel er strukturert slik at den inkluderer både diskusjon av litteratur i analysen (kapittel 5.), og derfor representerer en «resultater og diskusjon»-del (Braun & Clarke, 2012).

I tråd med hermeneutisk fenomenologi beskriver flere forfattere innen metodelitteratur viktigheten av fortolkning (Braun & Clarke, 2012; Dalen, 2004; Kvale & Brinkmann, 2015). Begrepet beskriver likhetene mellom ulike analyser i kvalitativ data, nemlig at alle har en fortolkende tilnærming til datamaterialet. Dette bunner i at mennesket konstruerer og skaper sin sosiale virkelighet og gir mening til egne erfaringer, som igjen fører til at virkeligheten oppfattes som mangfoldig fremfor ensidig (Dalen, 2004). Derfor blir fortolkningen avhengig av forskeren, altså meg. Fortolkning går derfor utover det som direkte blir sagt og identifiserer betydninger som ligger under den semantiske overflaten (Braun & Clarke, 2012, s. 6). Parallelt som jeg utførte Braun og Clarke (2012) sine seks faser, ble også *meningsfortetning* brukt. Dette er metode som ofte brukes i fenomenologien for å gi en forkortelse av intervjupersonens formuleringer hvor meningen kommer frem med en kort beskrivelse. Tabell 2 viser tre eksempler på meningsfortetning og meningsfortolkning.

Sitat	Meningsfortetning	Meningsfortolkning
«vi har det bildet at vi har en todelt virksomhet. Vi har en forvaltningsvirksomhet som er serie, kamp og konkurranseaktiviteten våres som er kjerneproduktet til en fotballkrets(...) Også har vi en ganske stor utviklingsportefølje som har blitt veldig mye større de siste 20 årene med alt innenfor leder-, trener, dommer utdanning, klubb utvikling osv.»	Driften av virksomheten er bestående av to deler der konkurranseaktiviteten er kjerneproduktet og utviklingsporteføljen er under utvikling	Fotballens konkurranseaktivitet er prioritert over utviklingsporteføljen.
«For dette er noe vi må bli bedre på. Skaffe oss endra mer kunnskap om. Jeg er ikke helt kjempefornøyd med svaret mitt enda. Jeg følger ikke jeg har hjulpet med noe kjempekonkret annet enn å vise til de verktøykassene vi har da. Men jeg kjente faktisk på det at i det jeg fikk spørsmål at.. her er det.. dette er litt komplisert	Et komplisert tema som han/hun mener de må bli bedre på. Konsekvensen blir at de ikke er fornøyd med svar på henvendelse fra klubb.	Oppfatning av mangel på kunnskap slik at hjelp ut i klubb ikke er optimalt.
«Kulturforskjele skal du ha stor respekt for, men prøve å vaske de mest mulig vekk også få.. ikke bare utøverne men hele familier, få de inkludert i den norske måten å tenke på rundt idretten. Det tror jeg er verdifullt på mange måter. Det er god inkludering for voksne, ikke bare barn og unge.»	Skal ha respekt for kulturforskjeller, men å få flyktninger og familie til å tenke på den norske måten vil være verdifullt.	Flyktninger skal lære seg den norske måten å utøve fotball på.

Tabell 2: Eksempel på fremgang fra sitat til meningsfortetning og meningsfortolkning (Kvale & Brinkmann, 2015).

Tabell 2 viser eksempler på hvordan intervju-sitater ble redusert til kortere beskrivelser, for så igjen får en betydning i form av min fortolkning. Totalt sett sitter jeg både igjen med semantiske og latente koder, slik et datasett i følge Braun og Clarke (2012) hevder er gunstig.

4.6 Kvalitetsvurderinger

I følge Wahyuni (2012) og Dalen (2004) passer ikke begrepene reliabilitet og validitet i seg selv som termer for å vurdere kvalitativ forskning. Dette argumenterer de med at reliabilitet som referer til konsistens og stabilitet av mål, og validitet som handler om hvor godt studien reflekterer de sosiale fenomenene, passer bedre til kvantitativ forskning da de letter replikasjon og generaliserbarhet. De mener derfor at for å kunne vurdere kvalitet innen kvalitativ metode trengs det andre domener og med forskjellige oppdrag og agendaer; nemlig troverdighet, pålitelighet, transparens og forskerrefleksivitet (Dalen, 2004; Wahyuni, 2012). Det er allikevel verdt å nevne at både validitet og reliabilitet bør diskuteres men med en annen

terminologi enn brukt i kvantitativ tilnærming. Dette delkapitlet skal derfor ta for seg disse fire nevnte kriteriene knyttet til forskingsoppgaven.

Troverdighet refererer til begrepet validitet og til nøyaktigheten av data som brukes for å reflektere de observerte sosiale fenomenene, altså at den faktisk måler det som er tiltenkt (Wahyuni, 2012). Åpenhet rundt utvalg, for eksempel hvem som er informanter for studien styrker altså troverdigheten. Dette innebærer altså kriterier for hvem som er valgt ut for å delta, som i dette studiet er personer på både krets- og klubbnivå som har et forhold til denne type arbeid. Robustheten til funnene vil også forsterkes med datatriangulering, altså flere informanter på ulike grupper. Dette hjelper både med å samle inn mer relevant informasjon men også mulighet for å kryssjekke uttalelser (Wahyuni, 2012). Etter som at informantene er knyttet til horisontale og vertikale nivå, bidrar dette til å øke robustheten til funnene. På denne måten kan dette gi en bredere forståelse av NFF sin virkeliggjøring av inkludering av flyktninger, da det beskriver to uavhengige kretser som ikke vet hvem hverandre er og kan gi en sammenligning av mønstre, likheter og forskjeller i datamaterialet. I tillegg kan kretsene og klubbens forhold, praksiser og utfordringer være ulike, og ved å undersøke disse kan man få en mer helhetlig forståelse av situasjonen. Trianguleringen i datamaterialet forsterkes altså ved at jeg både har informanter fra vertikale og horisontale nivåer. Beskrivelse av teori og litteratur viser også hvordan forskningen er forankret, som igjen øker forskningens troverdighet til funnene i analysen (Wahyuni, 2012).

Pålitelighet på sin side refererer til begrepet reliabilitet og at prosjektet skal kunne reproduseres (Wahyuni, 2012). Forskeren må derfor redegjøre for hvordan innsamlingen, bearbeidingen og analysen er utført. Det er derfor viktig å ta hensyn til pålitelighet under hele prosessen. Standardisert fremgangsmåte knyttet til bearbeiding samt bruk av sitat vil styrke oppgavens pålitelighet. I tillegg er intervjuguiden lagt ved, slik at leser får innsikt i hvilke spørsmål som ga grunnlag for datamaterialet.

Transparens handler nettopp om at fremgangsmåten er beskrevet så systematisk og detaljert at leseren enkelt kan få innsikt i hva som er gjort og hvorfor. Tilgang til felt, planlegging og gjennomføring av intervju samt behandling av data er derfor redegjort for systematisk, noe som bidrar til kvalitet knyttet til transparens. Selv om Wahyuni (2012) ikke mener at overførbarhet står sentralt i kvalitativ forskning vil en detaljrik beskrivelse av prosessen forbedre overførbarheten til andre studier, slik at den kan bli brukt innenfor eller på tvers av

fagfelt (Wahyuni, 2012). Dette har jeg dog ikke vektlagt i min oppgave da fenomenologi tar for seg enkeltpersoners livsverden, motarbeider det målet med generaliserbarhet hvor resultatet fra én studie skal passe i en annen (Kvale & Brinkmann, 2015). I den moderne samfunnsvitenskapen er målet om universell generalisering derimot erstattet av muligheten for å kunne overføre kunnskap fra én situasjon til en annen (Kvale & Brinkmann, 2015). Dette innebærer at funnene i denne oppgaven i beste fall kan generaliseres på den måten at kunnskapen kan knyttes til andre situasjoner, uten at den er absolutt. Dette er dog ikke et mål med oppgaven, hvor målet er i fenomenologisk stil å beskrive livsverdenen til informantene.

På grunn av at kvalitativ tilnærming beror seg på forskerens tolkninger, vil forskningen etter stor sannsynlighet bli ulik fra person til person. Forskerrefleksivitet er derfor et sentralt begrep for å bedømme kvaliteten på studien. Begrepet betegner måten forsker og forskningsprosessen har påvirket dataene på, hvor redegjørelse for dette vil øke troverdigheten til funnene (Mays & Pope, 2000). Dette rommer blant annet både egne erfaringer og antagelser samt relasjoner til informanter. I min rolle som forsker tar jeg alltid med meg forkunnskaper til feltet (Mays & Pope, 2000), spesielt siden jeg har mange års erfaring som fotballspiller og trener. Dette gjør at jeg har en kjennskap til situasjoner, utordringer og goder knyttet til inkludering av flyktninger. Jeg har selv vokst opp i en klubb hvor jeg har sett verdien av fotballdeltakelse både for majoriteter og minoriteter. Dette kan gjøre det lettere for meg å forstå informantenes synspunkt og livsverden noe som igjen kan ha lettet på intervjusituasjonen. Flere av intervjuene startet med enkel prat om fotball og opplevelser, noe som kan ha gjort intervjuene mindre truende for informantene. Det kan derfor på denne måten argumenteres for at informantene i større grad våger å uttale seg om problemer og utfordringer knyttet til temaet grunnet min forståelse av miljøet. Derimot er det viktig å være bevisst på hvordan mine forkunnskaper kan være med på å begrense forskningsoppgaven, da det er risiko for å overse informasjon og tolkninger, eller åpenhet til nye forståelser. Det har derfor vært viktig for meg å legge bort personlige antakelser og forkunnskaper, være kritisk til egen forståelse samt vise åpenhet rundt valgt jeg har tatt og hvordan jeg kom frem til disse.

Knyttet til avstand mellom forsker og informant er det én av informantene jeg kjenner på forhånd. Nær relasjon til informant kan bidra til gode data da sensitiv informasjon i større grad blir tilgjengelig (Fangen, 2022). Det er dog utfordringer knyttet til ulike forkunnskaper om personlig informasjon og bakgrunn som kan påvirke hvordan spørsmål stilles og hvilke

svar informanten gir. Det er derfor viktig for meg som forsker å være bevisst på dette om hvordan dette påvirker intervjuet. Det ble derfor etterstrebet å oppnå en profesjonell og nøytral tone. Dette ble løst på den måten at intervjuet ble gjennomført på samme måte som resterende, hvor innhenting av samtykke, anonymisering og godkjenning av sitater ble utført. Foruten om dette intervjuet, hadde jeg ikke noe personlig kjennskap til resterende informanter.

5. Analyse

Dette kapitlet skal analysere og diskutere informantenes forståelse av inkluderings- og integreringsarbeidet utført i fotballkrets og fotballklubb. Informantenes meninger skal komme fram ved bruk av sitater for så å diskutere dette opp mot tidligere forskning og teori. Alle sitater er anonymisert slik at klubber, personer og stedsnavn ikke kommer frem. For å knytte sitat til informant vil det brukes beskrivelser som A1, B1 etc. beskrevet i tabell 1. Strukturen på analysekapitlet er bestemt etter bearbeiding av kodematerialet, hvor det først diskuteres struktur på inkluderingsarbeid i fotballkrets og klubb, i tillegg til hvordan slikt arbeid kan påvirke utøverne.

Selv om én time intervju ikke vil gi en fullstendig innsikt i informantenes livsverden, vil deres beskrivelser kunne gi et innblikk i hva deres forståelse og oppfatning innebærer. Oppgaven har derfor, i tråd med fenomenologisk perspektiv en sitatdrevet oppbygning, hvor det er informantenes uttalelser som er sentralt.

5.1 Struktur på inkluderingsarbeid i krets

Norges Fotballforbund utarbeider hvert sjette år en strategiplan som skal styre arbeidet innen norsk fotball. Fotballkretser har som formål å utbre og lede norsk fotball sine planer, formål og målsettinger til sin gitte region. Dette utgjør i grove trekk strukturen til fotball-Norge som et ovenfra-og-ned konsept (Bennike & Ottesen, 2016; May et al., 2013; Stenling, 2014) hvor NFF formulerer sin politikk og det er på grasrotnivå implementeringen skal foregå. I den forstand blir derfor fotballkretsene et bindeledd mellom NFF sentralt og fotballklubber. Hvordan kretsene arbeider med inkludering av flyktninger kan derfor påvirke hvordan slikt arbeid blir utført i klubb.

Ifølge strategiplanene, som er forbundets øverste rammeverk og som skal sette føringer for hvordan fotballen skal utvikle seg de kommende årene, er det siden 2015 et økt fokus på flyktninger. Det står eksplisitt at det skal være et særskilt fokus på nyankomne flyktninger, samt at inkludering er ett av kjerneverdiene til NFF (se NFF, 2016). Ettersom at dette er et uttalt fokus, og at det blir satt av millioner av kroner på dette temaet (NFF, 2021) kan dette oppfattes som et sentralt mål for fotballforbundet. I og med at det er kretsene som skal forvalte virksomheten i sine regioner (NFF-loven, 2014, §14-4) kan det derfor oppfattes som

at det er fotballkretsene sin jobb gjøre klubbene klare for å ta i mot flyktninger i sin klubb. Av Norges 18 fotballkretser er mitt utvalg bestående av to ulike kretser, hvor formålet er å belyse hvordan disse kretsene arbeider imot flyktninger, samt hvordan dette struktureres. Følgende avsnitt vil derfor være en beskrivelse av hvordan disse fotballkretsene med sine respektive klubber tenker, forstår og handler for å nå målet *fotball for alle*, spesielt knyttet til flyktninger.

5.1.1 Krets 1

Ifølge Weber sitt rasjonelle byråkrati kan idretten sees på som en hierarkisk organisasjon (Weber, 2000). Slik som beskrevet i avsnitt 2.4 og figur 1. er det daglig leder i hver fotballkrets som står ansvarlig for alle administrative funksjoner innen sin krets. Oppgaven blir derfor å etterstrebe forbundets regelverk og strategier i tråd med deres ønsker og forventninger. På spørsmål om hvordan kretsen organiserer sitt arbeid svarer daglig leder følgende:

A1: «vi har det bildet at vi har en todelt virksomhet. Vi har en forvaltningsvirksomhet som er serie, kamp og konkurranseaktiviteten våres som er kjerneproduktet til en fotballkrets(...) Også har vi en ganske stor utviklingsportefølje som har blitt veldig mye større de siste 20 årene med alt innenfor leder-, trener, dommer utdanning, klubbutvikling osv.»

Utdraget viser til den todelte virksomheten kretsen deler oppgavene inn i. Ifølge Weber sitt første kjennetegn på det rasjonelle byråkratiet, spesialisering og arbeidsdeling (Weber, 2000), representerer både skillet mellom konkurranse- og utviklingsavdelingen, i tillegg til roller som leder-, trener-, dommer- og klubbutvikler eksempler på spesialisering og arbeidsfordeling som betyr at arbeidsoppgavene er knyttet til et gitt kompetanseområdet. Dette betyr at en som arbeider med oppsett av konkurranseaktivitet vil ha andre arbeidsoppgaver enn en som arbeider med dommerutvikling, selv om begge er ansatt i fotballkretsen.

I tillegg viser sitatet en slags hierarkisk inndeling. Ettersom at A1 forteller at forvaltningsvirksomheten, referert til konkurranseavdelingen i figur 1, er kjerneproduktet for kretsen. Med dette menes at fotballaktiviteten blir det viktigste og at utviklingsporteføljen (utviklingsavdelingen) blir sekundær. Det er under sistnevnte at inkluderingsarbeidet i krets 1 tilhører. Denne beskrivelsen underbygger Tangen (2004) sin beskrivelse om at fotball drives av sin egen logikk, nemlig seieren. På denne måten får aktiviteten den høyeste statusen i feltet, som også gir mest makt. Det kommer derfor til uttrykk av informanten at utvikling,

som inkludering er en del som blir rangert lavere enn delen som er knyttet til konkurranse, turnering, cup etc. Det kommer allikevel til syne i sitatet at informanten vektlegger at utviklingsavdelingen har vært igjennom en positiv utvikling de siste to tiårene. På et oppfølgings spørsmål knyttet til hvorfor utviklingen er slik svarte informanten følgende:

A1: «Helt internasjonalt fra FIFA, UEFA, NFF så satses det mer på å utvikle fotball som produkt og ta større plass i samfunnet»

Dette viser at det økte fokuset på utviklingsavdelingen er knyttet til FIFA og NFF sitt mål om at fotballen skal ta en «større plass i samfunnet». Denne uttalelsen er i samsvar med hvordan idrett legitimerer seg selv som en samfunnsaktør, eller en velferdsaktør. Dette er i tråd med NFF sitt mål i siste strategidokument om ansvarlighet for å løfte samfunnsoppdraget enda mer (NFF, 2020). «Helt internasjonalt» er også en beskrivelse på hvordan kretsene etterfølger organisasjonsledd over seg. Da er det de som legger føringer for hva som skal vektlegges, samt hvilke mål som skal nås. Weber (2000) kan derfor brukes for å beskrive hvordan organisasjonsleddene påvirker hverandre igjennom en hierarkisk struktur.

Knyttet til Weber (2000) sitt begrep spesialisering, nemlig at det er spesifikke stillinger knyttet til spesifikke arbeidsområder, er det derfor interessant å undersøke hvem som arbeider med denne gruppen i praksis.

A1 «I utviklingsavdelingen er det noen som jobber med trenere, de kan ha med flyktninger som skal bli trenere, noen arbeider direkte med spillerutvikling med spillere som er flyktninger mens dommere gjør det samme... Det vil sånn sett være aktualisert innenfor de ulike fagområdene, men ut i fra en felles forståelse om at vi skal legge til rette»

Ansvar for inkludering av flyktninger tilfaller derfor alle ansatte innenfor utviklingsavdelingen som i praksis betyr at alle som arbeider innenfor dette fagområde skal ha et ansvar for dette. Dette blir eksemplifisert med at dommer-, spiller- og trenerutvikler møter på flyktninger i sitt arbeid, og at det skal være et felles fokus på tilretteleggelse. At kretsen har spesialiserte ansatte som arbeider med egne ansvarsområder, kan en mangel på en inkluderingsansvarlig tyde på nedprioritering av feltet. Dette leder oss igjen inn på Tangen (2004) hvor det som oppleves som nærmest selve aktiviteten og konkurransen, slik som *trenerutvikling, spillerutvikler, dommerutvikler* etc. være mer aktuelt å bruke penger på enn *inkluderingsansvarlig*. På denne måten kan det argumenteres for at desto lengre bort fra

idrettens medium stillingen beskriver, desto mindre makt er knyttet til oppgavene (Tangen 2004). På et oppfølgings spørsmål om hvorfor det ikke er knyttet en spesifikk stilling til denne type arbeid, pekte informanten på to faktorer:

A1: «Det er ikke en egen funksjon delvis fordi at tematikken og behovet er varierende og det er litt sånn at for personer i krets og forbund så er dette en del av hverdagen»

Den første faktoren som blir nevnt er at behovet for denne tematikken varierer over tid. Trykket på temaet avhenger selvsagt av hvor mange flyktninger som kommer til Norge. Det har derimot vist seg å være stort trykk de siste årene, med «flyktningkrisen» i 2015 (Nesse & Hovden, 2023) og krigen i Ukraina som brøt ut i 2022. Ettersom at strategidokumentene de siste 8-10 årene har et økt fokus på dette, samt at det aldri har vært flere mennesker på flukt i verden (UNHCR, 2022) kan det derfor argumenteres for at slik argumentasjon er motsigende. Selv om kretsen kan oppleve tematikken som varierende, med spesiell variasjon innen kretsen, kan det argumenteres for at de ikke er like godt forberedt dersom tilflytningen skulle blitt større, og på den måten være mer sårbar. Det neste argumentet er i tråd med tidligere utsagn, nemlig at alle ansatte i krets møter på flyktninger i sitt arbeid. Når dette er en del av hverdagen til de ansatte, er dette noe de møter på uansett og at de derfor ikke trenger en egen ansatt for å ta tak i problemstillingen. A1 mener derimot at inkluderingsarbeidet ikke bare er konkret rettet mot flyktninger, men alle aktører som i samfunnet ellers faller utenfor:

A1: «Det er en av verdiene at vi skal være inkluderende uansett om de er flyktninger eller en gutt med nedsatt funksjonsevne eller en jente med psykiske utfordringer så er det litt av samme potten... Det er noen aktører som ikke er så sterk som andre aktører, men som vi vil gå inn og gi et tilbud til da»

I dette sitatet viser kretsleder til verdiene til NFF, nemlig at fotball skal være for alle. Det argumenteres for at prinsippet om inkludering faller derfor inn i en mer generell kategori som rommer flere enn bare flyktninger. Ettersom at inkludering på denne måten får et større omfang, kan dette knyttes til Agergaard (2018) sin beskrivelse av utfordringer med politiske mål knyttet til vage beskrivelser og målsettinger. På denne måten kan det argumenteres for at kretsen har en manglende spesifikk beskrivelse av hvordan de skal ta tak i inkludering og integrering av flyktninger. I tråd med NFF (2016) sitt uttalte mål om særskilt fokus på flyktninger og nybosatte, vil derfor en slik begrepsbruk være for vag og upresis (Agergaard (2018) for å kunne oppnå dette målet.

Ansatte i krets

Etter det som Weber (2000) bruker som kjennetegn på moderne byråkrati og spesialiserte arbeidsoppgaver er det derfor ansatte i fotballkretsen som arbeider med ulike tematikker. Selv om det som nevnt ikke er en spesifikk stilling til temaet, er denne gruppen informanter knyttet til stillingen klubb utvikler – under utviklingsavdelingen (se figur 1). På spørsmål om det utføres eget arbeid knyttet til flyktninger var svaret slik:

A2: «Nei. Vi har ikke et spesielt arbeid knyttet til det. Det må vi kunne si. Vi jobber alle sammen med inkludering, fair play (...) Vi har satt tema på eksempelvis barn i familier med lavinntekt. Et godt stykke arbeid. [person] jobber også med tilrettelagt fotball, fotball for utviklingshemmede.»

Informant A2 viser til lignende forståelse som kretsleder, nemlig at ansvaret for inkludering faller på alle. Derimot viser uttalelsen at kretsen ikke har et spesielt og spesifikt arbeid knyttet til flyktninger. Inkluderingsarbeidet faller inn under bredere handlingsplaner som eksempelvis Fair play og tilrettelagt fotball. Selv nevnte prosjekter har inkludering som en del av seg, preges også denne uttalelsen av vaghet (Agergaard, 2018). På spørsmålet om hvorfor kretsen ikke har et slikt spesifikt arbeid knyttet til inkludering av flyktninger viste informanten til krets-klubb strukturen og deres ulike arbeidsoppgaver.

A3: «Det er ikke vi som krets eller ansatte her som gjør dette. Vi må veilede klubbene på hvordan de kan inkludere flyktninger.»

Sitatet poengterer at inkluderingsarbeidet ikke foregår på kretskontoret, men ned på grasrotnivå. Deres oppgave blir derfor å kunne gi kunnskap om hvordan dette arbeidet kan bli utført, i tråd med en ovenfra-og-ned tilnærming (Stenling, 2014). Kretsen er derfor klar over sin posisjon, samtidig som det kan argumenteres for at ansvaret i større grad blir tildelt klubbene.

Ifølge Tangen (2004) sin bruk av Luhmann og idrett som sosialt system blir organisasjonen beskrevet som autopoietisk. Dette betyr at organisasjonen er selvdannende av sine egne strukturer, bestående av kommunikasjon. Dette kan ses på som et kriterie for eksklusjon eller inklusjon i idretten. Sett i lys av informantene svar på organisering og (ned) prioritering av inkludering av flyktninger knyttet til ressurser og vage handlinger er dette med på å reproducere systemet. Videre er sosial inkludering knyttet til selektivitet, altså hvem som skal få delta og hvem som ikke skal kunne delta, som igjen danner et skille i systemet. Sosiale

systemer er derfor et uttrykk for at noe er foretrukket, altså «noe» er selektert fremfor «noe annet» (Tangen , 2004, s.67). Med den forståelsen blir det altså et skille mellom ulike arbeidsoppgaver og gjøremål. Sett i lys av Tangen (2004) sin beskrivelse av seier som idrettens verdi, vil det derfor være mangelfulle ressurser og ansvarsområder som ikke blir fulgt opp på tematikk som er utenfor idrettens kjerneområder. Denne eksklusjonen er informantene klar over da det er enkelte grupper som beregnes som samme «pott» og som faller på utsiden i samfunnet, i tillegg til at inkludering av ulike grupper faller inn under lignende og brede strategier.

Kunnskap og formidling

Kretsens oppgave er som nevnt å veilede klubber for å øke kvaliteten på grasrotnivå. Som en følge av at det ikke er en øremerket stilling eller et spesielt fokus på inkludering av flyktninger, viser informant til usikkerhet og kunnskapsmangel på feltet. Dette kommer frem etter et eksempel hvor en klubb hadde henvendt seg til kretsen med spørsmål angående inkludering av flyktninger. For å beskytte klubb er ikke henvendelsen transkribert fullstendig, men nøkkelpunktene var at klubben sto nært et mottak og møtte utfordringer knyttet til språk, usikkerhet på hvor mange som møtte til trening, og at de aldri hadde spilt før etc. Dette ligner på utfordringer i tidligere litteratur (Lange et al., 2017; Truskewycz et al., 2022).

A3: «For dette er noe vi må bli bedre på. Skaffe oss endra mer kunnskap om. Jeg er ikke kjempefornøyd med svaret mitt enda. Jeg følger ikke jeg har hjulpet med noe kjempekonkret annet enn å vise til de verktøykassene vi har da. Men jeg kjente faktisk på det at i det jeg fikk spørsmål at.. her er det.. dette er litt komplisert.»

Oppfatningen til informanten er nemlig at dette er et vanskelig tema som bidrar til utfordringer. Mangel på kunnskap fører til han/hun ikke er fornøyd med svaret, selv om det blir henvist til verktøykassene som er utarbeidet for temaet. Verktøykassene informanten refererer til representerer Weber (2000) sitt byråkratikkjennetegn om skriftliggjøring. Forbundet har altså utarbeidet hjelpemidler som ansatte i krets og klubber kan bruke for å få økt kunnskap på feltet. Slik nedskrevet kunnskap skal derfor sørge for at eksisterende kunnskap skal nå flere, og derfor sørge for utvikling av organisasjonen og inkludering på grasrotnivå. Ettersom at informanten ikke var tilfreds med svaret til tross for henvisning til verktøykassene, kan dette være et tegn på at disse veilederne ikke har den kvaliteten som kretsen eller klubbene skulle ønske. Det blir derfor en utfordring da informanten ikke har

kunnskap utover veiledningsdokumentene slik at videre veiledning bygges på personlig taus kunnskap (Tangen, 2004).

Kunnskap knyttes til Weber (2000) sitt kjennetegn om teoretisk kompetanse. Dette betyr at de ansatte får skolering i regler som skal følges for å kunne utføre forventet arbeid. Forbundet, som øverste ledd i forbund-krets-klubb hierarkiet står derfor ansvarlig for å utdanne de ansatte slik at de har nok kunnskap for å håndtere sine oppgaver i organisasjonen (Rasmussen, 2016). Ettersom at mangel på kunnskap og kompetanse kan knyttes til mangel på teoretisk skolering kan det derfor argumenteres for at forbundet til tross for ønske om å fokusere på flyktninger, ikke har gitt tilstrekkelig med kunnskap for at de ansatte skal kunne håndtere disse oppgavene. Da informantene skulle beskrive videre prosess på henvisning fra klubb ble det forklart at dette skulle diskuteres med flere.

A3: «Det er et vanskelig tema. Det krever at flere samarbeider på tvers.»

A2 «Jeg har jo mine kontaktpunkter mot NFF sentralt. Dem som jobber innenfor klubb og aktivitet der. Blant annet «navn» som har alt sånn som går på samfunn og verdierarbeid....Det er hen som er hovedkontaktpunktet mitt kan du si, dersom det er noen spørsmål på det her temaet, så det er naturlig for meg at det er [person] som er min faglige overordnede.»

Sitatene viser at på vanskeligere spørsmål kommuniseres det vertikalt i forbund-krets-klubb strukturen. De er klare over hvem som kan hjelpe og opplever dette som formålstjenlig for å opparbeide seg mer kunnskap. Dette er et kjennetegn på den byråkratiske modellen, hvor spesialiserte stillinger og kunnskaper er ansatt i en overordnet stilling (Weber, 2000). Det siste kjennetegnet som omhandler regler og rutiner (Weber, 2000) viser til hvem som skal utføre arbeidet og hvordan. Knyttet til NFF står det nedskrevet i strategidokumentet at det i hver krets skal være en overordnet inkluderingsansvarlig: «Kretsene skal ha en definert inkluderingsansvarlig med ansvar for minoritetspråklige og spillere med nedsatt funksjonsevne» (NFF, 2016, s. 33). Det kan derfor argumenteres for at krets 1 ikke oppfyller dette kravet da nettopp en inkluderingsansvarlig mangler.

5.1.2 Krets 2

Dette delkapitlet skal ta for seg samme struktur som delkapitlet over, men knyttet til krets 2 i mitt utvalg. Daglig leder i krets 2 har nettopp samme ansvar som daglig leder i krets 1, nemlig det fulle ansvaret for de administrative oppgavene på kretsnivå i sin region. Knyttet til sine daglige oppgaver svarte informantene på følgende måte:

B1: «Jeg er administrativ daglig leder i «krets», en av 18 fotballkretser. Typisk sammenlignbar med «krets 1» og «krets» (...) Men det er selvfølgelig frøst og fremst vår oppgave at vi skal tilrettelegge for fotballaktivitet, det er selvfølgelig våres absolutt viktigste oppgave.»

Prioriteringen i denne fotballkretsen ligner derfor på krets 1, nemlig at fotballaktiviteten får en prioritering, mens utviklingsavdelingen skal bygge på fotballaktiviteten. Tangens (2014) sin forståelse av seier som kjerneverdi kommer derfor til syne også i krets 2. Daglig leder velger også å sammenligne seg med det som er krets 1 i utvalget, noe som tyder på likhet i størrelse og demografi. Dette kan tyde på at deres oppgaver i utgangspunktet er ganske like, i tillegg til at kretsene ligger under fotballforbundet og deres verdier og målsettinger. Informanten peker nemlig til forbundet nasjonalt når det kommer til tematikken angående inkludering av flyktninger:

B1: «Det har vært omtalt i NFF strategiplanen med virkemidler og type fokus på å legge til rette for inkludering. Sikre mangfold i fotballen... Da er det helt naturlig og vår plikt å ha fokus på dette, og vi mener at det er vårt samfunnsansvar og plikt.»

Utdraget viser til hvordan kretsen forholder seg til nasjonale strategier, i dette tilfelle strategidokumentet. Dette tyder igjen på en ovenfra-og-ned tilnærming i den hierarkiske strukturen (Bennike & Ottesen, 2016; May et al., 2013). I tillegg til at informanten viser til NFF sitt fokus på inkludering, knyttes dette til samfunnsansvaret deres, og det som i denne oppgaven blir omtalt som en rolle som samfunnsaktør. Altså at fotballforbundet påtar seg en rolle utenfor selve fotballaktiviteten. Dette er i tråd med høyere politiske og idrettspolitiske mål om å sikre mangfold og speile befolkningen (NFF, u.å.-d), altså å legge til rette for integrering gjennom deltakelse i samfunnsliv, herunder fotballdeltakelse (Nesse, 2023, s. 208).

For å oppfylle sin «plikt» har kretsen en særskilt stilling, nemlig en øremerket stilling knyttet til inkludering.

B1: «Når vi har fått muligheten gjennom samspill mellom offentlige instanser som har funnet det hensiktsmessig og kanskje gjøre oss i stand til å holde et ekstra fokus på det. Så har vi vært i stand til å ha denne, hva skal du si, denne særskilte stillingen. Det har vært verdifullt for oss»

B1: «vi har klart å ha et stort fokus på det, helt opplagt større enn om vi ikke hadde hatt den særskilte stillingen og dersom det skulle vært en del av mange andre oppgaver hos de andre medarbeiderne, så ville vi ikke klart å ha like stort trykk på det»

Stillingen som refereres til her er et samarbeid mellom flere organisasjoner. Det som gjør stillingen så særskilt er at det er et internt samarbeid mellom fotballkrets, håndballkrets og idrettskrets, slik at det på denne måten kan danne et eget ansvarsområde knyttet til inkludering. Informanten trekker også frem at de både har klart å etablere et tydeligere fokus på område og at «det har vært verdifullt for oss». Kretsleder utdyper viktigheten av at det er en ansatt som har en fulltidsstilling på teamet og at det «åpenbart» har medført at kretsen i større grad har klart å opprettholde et trykk på inkluderingsarbeidet kontra om dette skulle kommet på pulten til alle andre medarbeidere. Disse poengene sammenfaller med Weber (2000) sine byråkratiske kjennetegn: faste kompetanseområder, fulltidsansatte samt regler og rutiner.

Denne stillingen er derfor et tegn på faste kompetanseområder og tydelig arbeidsfordeling. Slik spesialisering vil derfor gi en tydelig ansvarsfordeling, fordelt på en fastsatt måte (Weber, 2000). Informanten påpeker også at dette «har vært verdifullt for oss» som igjen kan knyttes til effektivitet. Daglig leder fortsetter med at fokuset har vært større enn om det hadde vært fordelt på alle på kontoret. Dette kan sees i lys av at i og med at dette er en fulltidsstilling, nemlig at den ansatte får tid og mulighet til å sette seg inn i nødvendig kunnskap, samtidig som at kretsen oppfyller NFF sitt mål om å ha en øremerket stilling knyttet til inkludering. På denne måten viser kretsen en prioritering av mål, nemlig å sette av ressurser knyttet til inkludering. Ved å sette dette i sammenheng med det rasjonelle byråkratiet vil en fulltidsstilling både bidra til stabilitet og dedikasjon (Weber, 2000). Det forventes derfor at den ansatte skal være tilgjengelig samt bruke den fulle arbeidstiden på temaet. I tillegg bidrar dette til forutsigbarhet som gir muligheter for en planlegging på en jevn og kontinuerlig måte.

Informant B1 utdyper deretter på et oppfølgingsspørsmål knyttet til hva som legges i «mer fokus og trykk» på temaet:

B1: «Der ville «navn» kunne nevnt mer. Men det er først og fremst at vi har gjort særskilte tiltak i vår regi, men ikke minst vært tilgjengelig for klubbene da som har større eller mindre grad av innslag av større eller mindre grad av målgruppen da. Men å kunne komme ut med informasjon på skole, der gjerne flyktninger og andre med minoritetsbakgrunn, flerkulturell bakgrunn, har for eksempel vært et virkemiddel.»

Sitatet over er et eksempel på hvordan kretsleder henvender seg til den inkluderingsansvarlige. Dette kan igjen være et tegn på spesialisering og en tydelig ansvarsfordeling hvor det nettopp er personen som arbeider med temaet som kan mest om dette (Weber, 2000). Kretsleder forklarer derfor mer generelt om hva kretsen klarer å ha større fokus på, eksempelvis tilgjengelighet for klubber og informasjon ut til minoritetsgrupper og flerkulturelle.

Klubbutvikler – inkluderingsansvarlig

Denne øremerkede stillingen blir i organisasjonskartet plassert under klubbutvikler, men som en egen øremerket stilling kalt inkludering (se figur 1). For å beskrive stillingen uttaler informanten seg på følgende måte:

B2: «For å forklare litt så er hovedarbeidet å hjelpe idrettslag. Hjelp å støtte de i deres samfunns og verdierarbeid, deres inkluderingsarbeid og til denne settingen deres arbeid mot flyktninger.»

Oppfatningen av at arbeidets «samfunns- og verdierarbeid» går også igjen for denne informanten. Det kan nærmest forstås som et holdningsskapende arbeid, hvor kretsen skal formidle sine verdier ut til grasrotnivå: trygghet, glede, respekt og likeverd (NFF, 2020, u.å.-d). På denne måten viser informanten at fotballen er en egnet arena som kan bidra til sosial integrasjon. Det er dog verdt å nevne at stillingen er knyttet til mer enn inkludering av flyktninger, men at dette er en naturlig del av stillingen og ansvarsområdet. Som ansatt i en slik særegen stilling forteller informanten om opplevelsen av en slik stilling på denne måten:

B2 «Jeg er min egen herre i den forstand.. Fordelen er: ja, jeg strukturerer det meste selv. Ulempen er: er det riktig det jeg gjør? Kunne jeg gjort noe annerledes?»

Sitatet markerer en todelt oppfatning. Det som oppleves som en positiv del er at hun er sin egen sjef og derfor kan strukturere dette arbeidet selv. Det preges dog av en usikkerhet knyttet egne valg. «Jeg» sitatene tyder på at arbeidet i stor grad er drevet selvstendig, og at informanten derfor er «ansvarlig» for at arbeidet møter den hensikten det skal. Det kan derfor oppfattes som at informanten savner mulighet for samarbeid og står derfor uten mulighet til å dra nytte av andres kunnskap eller veiledning.

Ettersom at spesialisering og kunnskap er sentrale deler i Webers byråkrati (Rasmussen, 2016; Weber, 2000), er det den ansatte i byråkratiet som skal bruke opparbeidet kunnskap for å vurdere de tiltakene som skal brukes for å nå de målene som er satt. Under samtalen kom det frem at informanten hadde vært med å utarbeide veilederne på forbundets nettsider, altså det Weber betegner som saksdokumenter (Weber, 2000). Dette kan tyde på en større nærhet til kunnskapen som er nedskrevet og at informanten har vært avhengig av å sette seg inn i fagfeltet. På denne måten har den ansatte fått en salgs teoretisk skoloring, hvor informanten har fått en opplæring og på denne måten er i bedre stand til løse oppgavene effektivt og rasjonelt. Dette kommer tydelig frem på spørsmål om informantens kunnskap på temaet.

B2: «Dette er kanskje litt rart å si men som regel er det folk som kontakter meg som skal ha svar på noe. Jeg har nok mer kunnskap enn de sentralt innenfor mitt område, sant. Fordi at jeg jobber med dette hele tiden, mens to av de som jobber med dette sentralt har litt av det»

Ved hjelp av spesialisering har informanten opparbeidet seg en kunnskap knyttet til inkludering generelt og flyktninger spesielt som overgår kunnskapen til ansatte i NFF sentralt. Ifølge Weber sin hierarkiske modell kan det derfor ses på som at kommunikasjonen er «snudd» da personer i overordnede stillinger søker kunnskap og erfaring fra underordnede stillinger. Dette er dog ikke veldig uvanlig, da Weber (2000) anerkjenner kunnskap og kompetanse og at dette ikke alltid samsvarer med posisjon i hierarkiet. Dette betyr at selv om en ansatt i en overordnet stilling har mer myndighet og autoritet over underordnede stillinger, betyr ikke dette, i likhet med sitatet at de har mer spesifikk kunnskap på enkelte områder. På denne måten kan informanten som arbeider som inkluderingsansvarlig i krets oppnå en type makt knyttet til sin kunnskap. Hvor overordnede ansatte i fotballforbundet stoler på denne kunnskapen og på den måte ha en innflytelse på avgjørelser selv om det er fotballforbundet som har den endelige autoriteten. Etter min oppfatning er dette i større grad en styrke for

organisasjonen, da det virker som at ledelsen tar hensyn og viser anerkjennelse til de individuelle styrkene vertikalt i den hierarkiske strukturen.

Kretsene skal altså bistå klubbene med kompetanse og veiledning. Knyttet til hvordan informanten arbeider ut i klubb, vektlegges både personlig innsats og tid:

B2: «Det går veldig mye tid i å dette med søke, søknadsplan. Det går det mye tid i, både en til en, eller informasjonsskriv som skal ut i idrettslagene og klubbene. Og at jeg selv skal oppdatere meg på informasjon.»

Sitatet gir en forståelse av mengde, som underbygger påstanden til kretsleder om at en fulltidsstilling i større grad klarer å sette mer trykk på arbeidet enn om dette blir fordelt utover kontoret. Kunnskapen som informanten bygger seg opp ved å «oppdatere» seg på informasjon kan være spesielt nyttig med tanke på søknadsplaner. Slike søknadsprosesser følger ofte standardiserte retningslinjer og maler som kan være tungvint å sette seg inn i. Denne formen for arbeidsdeling og spesialisering vil derfor være formålstjenlig for klubber å benytte seg av for å forsikre seg om at det blir gjort på riktig måte. I tillegg benytter informanten en form for skriftliggjøring i form av informasjonsskriv. Dette kan sees på som en informasjonsutveksling, hvor kommunikasjonen er sporbar. Dette blir av Weber (2000) og Rasmussen (2016) betraktet som en fordel da de senere kan ettergås. Ved å oppdatere seg på informasjon, utdyper B2 med at en del av arbeidet er å både sette seg inn i klubbenes eksisterende handlinger, samt tilgjengelig informasjon og statistikk.

B2: «Om jeg skal hjelpe «klubb» så må jeg komme på besøk hos de, hva gjør de? Gjerne snakke med styre og administrasjonen(...). Men får dette må jeg sjekke opp statistikk fra kommunen. Jeg må kontakte kommunen for å finne ut hvordan situasjonen er, hvor mange flyktninger blir bosatt. Hvordan er lavinntektsnivået egentlig? såne ting må jeg ha kjennskap til for å kunne hjelpe klubbene»

På denne måten kan informanten få et totalt bilde av situasjonen. De rasjonelle handlingene blir derfor i større grad basert på den informasjonen som er tilgjengelig, fremfor antagelser og gjetning. Selv om informanten viser hvordan slik kunnskap blir brukt til fordel for valg som blir tatt, eksisterer det en stor kompleksitet knyttet til temaet.

5.1.3 Diskusjon i lys av utfordringer med politiske mål om integrering

Agergaard (2018) har som nevnt brukt studie som undersøkt integrasjonspolitikken til å identifisere flere generelle utfordringer knyttet til slike politiske mål i en idrettskontekst. Først og fremst viser Agergaard (2018) til en vag og uklar forståelse av integreringspolitikk. Ifølge henne mangler det en tydelig beskrivelse av hvordan idrett, og i dette tilfelle fotball, kan fungere som en egnet integreringsarena. Dette leder oss til en slags implisitt antagelse om at fotball har iboende egenskaper som gjør feltet til en automatisk integreringsarena, og det som Stone (2018) beskriver som en evangelistisk og utopisk forståelse. Det er ingen tvil om at informantene så på fotballen som en viktig rolle som samfunnsaktør, eller det Nesse & Hovden (2023) kaller velferdsmandat. For å legitimere sitt «velferdsmandat» refererer informantene uavhengig av krets til det som de oppfatter som fotballens rolle i samfunnet. Her knyttes det både til oppdagelse, samt sosial tilhørighet og fellesskapsfølelse:

A1: «Det er klart at igjennom idretten så lærer du en del ting. Det er en sosial oppdragelse, og sosial tilhørelse spesielt i en lagidrett.»

A3: «Vi har mye ansvar for å ta i mot barn og unge på en bra måte. Det hviler et veldig stort ansvar og. Det prøver vi å ta på alvor, prøver å utdanne trenere, ledere, unge ledere, sånn at det skal være så bra som mulig å komme til fotballen»

B2: «Også er det lagidrett. Så man får vært sammen og styrket de sosiale båndene, får vært sammen og dette med garderobekultur»

Sitatene viser altså hvordan informantene både ser på seg selv som en samfunnsaktør, i tillegg til hvilke (viktige) goder deltakelse gir. Men ettersom at krets 1 ikke har noen spesielle tiltak eller handlingsplaner rettet mot flyktninger utover veilederne fra forbundets nettside, kan det derfor i lys av Agergaard (2018) argumenteres for at denne politikken er for vag. Med dette menes det at det ikke er gitt en beskrivelse på hvordan kretsen skal få til å integrere denne gruppen slik at de får den sosiale tilhørigheten som nevnt over. I krets 2 er det derimot satt mer i system hvor B2 forteller om hvordan kretsen arbeider med dette. Denne politikken blir derfor oppfattet som mindre vag i krets 2, selv om det ikke er mulig å måle dette konkret og direkte.

Videre presenterer Agergaard (2018) utfordringen knyttet til den normative og handlingsorienterte retningslinjen. Her referer hun til at det er bestemte handlingsmønstre og forventninger som er knyttet til ulike felt og situasjoner. Dette sier noe om hvordan vi skal oppføre oss, og hvordan vi skal ta tak i situasjoner. Altså hva som er riktig og hva som er galt.

Av det som informantene kaller «samfunns- og verdierarbeid», kan derfor «verdiene» forstås som de moralske kodene knyttet til norsk fotball. Av disse er det mange, men sterkt i norsk fotball står frivillighet, demokrati, åpenhet etc. (NFF, u.å.-d). Agergaard (2018) utfordrer en slik tilnærming da den i større grad fokuserer på hva minoriteter og flyktninger må «lære seg» for å passe inn i norsk fotball. Dette kan eksempelvis være at flytningsforeldre er underrepresentert i dugnadsarbeidet (Friberg & Gautun, 2007), eller at det skal betales medlemskontingenter til klubb for å være med å delta. På denne måten mener hun at integreringsbegrepet får en feil betydning i praksis, hvor det fokuseres på at flyktninger «deltar på feil måter» og at det derfor får en negativ kontekst da det er flyktningene som må tilpasse seg (Agergaard, 2018).

Til slutt frykter hun at integreringsprogrammer har et spesielt fokus på enkelte grupper, og da ofte muslimer og islamister. Dette har ført til betegnelsen «minority of the worst» (Agergaard, 2018, s. 23) og gir et inntrykk av at dette er en problematisk gruppe som krever ekstra ressurser og virkemidler. Igjennom intervju og gjennomgang av forbundets og kretsens nettsider finnes det dog lite som tyder på at dette er tilfelle i norsk fotball. Det er altså ingen grupper som skiller seg ut i negativ forstand, noe som av Agergaard (2018) kan betraktes som positivt.

Tidligere har slike programmer blitt definert som en struktur som følger en ovenfra-og-ned tilnærming (Bennike & Ottesen, 2016; Luguetti et al., 2022b; May et al., 2013; Stenling, 2014). Dette stemmer overens med NFF sin forbund-krets-klubb struktur, og at krets skal veilede klubber med deres inkluderingsarbeid. Neste kapittel skal derfor undersøke hvordan klubber bruker kretsen på dette arbeidet, samt hvordan de strukturerer dette arbeidet.

5.2 Påvirkning av krets og struktur i klubb

Klubbene er som nevnt i kapittel 2.4 styrt selvstendig, innenfor rammene til NFF og NIF. De er derfor autonome og har selv mulighet til å bestemme hvordan klubben skal styres, ledes og utvikles. Innenfor disse rammene skal derfor denne delen av analysen ta for seg hvordan klubbene i mitt utvalg driver organiserer sitt inkluderingsarbeid rettet mot flyktninger, og om/hvordan de unytter ressursene i sin tilsvarende fotballkrets. Som vi kan se i tabell 1 tilhører klubbene i mitt utvalg hver sin krets.

5.2.1 Fra krets til klubb

Klubbene representerer grasrotnivået, altså der fotballaktiviteten utføres. På denne måten symboliserer fotballkretsene og fotballklubbene to ulike ansvarsoppgaver og gjøremål, men begge har som hensikt å utvikle fotballen til å bli best mulig (Tangen, 2004). I studien til Straume et al. (2018) var målet å kartlegge på vegne av NFF hvordan norske fotballklubber inkluderer flyktninger til sin aktivitet. Formålet var at denne studien skulle danne grunnlaget for veilederne som skulle hjelpe klubber med dette temaet i arbeidshverdagen. Kretsene ble naturlig nok sett på som en sentral rolle, hvor de spesielt kunne bidra med en koordinerende rolle mellom ulike aktører, initiere prosjekter, bistå med søknadsprosesser etc. Videre peker de dog på utfordringer som variasjon og mangel på økonomiske og menneskelige ressurser på krets nivå.

Krets 1

På spørsmål knyttet til fotballkretsens påvirkning til klubbens inkluderingsarbeid av flyktninger svarte klubbleder fra krets 1 på følgende måte:

A4: «Det påvirker oss sannsynligvis. NFF har jo «flest mulig lengst mulig» det er jo et inkluderende slagord/visjon. Så det påvirker oss og sier noe om hvilke rolle vi har. Men ikke noe sånn som jeg vil si(...) ikke noe sånt jeg kan peke på direkte som de bidrar med nei.»

NFF har altså gjennom sin idrettspolitikkk fått frem at klubber skal ha fokus på inkludering, spesielt gjennom visjonen «flest mulig, lengst mulig». Informanten mener derfor at gjennom disse verdiene blir klubben indirekte påvirket av «hvilke rolle» de har. Dette kan igjen sees i lys av fotballen som samfunnsaktør, hvor fotballen skal ta ansvar for en rolle utover selve fotballaktiviteten. Dette funnet er i likhet med tidligere forskning sine funn om at fotballklubber har inkludering på agendaen for å ta en større plass i samfunnet (Flensner et al., 2021; Friberg & Gautun, 2007; Straume et al., 2018). Derimot påpeker informanten at kretsen

ikke direkte har bidratt, hvor også begrepsbruken «sannsynligvis» tyder på at kretsleddet og klubbleddet er relativt svakt. Informanten utdyper videre med:

A4: «kretsen blir brukt som en samtalepartner i vanskelige saker, spesielt vanskelige saker»

Dette utdraget underbygger sitatet over om at krets- og klubb leddet er relativt svakt. Dette kan derfor forstås på den måten at desto mindre veiledning klubben får fra krets, desto mer avhengig er klubben av egne løsninger. Det blir derfor opp til klubben å bestemme hvordan dette arbeidet skal utføres. Ettersom at kontaktpunktet til krets først blir benyttet i ekstra krevende saker tyder det på en barriere, og at det reduserer sjansen for å ta kontakt. Informant A5 og A6 i samme klubb har lignende oppfatning som klubblleder, nemlig at arbeidet som klubbene utfører ikke direkte har blitt påvirket av kretsleddet.

A6: «Jeg vil ikke si at det arbeidet vi gjør er forankret i det [kretsen], det er det ikke».

A5: [bruk av veiledere på nett] «Nei faktisk ikke, vi har ikke gjort d. Aktivitetsguide, det hadde vi en tanke om, men så ble det sånn at vi skapte våre egne aktivitetsguider, altså de som var inkluderingsansvarlige på hvert lag.»

Både informant A6 og A5 påpeker at arbeidet som blir utført er klubbstyrt. Dette betyr at eksisterende veiledere og verktøykasser utarbeidet av forbund/krets ikke blir brukt, men at klubben heller finner sin egen tilnærming. Kunnskapen som fotball- forbundet og krets sitter på når derfor ikke ned til aktivitetsfeltet etter den hensikt som er tiltenkt.

Klubben har derimot søkt assistanse og veiledning fra andre aktører. Her blir kommunen, nav og idrettsrådet (under NIF) nevnt. Det kan derfor tolkes at informantene opplever nevnte aktører som mer tilgjengelig, og at kretsleddet på denne måten uteblir. Det er dog verdt å nevne at klubben har oppfølging noen ganger i året gjennom fotballkretsen grunnet programmer «trenerutvikler, «spillerutvikler» og større programmer som «kvalitetsklubb» og «fair play». Som beskrevet tidligere er nemlig kretsen inkluderingsarbeid knyttet til slike programmer, fremfor mer spesifikke rettet mot kun flyktninger. I lys av dette kan det forstås som at klubbene er ute etter mer spesifikke kunnskap enn det slike programmer leverer.

Klubben, som har nådd de spesifikke krav og forventninger for å benevnes som en «kvalitetsklubb». Formålet med en slik gradering er at klubben følger en utvikling som

fremmer sunn idrettsaktivitet for barn og unge samtidig som helheten står i fokus (NFF, u.å.-c). Her skal klubben utarbeide planer for rekruttering, sportsplan, trenerveiledere samt fremme tydelige verdier knyttet til samfunns- og verdiarbeid. Knyttet til betydningen av kvalitetsklubb beskrev klubbleder følgende:

A4: «vi er noe som heter kvalitetsklubb, det er et klubb utviklingsprogram gjennom kretsen som vi ble med på for noen år siden. Det legger føringer på hvordan en klubb organiseres. Så de kommer ofte med mere krav enn hjelp ofte. Som ofte er utfordrende når vi er en stor klubb med mye frivillighet. Og de er ganske klar med bøter om vi ikke oppfyller kravene. Så jeg(...) jeg tror ikke at det fungerer optimalt»

Sitatet viser et slags spenningspunkt mellom de krav fotballkretsen stiller og det en frivillig klubb klarer å håndtere som en frivillig organisasjon. Et slikt program, som er styrt ovenfra-og-ned, kan gi en følelse av forpliktelse (Root et al., 2019) samtidig som at Strittmatter og Skille (2017) argumenterer for at iverksettelse av tiltak har best effekt dersom den har sitt utspring i grasroten for så å møte tiltak ovenfra. På denne måten kan det derfor argumenteres for at de egenproduserte tiltakene og guidene som A5 refererer til, kan ha en større effekt da de har vist en egen vilje til å forbedre situasjonen. Klubben har derfor en egen vilje til å utarbeide handlingsplaner, uavhengig av (konkrete) insentiver fra krets. Dette blir derfor omtalt av Black (2017) som behovsdrivet endring og en nedenfra-og-opp (bottom-up) tilnærming, hvor grasrotnivået prøver å løse problemer som de selv oppfatter og står ovenfor. Til slutt er det verdt å nevne at klubbens egne handlingsplaner og strategier er utviklet grunnet det som kan argumenteres for mangel på føringer ovenfra.

Krets 2

Til forskjell fra krets 1 er det et noe sterkere bånd mellom krets- og klubbledd. Klubbleder uttalte nemlig følgende på spørsmål knyttet til samarbeid med krets.

B3: «Der har vi jo hatt litt kontakt med «navn» som jobber med inkludering, og [person] tar jo kontakt noen gang er i året, og vi har hatt noen felles møter og samlinger med mottak og sånt... For vår del merker vi at «navn i krets» er veldig opptatt av dette her. Så «navn» er jo ikke vanskelig å be. Om jeg lurte på noe eller trenger hjelp så er ikke det et problem.»

Sitatet viser at klubbleder og ansatt i krets har hatt regelmessig kontakt. Det vises også til konkrete møter hvor krets, klubb og mottak samles. Dette er i tråd med det Straume et al. (2018) mener kretsene kan tilby, altså koordinering mellom ulike aktører. Selv om kontakten

er begrenset til «noen ganger i året» er det tydelig at informanten både vet hvem som bør kontaktes, samt at denne personen er tilgjengelig. Utdraget «så «navn» er jo ikke vanskelig å be» kan derfor tolkes som at informanten opplever tilgjengelighet og at det er naturlig å ta kontakt noe som igjen kan senke den opplevde barrieren for å ta stille spørsmål dersom det skulle være behov for det. På et oppfølgingsspørsmål om hva konkret kretsen har bidratt med ut i klubb vises det til utover nevnte møter, til informasjon og veiledning:

B3: «[Person] har vært her i ulike sammenhenger og vært og snakket om ulike ting, både inkludering av flyktninger og annet. og «navn» har kontroll på hvilke klubber som er knyttet til mottak.... Så «navn i krets» virker veldig engasjert og opptatt av dette her. Hvordan selve kretsen, om det er knyttet til personen eller om det ligger i bunnen i kretsen vet jeg ikke. Men igjennom «navn» virker det hvertfall sånn.»

Klubblederen viser altså med denne uttalelsen at kretsen både har vært ute på besøk for å snakke konkret om flyktninger, samtidig som at informanten har en oppfattelse av at denne personen både er dedikert og har kjennskap til mottak. Måten klubbleder forholder seg til inkluderingsansvarlige i krets kan være et tegn på at kretsens byråkratiske prinsipper fungerer, da det kan søkes om hjelp oppover i den vertikale krets-klubb strukturen. Uavhengig om klubblederen mener at dette er noe som «ligger i bunnen i krets» eller om det er enkeltpersonen som driver dette, opplever altså informanten å få den støtten de trenger.

Selv om denne klubben bruker kretsen mer aktivt enn klubb i krets 1, forblir også de skriftlige dokumentene som er tilgjengelig ubrukt i denne klubben. Informanten forteller at dersom det er noe som de er usikre på, så velger de heller å kontakte inkluderingsansvarlig i krets direkte.

B3: «Det er noen ting som ikke nødvendigvis ligger i de veilederene, altså praktiske ting.»

At klubbleder vet hva som står og ikke står i verktøykassene viser til kjennskap til dokumentene, men at disse er for lite spesifikke. Ettersom at det oppleves som et komplisert tema, hvor det ikke eksisterer noen standardiserte løsninger (Straume et al., 2018), krever det derfor unike handlingsplaner for hver enkelt klubb. Jeg anser derfor ordvalget «praktiske ting som ikke ligger i veilederne» som en beskrivelse på nettopp dette. Informasjonen som står gir derfor ikke nødvendig kunnskap for hver enkelt klubb, og det oppfattes som nødvendig å kontakte krets-leddet direkte for å finne individuelle løsninger. Trener i samme klubb har en

lignende forståelse av samarbeidet med forbund og krets, hvor B4 etterspør mer tydelighet og forslag til handlinger man kan gjøre dette på.

5.2.2 System og strategier for inkludering i klubb

Klubbene i utvalget er som nevnt bestående hovedsakelig av frivillighet. Slike frivillige klubber kan derfor variere i grad av byråkratisk struktur. Noen klubber kan ha større innsalg av hierarkisk oppbygning, ansatte og regler mens andre klubber i større grad kan ha innslag av personlig engasjement og spontanitet. Som beskrevet i vedlegg 4, kommer det frem at begge lag i denne undersøkelsen har en form for arbeidsdeling. Klubbene består av en leder, som besitter den største graden av påvirkningskraft (Weber,2000) mens det er underdannede verv med ulik ansvarsfordeling. Verv, som ofte betegner ulønnet arbeid vil derfor motsi prinsippet til Weber (2000) om full arbeidskraft. Dette på grunn av at personer i slike verv (eksempelvis trenerverv, styreverv, inkluderingsverv etc.) kommer i tillegg til personens fulltidsjobb. Klubben har derfor ikke tilgang til personens fulle arbeidskraft og må derfor prioritere deretter. Denne prioriteringen vil derfor ifølge Tangen (2004) rettes mot verv som i størst grad er rettet mot selve fotballaktiviteten. Som de fleste fotballklubber, består mitt utvalg av et flertall av verv som er knyttet til denne (kjerne)aktiviteten, nemlig trener-, spiller- og dommerutvikler. Derimot skiller klubb i krets 1 seg ut da de har en inkluderingsansvarlig i klubben.

A4: «Vi har «navn» som er inkluderingsansvarlig. I tillegg til at alle lag fra 6 år en trener, lagleder, kasserer, dugnad[ansvarlig], så skal de også ha en inkluderingsansvarlig.»

Måten klubben har valgt å strukturere inkluderingsarbeidet av flyktninger er altså nedfelt i klubbens bestemmelser. Det å ha en nedskrevet plan på inkludering av flyktninger ble pekt på noe av det viktigste klubbene kunne gjøre (Straume et al., 2018).

På lik linje som at hvert lag skal ha en lagleder og trener skal altså hvert lag også ha en inkluderingsansvarlig. Dette ble av informantene benevnt som verdifullt da de kan sikre ressurser for å fange opp personer som faller utenfor, samt ha tettere oppfølging til personer som er på en såkalt «inkluderingsliste». Selv om frivillighet kan anses som en ikke-byråkratisk tilnærming, er det flere tegn på klubb i krets 1 som tyder på visse strukturer og regler. Det å ha en stilling, eller verv kan derfor i lys av Weber (2000) knyttes til spesialisering og arbeidsfordeling. Ved å ha en dedikert person på dette temaet kan derfor sørge for mer

kompetanse og ekspertise som fører til bedre utførelse av arbeidet. En slik arbeidsfordeling sørger også for at ressursene som klubben har tilgjengelig blir mer målrettet og effektiv. Det blir på denne måten tydelig hvem som har med hvilke oppgaver å gjøre, og i dette tilfelle hvem som bør kontaktes dersom det er spørsmål eller problemer knyttet til inkludering av flyktninger i klubben. Etersom at klubben også har utarbeidet egne strategiplaner på temaet, kan dette være et eksempel på skriftliggjøring (Weber, 2000), hvor kunnskapen blir nedskrevet og delt innad i klubben. Dette anses som en stor fordel både for videre bygging av kunnskap, samtidig som at kunnskapen forblir i klubben selv om en eller flere av personene som i dag har ansvaret slutter.

Fotballklubber har som nevnt stort sett mangel av fulltidsansatte. Dette fører til at tid og ressurser er noe begrenset. Klubben har derimot valgt å løse dette ved å dele opp ansvaret på flere, nemlig at alle kull over seks år skal ha en inkluderingsansvarlig. Disse litt mindre vervene er ledet av klubbens overordnede inkluderingsansvarlig, som viser til en hierarkisk struktur innenfor dette arbeidet. På denne måten kan klubbens inkluderingsansvarlig følge opp de «underdannende» stillingene og påse at tiltenkt arbeid blir utført, samt dele ny informasjon. På spørsmål om dialog mellom inkluderingsansvarlige for hvert lag og den overordnede inkluderingsansvarlige var svaret slikt:

A5: «Det er litt forskjellig, noen er veldig på og noen har noen få som ikke trenger så mye bistand heller. Det kommer litt an på hvor lenge de har bodd i Norge osv. Men vi har møter 2 ganger i året. Vi sparrer mye med hverandre på sosiale medier, både på facebook og messenger som vi skriver mye forskjellig på. Så har jeg sendt mye informasjon på mail til dem, på hva som er deres oppgaver.»

Klubbens inkluderingsansvarlig peker altså på at til tross for at det varierer mellom lagene hvor mye arbeid og bistand som trengs, vises det til regelmessige møter, informasjonsflyt og oppfølging som kan tyde på god kommunikasjon mellom leddene.

Klubb uten inkluderingsansvarlig

Dersom vi ser nærmere på struktur på inkluderingsarbeid for flyktninger i klubb i krets 2, kommer det frem at det er få spesifikke organisatoriske tiltak utrettet av klubben. Da leder fikk spørsmål om hvordan de organiserer dette inkluderingsarbeidet var svaret som følger:

B3: «vi kan jo diskutere hva arbeid vi har og hvor mye det egentlig er satt i system. Det som på en måte som er mest satt i system er egentlig den jevnlig kontakten med de på mottakssenteret, i tillegg til at det selvfølgelig er opp i mot skolene»

Dette sitatet viser at utover kontakt med mottak og skoler (og krets som diskutert over) har klubben få tiltak som er satt i system på et organisatorisk nivå. Dette er i likhet med Friberg og Gautun (2007) sitt funn om at klubber har få tiltak rettet mot rekruttering av minoriteter, hvor de peker på at veien fra positive holdninger til konkrete inkluderingsstrategier er lang. Klubblederen viser dog til frivillige i klubben som tar ansvar for nettopp denne gruppen:

B3: «Det som vi har vært heldige med i mange år er slik som hun «navn» og andre som har vært veldig flinke til å ta seg av både de som er på mottaket og de som har kommet ut i egen bolig.»

Det kommer altså frem at klubblederen føler seg «heldig» med at det er enkeltpersoner i klubben som tar dette seriøst. Til sammenligning med klubb i krets 1, har ikke denne klubben et verv knyttet til inkludering. Dette betyr at personene som arbeider med dette, gjør det på eget initiativ gjerne utover sin egen rollebeskrivelse. Én av disse er informant B4, hvor personens verv er knyttet til lagleder og trener for et guttelag.

Da personen som av klubbleder som blir antatt å ha mest kunnskap om dette er tilknyttet et spesifikt lag, og ikke som en overordnet funksjon risikerer klubben at andre alderstrinn mister verdifull erfaring og kunnskap på temaet. I mangel på en overordnet inkluderingsansvarlig, eller et hierarkisk nivå (Weber, 2000) er det derfor vanskeligere for klubben å dele informasjonen ut til flere. Hadde det derimot vært en slik funksjon, kunne personen bruke sin oppnådde kunnskap til å hjelpe andre lag, ta beslutninger eller gi instruksjoner på temaet. En dedikert person med et spesifikt overordnet verv kunne derfor også gitt muligheten til å spesialisere seg på feltet. I mangel av dette, vil det derimot føre til at disse oppgaver blir delegert til personer med manglende kunnskap eller erfaring, noe som kan redusere kvaliteten og effektiviteten. På et spørsmål om hvordan de ulike lagene utfører dette arbeidet, svarte treneren følgende:

B4: «Lagene har ulik praksis for hvordan man gjør ting. Så det handler litt om at man må finne sin egen måte å gjøre det på. Så gjelder det hvor oppegående og selvstendig de er. Noen følger ungene på alt og noen følger ikke opp på noe som helst.»

Her kommer det frem at det er varierende praksis avhengig av enkeltpersoner hvor det er noen som har en tett oppfølging, mens andre «følger ikke opp på noe som helst». Informanten viser også til at de må finne sin egen måte å gjøre ting på. Lite lover og regler, samt mangel på skriftliggjøring gjør at det er mer tilfeldige praksiser som råder. Dette motsier Weber sitt mål om at «alt i prinsippet kan beherskes ved beregning» (Blindheim, 2020, s. 181).

I tillegg, når dette arbeidet utføres av personer oppå det vervet de allerede har, kan dette være sårbart hvor slikt tilleggsansvar kan bli bortprioritert enten som et resultat av for mange oppgaver eller travle perioder. Som et resultat av dette kan klubben som har et mer personbasert inkluderingsarbeid miste sitt trykk på temaet dersom personen slutter. Dette er også en risiko dersom oppgavene føles for store, i forhold til den tid personene har til rådighet. Derfor kan mangel på en slik arbeidsfordeling risikere å få en mindre grad av kontinuitet, og derfor bli mer stykkevis og avbrutt. Denne klubben tyder derfor på en mer ikke-byråkratisk struktur, som er preget av uformelle strukturer, mindre kommunikasjonsflyt og få nedskrevne dokumenter samt preget av individuelle handlinger som ikke er regelstyrt.

Klubbtreneren forteller videre at det er vanskelig å få andre foreldre med på dette arbeidet. Selv om hen opplever å bli lagt merke til og til tider får skryt for arbeidet, savner personen at flere deltar. Dette kan sees i lys av Tangen (2009) sitt sportokrati, hvor alt som skjer i klubb forankres og legitimeres i det som oppfattes som idrettslig virksomhet. En av grunnene til at det kan være vanskelig å rekruttere flere foreldre til denne typen arbeid blir derfor at det har sin posisjon som lengre borte fra selve fotballaktiviteten. Dette stemmer overens med funnet hvor motivasjonen for å delta i slike roller er ofte for å realisere «idrettsaken», og derfor ikke nødvendigvis «velferdsmandatet» som blir sett på som en ekstra oppgave utover fotballen (Nesse & Hovden, 2023).

5.3 Fra ord til handling

Dette delkapitlet skal undersøke informantenes oppfatning av hva inkludering- og integreringsbegrepet omfatter, deres tiltak på individ-nivå samt hvordan dette arbeidet kan sees i lys av fotball som en integreringsarena.

5.3.1 Inkluderings- og integreringsbegrepet

Som nærmere beskrevet tidligere er inkludering et sentralt mål for NFF. I beskrivelsen av inkludering benyttes også begrepet integrering, nemlig at: «Vi praktiserer likeverd og sørger for integrering i våre aktiviteter» (NFF, u.å.-d). Ettersom at inkludering og integrering består av ulike prosesser (Agergaard, 2018; Nesse, 2023), og at NFF bruker begge begrepene i sine beskrivelser er det interessant å undersøke hvordan ansatte i krets og frivillige i klubb forstår begrepene, samt deres virkninger.

Informantene fra krets mente at selve inkluderingsbegrepet kunne ha en flersidig betydning inneholdende flere aspekter:

A1: «Akkurat nå handler inkludering om å senke økonomiske barrierer, for det er faktor nummer én for frafall. Da blir inkludering det for oss akkurat nå, i tillegg til flyktninger siden det er i fokus nå.»

A4: «Inkludering er et veldig bredt tema... Nå arbeider vi med bærekraft, så bærekraft er et viktig arbeid og der er inkludering en del av det»

Disse sitatene underbygger Agergaard (2018) sin forståelse om at definisjoner på inkludering ofte er diffuse og flersidig. Med flersidig menes det at det både pekes på økonomiske utfordringer og bærekraftige strategier. Informantene har dog en felles oppfatning og forståelse om at inkludering i en overordnet forstand skal bety at alle som ønsker skal få delta.

A1: «For vår del så handler dette om at fotball skal være for alle, enten utendørsspiller, trener, dommer.. Du skal få være med i familien uansett. Det handler ikke om hvem du er, men har du lyst så får du lov.»

B1: «så vi ønsker å ta vare på alle og også på dette feltet her på inkludering. Det skal være plass til absolutt alle. Kulturer, etnisiteter, orienteringer osv.»

Definisjonene til kretslederne treffer på det Nesse (2023) kaller det egalitære prinsippet om at alle grupper av samfunnet skal få mulighet til å delta. Denne måten å tenke på sammenfaller med samtlige informanter helt ut til klubbene. Gjengangerne er nemlig at inkludering omhandler at alle skal få lov til å delta uansett religion, etnisitet, orienteringer eller økonomisk status. Og at det skal være en plass for læring, felleskap og tilhørighet. Dette er eksemplifisert med et par sitater på klubbnivå:

A6: «Inkludering er at man føler at man kan være med, ha tilgang til det de andre har, at man er med på ting»

B3: «Jeg tenker at det er uavhengig av hvem de er, så få de med om de har lyst til å spille fotball. Legge til rette for at de kan følge treninger, kamper, cuper som laget er på»

B4: «Det er egentlig det at du føler at du har en gjeng, at du føler at du har en tilknytning og felleskap med»

Knyttet til inkluderingsbegrepet er det lite forskjell mellom kretser og klubber, både vertikalt mellom krets-klubb samt horisontalt mellom de ulike regionene. Dette kan forstås som at NFF har fått igjennom en lignende oppfatning av begrepet helt ned til klubbnivå. Dette kan både være et tegn på felles forståelse, men også at begrepet er så stort at det rommer svært mange ulike, vage og store begreper som tilhørighet, felleskap, tilgang, tilknytning etc. Uavhengig av denne grunnen, kan det anses som positivt at denne forståelsen er lik, da flere kan dra i samme retning. Den unisone beskrivelsen av inkludering, samt den tydelige beskrivelsen av at de mener at alle skal få muligheten til å bli inkludert, kan igjen beskrives som en oppfatning om at fotballen er en egnet velferdsaktør, og at de er klar over sitt «mandat» (Nesse & Hovden, 2023).

Dersom vi ser nærmere på begrepet integrering, er det tydelig at informantene ønsket å skille mellom disse to begrepene. Både gjennom at de mente at inkludering var et bredere og vagere begrep, men også fordi at de mente at det ene ordet var mer positivt ladet enn det andre.

B2: «Når jeg begynte å jobbe med dette så var det integrering og inkludering. Man bruker gjerne disse begrepen litt om hverandre. Men inkludering er et litt mer positivt ladet ord enn integrering for veldig mange.»

A1: «For integrering var knyttet til veldig spesifikke målgrupper i større grad og mer sånn løpsorientering. ... Altså du skal herifra til dit, du skal inn dit»

A2: «Jeg bruker inkludering oftere som begrep. Integrering tenker jeg at er mer den konkrete delen knyttet mot flyktninger. Noen som kommer fra et annet sted til noe nytt»

Forståelsen til informantene knyttet til inkluderingsbegrepet ligner på det som Agergaard (2018) benevner som en misoppfatning av hva integrering handler om, samtidig som at det blir oppfattet som en én-veis prosess. Det at informantene peker på integrering som et mer negativt ladet ord kan ses i lys av det Agergaard (2018) begrunner en (miss)oppfatning om at integrering er det samme som assimilering. Dette kommer spesielt tydelig frem i beskrivelsen

«Altså du skal herifra og til dit, du skal inn dit». Dette tyder også på at informantene har en assimilasjonistisk konseptualisering som forstås som en lineær prosess. Dette betyr at individet skal gå fra A til Å, og ende på et statisk endepunkt som «integrert». På denne måten kan resultatfokuset overskygge prosessfokuset, som igjen leder integreringsbegrepet bort fra hva det egentlig er (Agergaard, 2018). Det er dog interessant at på et spørsmål om når de mente at flyktingene var integrert, var det ingen av informantene som henviste til den lineære prosessen, men at dette var opp til deres egne subjektive følelse og at dette varierte fra person til person.

Så selv om integrering blir beskrevet som et noe mer presist begrep sammenlignet med inkludering ønsker fotballederne å bruke sistnevnte begrepet. Dette er i likhet med Flensner et al. (2021) hvor også ledere i Sverige ønsket å bruke inkludering fremfor integrering på deres praksis. Selv om dette var begrunnet med en strukturell integreringsforståelse, altså utenfor deres rammer, kan det argumenteres for at dette også er tilfelle i dette utvalget. Informantene på både krets- og klubbnivå er i all hovedsak interessert i å rekruttere, altså skaffe seg flere medlemmer i sitt sosiale system (Tangen, 2004). Begrepsbruken ligger derfor på en praksis hvor det ønskes velkommen, og på den måte ønsker flyktingene *til* fotballen. Ettersom at informantene ikke har en beskrivelse på hvordan fotballen kan være integrerende, kan det derfor argumenteres for at det mangler en beskrivelse av hvordan flyktingene kan integreres *gjennom* fotballen (Agergaard, 2018). På denne måten kan det oppfattes som at fotballen som felt er mer opptatt av å rekruttere fremfor å arbeide med personlig utvikling. Dette kommer til syne i fotballtrener sitt utsagn om grad av vellykket inkludering og integrering i deres klubb.

A6: «Jeg vil si at vi har lyktes med inkludering, men hvor godt vi lyktes med integrering er vanskeligere å si.»

Dette kan tolkes som at treneren opplever at de klarer å rekrutterer denne gruppen på en god måte og at disse føler tilhørighet, felleskap samt har et sted å gå til. På en annen side er det vanskeligere å måle integrering da det handler om mer enn medlemstall og oppmøte på treninger. Dette gjør treneren mer usikker på oppfatningen av å ha lyktes på dette punktet.

Fremfor å ha en diskusjon basert på begrepsdefinisjon, skal de neste del-kapitlene ta for seg beskrevne handlinger for å sette dette i lys av handlinger som tidligere forskning beskriver som essensielt.

5.3.2 Tiltak

Tidligere er strukturelle og organisatoriske tiltak for inkludering og integrering av flyktninger diskutert. Dette delkapitlet skal derimot analysere hvilke praksiser og tiltak klubbene utfører for å nå sitt uttalte mål om å klare å inkludere flyktninger som kommer til Norge. Friberg og Gautun (2007) og Cheung-Gaffney (2018) understreker nemlig viktigheten av konkrete tiltak for å nå denne marginaliserte gruppen. Tidligere har nemlig barrierene vært så store og tilgangen så dårlig at flere minoritets barn- og ungdom har stått utenfor fotballen. Som beskrevet i kapittel 3.1 møter flyktninger flere barrierer enn en ordinær nordmann. Disse er henholdsvis knyttet til transport, språk og økonomi (Luguetti et al., 2022c; Stone, 2018; Truskewycz et al., 2022). Det er etter min oppfatning disse barrierene som bør brytes ned for at nettopp flyktningene kan bli inkludert i norsk klubbaktivitet.

Ordningen av transport blir av Fader et al. (2020) lagt frem som et sentralt tiltak som har vist tydelig positiv effekt. Dette på grunn av at flyktninger som bor på mottak aldri eller sjeldent har tilgang på egen bil. Av klubbene i mitt utvalg, hvor asylmottakene ligger noen kilometer unna (se vedlegg 4) er det derfor gunstig å ordne transport da det er langt å gå, spesielt for yngre barn. Begge klubbene har derfor ordnet med transport, slik at disse barna kommer seg raskt og enkelt til aktiviteten.

B4: «Også tilbyr vi alltid å være med å kjøre dem om det er ting som gjør at vi må av gårde i bil.»

A5: «Og at de får skyss sånn at de kommer jeg på trening, kamper og cup»

Lagene sørger altså for at barna blir plukket opp hjemme slik at de får deltatt på aktiviteten uansett om det er til trening eller kamp. Gjennom samtalen med informantene opplevdes ikke dette som en stor utfordring ettersom at nevnte sitater kan tolkes som en bisetning og som et naturlig gjøremål. Fotballklubbene blir derfor på denne måten mer tilgjengelig, og avstand blir derfor ikke samme utfordring, spesielt på kamper som er lengre borte.

Selv om fotballen blir oppfattet som en arena knyttet til mindre krav for språkkompetanse (Friberg & Gautun, 2007), er sosial kontakt avhengig av en viss form for kommunikasjon. Både erfaringer fra mottak (Nesse, 2023) samt forskningslitteratur på feltet viser at idrett generelt og fotball spesielt har den egenskapen av at flyktninger lærer språk effektivt (Lange et al., 2017). Her legges det spesielt vekt på at det er en sosial arena hvor barn- og unge møtes

på tvers av kulturelle bakgrunner. Informantene vektlegger en lignende oppfatning, nemlig fotballarenaen er en egnet plass for å bli kjent med den lokale unger på samme alder.

B3: «og kanskje enda viktigere at flyktingene får en plass å gå til, møte kompiser og venninner, lære seg enda mer om språket, kulturen osv.»

Ettersom at fotballdeltakelse i like stor grad blir sett på som en viktig sosial arena, om mulig ikke mer enn selve fotballaktiviteten, er utsagnet nettopp et eksempel på hvordan informantene knytter deltakelse til læring av språk. Videre understreker informantene at det derfor ikke har en så stor betydning om det er fotball, turn, håndball eller musikk. Det som derimot blir vektlagt som en fordel som fotball har fremfor andre fritidsaktiviteter er at det er en lagidrett. Her må utøverne derfor lære seg å samarbeide og forholde seg til andre. På denne måten kan fotballen utnytte dens sosiale egenskaper hvor barn- og unge med ulik kulturell bakgrunn møtes. Ettersom at fotballen er en så stor verdensidrett, kan den eksisterende kjennskapen til fotballen utnytte dette og på den måten utnytte dens universelle språk hvor mange av begrepene er like på flere språk. Flere av informantene mener også at fotballen kan ha en vel så stor effekt på å lære seg språket som på skolen. Her argumentert med at de får tid og mulighet til å utfolde seg fritt. I tillegg har klubb i krets 1 en ordning hvor utøverne på akademiet kan komme til klubblokalet før trening med muligheter for å få hjelp med skolearbeid og lekser, eller spille spill og snakke med hverandre. En slik arena vil være gunstig både med tanke på å lære seg språk, men også for å bli kjent med trenere og utøvere.

Det er derimot ikke utøvernes kommunikasjonsferdigheter informantene er særlig bekymret over, men nemlig involvering av foreldrene.

B4: «Det er vanskelig å inkludere foreldrene på dugnader og bli kjent med andre. og det er vanskelig å få de andre foreldrene til å inkludere dem og snakke til dem»

Frieberg og Gautun (2007) bekrefter denne utfordringen og viser til generelt lav deltakelse av foreldre med minoritetsbakgrunn.

A4: «Så har du noen banale utfordringer som språk, kultur, kommunikasjon. Fordi det er særlig i, unger fra 6-12 år så er du avhengig.. ikke avhengig men kommunikasjon med foreldre er en viktig del av aktiviteten, som informasjon om treninger og cuper»

kommunikasjon blir derfor knyttet til utfordringer med å få delt informasjon om hva som skal skje til de foresatte. Selv om at mange av flyktningsforeldrene overlater barnet til fotballaktiviteten viser informantene at det er viktig å gjøre foreldrene til en del av det som skjer. En måte informantene har valgt å gjøre dette på er å involvere barna, i tillegg til å gi informasjonen direkte til foreldrene.

B4: «Ofte går informasjonen gjennom ungen for ungen forstår mere enn foreldrene gjør. Så vi sier det til han også sier han det til foreldrene, samtidig som vi sender en melding til foreldrene. Ofte er det han selv som svarer. Men når vi henter han så er de og lever ungene, så vi vet at de vet at han blir med på cup»

Sitatet viser hvordan ungene ofte forstår mer enn foreldrene, og at dette blir brukt som et virkemiddel for å få frem informasjonen. Så selv om det er barnet som står for mesteparten av kommunikasjonen, så er det tydelig at foreldrene har fått en viss forståelse av hva som skal skje og når. Ved å bruke barnet på denne måte, kan dette knyttes til at barnet større grad tar ansvar og kontroll over sin egen fritid og på denne måten kan ta et større familieansvar (Nunn, 2018) samtidig som dette er i trygge rammer i samarbeid med fotballtrenerne.

Som den siste av de tre mest sentrale utfordringen som både flyktninger og minoriteter møter med norsk fotballdeltakelse er økonomiske begrensninger. Dette blir i flere artikler trukket frem som det mest sentrale da det fører til skam, marginalisering og urettferdighet (Luguetti et al., 2022a, 2022c; Stone, 2018, 2022), samt kulturelle forskjeller angående bruk av penger på fritidsinteresser (Friberg & Gautun, 2007). For å redusere de økonomiske barrierene for klubbtilgang har begge klubber valgt å gi gratis fotballdeltakelse til denne gruppen. Dette er mulig gjennom støtteordninger klubber kan søke om.

B4: «Det er ingen problem å få midler»

A4: [de økonomiske barrierene er ikke så gjeldende for flyktninger?] «Nei det skal ikke være det. Vi har ordninger på utstyrsbiten, vi har et lager med utstyr.»

A6: «Det er ikke er noe problem med det økonomiske»

Sitatene viser altså at uavhengig av klubbene så har de begge økonomiske støtteordninger som går flyktingene til gode. På denne måten får flyktingene både gratis deltakelse, samt utstyr som trengs for å kunne spille. Ettersom at informantene gir inntrykk av at det økonomiske «ikke er et problem», kan det tyde på at dette ikke vil endres med det første.

På grunnlag av informantenes uttalelser mot nevnte barrierer, kan det derfor argumenteres for klubber har tiltak som er rettet mot flyktninger igjennom inkluderende holdninger, verdier og praksiser (Nesse & Hovden, 2023). I det neste delkapitlet skal det undersøkes hvordan klubbhandlingene fungerer som integrerende praksis.

5.3.3 En assimilierende praksis?

Det er som nevnt en samlet oppfatning i forskningslitteraturen at fotballen har egenskaper til å lette integreringsprosessen til en flyktning som kommer til et nytt land, ved å bruke aktiviteten som et verktøy for å lære om kultur, samfunn samt et sted for personlig utvikling. I likhet med inkluderende arbeid mot barrierer, bruker integreringsprogrammer kurs og veiledning rettet mot personlig utvikling, arbeid- og utdanningssøknader samt ytterlig fokus på språk (Fader et al., 2020; Lange et al., 2017; Whitley, 2022).

Av klubbene i dette datasettet er det derimot ikke noen integrerende tiltak for denne gruppen utover det som er nevnt under barrierer. På denne måten vil praksis være lik for flyktninger, som for barn og unge generelt. Ingen av informantene pekte på tilrettelagt arbeid avhengig av kjønn, etnisitet eller kulturell bakgrunn. Både NFF har uttalt at det skal eksistere et lavterskeltilbud til nyankomne flyktninger som kommer til Norge (NFF, 2016, s. 34) samt at litteratur peker på viktigheten av å legge til rette for spesielt kulturelle forskjeller. Dette eksemplifiserer Luguetti et al. (2022b) med å ha lukkede og isolerte jente-fotball treninger. Dette poenget underbygger inkluderingsansvarlig i krets 2 med følgende uttalelse på hvordan fotballen bør tilrettelegges for dem.

B2: «Av og til så må man tilpasse noe ekstra til jenter og kvinner. Altså da snakker jeg ikke bare fotball, men sånn generelt. Fordi at man må kanskje ha noen tilbud som er lukket.»

På denne måten mener informanten at fotball for flytninger bør tilrettelegges, spesielt for kvinner. Dette kan knyttes til de kulturelle forskjellene hvor det er mindre vanlig i enkelte kulturer at jenter og kvinner spiller fotball, og at dette bør tas hensyn til. Dette kan knyttes til Cheung-Gaffney (2018) sitt funn om at adskillelse fra gutter og menn kan fungere som en motgift for bekymringer rundt sårbarhet, sikkerhet samt å ha en plass å leke i trygge rammer.

På grastorva eksisterer det dog ikke noe tilpasning knyttet til verken kjønn, kulturelle eller etnisk bakgrunn. Ingen av informantene hadde nemlig noen tiltak for «lavterskel» aktivitet.

B3: «I utgangspunktet skal tilbudet for oss være likt for alle. (...)men alle de andre skal i utgangspunktet skal bli behandlet likt uansett om de er gutt eller jente eller om de kommer fra lokal plass eller Syria.»

A4: «vi har ikke noe forskjellig [arbeid knyttet til kjønn eller kulturell bakgrunn]. Gutte- og jentefotballen generelt er 100% likestilt og vel så det.»

Dette betyr at flyktingene som starter i disse klubbene blir med i den ordinære klubbaktiviteten, og at integrerende praksiser blir marginalisert til fordel for selve fotballaktiviteten. Dette fører til at flyktingene er nødt til å tilpasse seg de dominerende normene og verdiene, og det som videre kan tolkes som en liberal tilnærming, hvor ansvaret ligger på flyktingene selv (Nesse & Hovden, 2023). Videre kan dette ses i lys av en assimilasjons-tilnærming hvor målet er at alle skal ha like muligheter, og at de skal ende opp så lik som mulig. Knyttet til kulturforskjeller viser leder i krets 1 følgende holdning.

B1: «Kulturforskjeller skal du ha stor respekt for, men prøv å vaske de mest mulig vekk også.. ikke bare utøverne, men hele familier. Få de inkludert i den norske måten å tenke på rundt idrett. Det tror jeg er verdifullt på mange måter. Det er god inkludering for voksne, ikke bare barn og unge.»

Selv om informanten viser at det skal være respekt for kulturforskjeller, kommer det frem at riktig og god inkludering handler om at kulturforskjeller «skal vaskes bort». På denne måten handler dette om en énveis-prosess, hvor det er nettopp flyktingene som skal tilpasse seg de eksisterende normene og verdiene i norsk fotball. I tillegg knyttes dette til en lineær prosess med et gitt endepunkt, hvor alle skal være like (Agergaard, 2018).

Inn i ordinær fotballaktivitet

Ett av de mest fremtredende funnene sett i lys av deltakelse av flyktinger er knyttet til mangel på tilrettelegging. Dette betyr at flyktingene som kommer til Norge, uavhengig av alder og kjennskap til idretten plasseres i ordinær klubbaktivitet. Klubbleder forteller at dette er ett av de største utfordringene, hvor nivåforskjellene blir for store.

B3: «vi må først høre om hun har spilt fotball før, det har hun ikke, men da skal hun begynne å spille fotball med noen som har spilt fotball i 7-8 år, det er ikke kjekt for hun».

Her viser informanten at flyktningene som kommer i et lag hvor resten har spilt fotball sammen i flere år kan føre til mistriksel. Dette viser hvordan ferdighetsnivået er styrende for det å passe inn i gruppen. Videre uttalte klubbleder at dette er en følge av at fotball er en lagidrett:

B3: «[Å] Begynne på friidrett og løpe 3000 meter eller hva det er, er noe annet for da konkurrerer du med deg selv. Men i fotballen hvor du er inni et lag og du er på en helt annen planet enn de andre. Da blir det ikke kjekt for den ungdommen som kommer inn.»

Her kommer det frem at fotball som lagidrett har en negativ konsekvens når det kommer til å delta på linje med alle andre. Ettersom at resten av lagkameratene har spilt i 7-8 år, omtales dette som å være på «en helt annen planet» enn de andre, og at dette «ikke er kjekt». På denne måten kan det derfor beskrives at når flyktningene ikke har ferdigheter nok, klarer de ikke å delta «på riktig måte» (Tangen, 2004) som ofte gir betydelige utfordringer for langsiktig deltakelse (Nesse & Hovden, 2012). Dette leder oss videre inn på Tangen (2004) sin forståelse av idrett som sosialt system, og som skiller seg fra samfunnet ellers. Dette gjøres ved egne logikker og handlinger som er styrende for idretten. På denne måten hevdes det at de som er «like» nok til å delta opplever å bli inkludert, mens resterende blir ekskludert. Denne deltakergjøringen avhenger altså om at utøverne må beherske og inneha kroppsliggjorte ferdigheter, ettersom at idrettens kjerneverdi er å vinne. De som ikke behersker dette, vil derfor bli ekskludert. På denne måten blir flyktninger som ikke har spilt fotball før, og som blir plassert på et lag hvor alle andre er flinkere, ikke «lik nok» resterende, og det vil være økt risiko for frafall. På denne måten holder det ikke at deltakerne blir inkludert til fotballaktiviteten gjennom et ønske om å delta, det hersker også et krav om å være god nok.

Tangen (2004) er også opptatt av begrepet autopoiesis, som betyr at systemet er selvdannede og reproducerer seg selv. Dette betyr at systemet styrer seg selv i forhold til egne regler, og er konstituert ut ifra mening, altså at «noe er selektert fremfor noe annet» (s.67). Idrettens autopoiesis, altså viktigheten av ferdigheter og konkurranse kan derfor fungere som en ekskluderende mekaniser for flyktninger som ikke har tilstrekkelig med ferdigheter. Ved å ikke strekke til, kan det derfor virke demotiverende samt redusere selvtillit. På denne måten

kan fotball i følge Stone (2018) ha en motsatt effekt av integrerende, nemlig en plass for utenforskap og eksklusjon. For å bryte med fotballens autopoiese, kan det derfor argumenteres for at det krever flere integrerende tiltak for å ta i mot flyktninger til norsk fotball. På denne måten eksisterer det to konkurrerende interesser hvor «noe» som i denne forstand blir ferdigheter, blir prioritert «fremfor noe annet» som kan knyttes til integrerende tiltak, spesielt når kravene blir større i ungdomsfotballen og senior-fotballen (Tangen, 2004). På denne måten blir idrettsystemet reproduisert, og det vil ikke skje en endring. Dette sammenfaller med Luguetti et al. (2022a) og Fader et al (2020) hvor integreringsoppgavene er så store og krever så mye ressurser at etablerte fotballklubber sliter med å dekke deres behov, da «seieren» står så sterkt i fotballen og blir prioritert fremfor «samfunnsoppgaver».

5.3.4 Utfall av inkluderingsarbeidet – integrering?

Som nevnt i kapittel 3.2 mener Stone (2018) at til tross for at personer opplever eksklusjon i enkelte dimensjoner av fotballen, kan inklusjon i andre dimensjoner (eksempelvis sosial tilhørighet eller opplevd respekt) gjøre at individer fremdeles velger å fortsette i fotballen. Dette betyr at selv om utøvere kan oppleve det demotiverende å ikke beherske nivået på lik linje som de andre spillerne, fortsette å spille fotball om de føler at de blir sett, føler på økt personlig utvikling eller opplevd tilhørighet.

I litteraturen er det uenighet om hvorvidt relasjoner som dannes på fotballbanen er sterke nok til å eksistere utenfor banen. De er dog enige om at det er spesielt viktig at denne gruppen opplever tilhørighet da de trenger å finne plass i det nye samfunnet (Fader et al., 2020; Luguetti et al., 2022b; Michelini & Seiberth, 2022; Nunn et al., 2022). Knyttet til informantenes beskrivelse av flyktingenes sosiale relasjoner, oppfattes dette som positivt:

B4: «For de ungene som vi har hatt inne så har det gjort at de har fått en annen relasjon til venner på fritiden enn de bare hadde fått på skolen.»

A5: «Vi får veldig mye positive tilbakemelding fra ungene, og fra foreldre at de føler seg mer verdsatt, og at de har noe mer å komme med. Det har med sosial kontakt å høre. Det å være en del av et lag»

Begge sitatene viser at de flyktingene som de har hatt med, har tjent positivt på dette. I sitatet til B4 kan vi se at fotballen blir en tilleggsarena som kan supplere skolen når det kommer til å møte jevnaldrende. På denne måten kan skolen gi vennskap til fotballbanen, og fotballbanen kan vi vennskap på skolen. Dette kan knyttes til Nunn (2018) sin tilhørighetsfære knyttet til

vennskap og rekreasjon. På denne måten kan fotball være en fin fritidsarena, spesielt ettersom at dette er en så vanlig aktivitet for barn og unge. I datamaterialet eksisterer det også tegn på at fotballen har hjulpet enkeltutøvere til å oppleve felleskap utover det Stone (2018) betegner som «øyeblikk av sosial tilhørighet».

A6: «Jeg merker stor forskjell på en som er på inkluderingslisten som var flyktning for 3 år siden fra da vi startet opp og nå. På hvordan han er sosial med andre for eksempel. Og bare for noen uker siden hørte jeg at han var på hyttetur med en annen»

Eksempelet fra klubbtrener viser en positiv utvikling igjennom sin deltakelse i klubb. Informanten opplever å ha sett en positiv fremgang i løpet av de tre årene utøveren har vært med, hvor det kommer frem at spesielt de sosiale ferdighetene har forbedret seg. Tidsrammen på tre år, viser hvordan stabilitet og tålmodighet har spilt inn, og at dette er spesielt viktig for denne gruppen (Paškevičė et al., 2021; Whitley, 2022). I tillegg viser uttalelsen til at vennskap som er dannet på fotballbanen har gitt resultat i at han var med på en hyttetur. På denne måten kan det argumenteres for at utøveren har fått dannet tverretniske relasjoner som strekker seg utover fotballbanen, og at han på denne måten får kjennskap til norske tradisjoner og kulturer. Det er nemlig at klubben har klart å få flyktninger til å oppleve ting sammen med jevnaldrende som gjør at klubben føler at de har lyktes.

A5: «vi ser gleden i veldig mange av dem. Vi ser også en fremgang på en måte i veldig mange av dem som har fått tettere oppfølging og får lov til å være med på cup. For når man kommer tilbake og skal begynne på skolen så er det kult å så si at vi var med på «cup» og hadde det kjempekjekt sammen. For det er veldig mye annet sosialt som skjer på et fotballag. Man gjør mye og drar på bowling og gjør mye annet og. Det er viktig i forhold til de her.»

Her viser inkluderingsansvarlig i klubb hvordan klubben har gjort det mulig for disse enkeltpersonene å delta reiser sammen. Her er det nemlig felles opplevelser som informanten legger vekt på hvor det å gjøre ting sammen bidrar til glede og felleskap. Fremfor at disse sitter hjemme og ikke får delta på slike cuper, får de oppleve det «kjekke» og fortelle om dette sammen med lagkameratene når de kommer tilbake på skolen. Denne kollektive følelsen kan knyttes til det McDonald et al. (2019) hvor nettopp det å reise sammen øker nettopp dette. I tillegg følger slike turer ekstra sosiale aktiviteter, slik som bowling, som kan bidra ytterligere glede og felleskap.

I motsatt krets finnes det også tegn på integrering, nemlig det å bruke fotballaktiviteten for å nå andre samfunnsarenaer.

B3: «Det var en annen som har vært på mottaket som er ca 21. og han spiller fremdeles i klubben her og har da gjennom kontakter i klubben kommet seg ut i lærlingjobb.»

Her vises det til en utøver som er over den aldergruppen (13-19 år) hvor flest faller fra (Reitlo, 2012), hvor dette kan være et tegn på at personen har funnet sin plass i laget. I tillegg har utøveren igjennom ressurser i klubben fått tilgang på jobb. Dette eksempelet viser hvordan fotballen kan gi tilgang til andre samfunnsaktører, og på denne måten være integrerende (Lange et al., 2017; Luguetti et al., 2022c).

Helt til slutt viser trener i samme krets at gjennom å være opptatt av å invitere flyktningene hjem til seg både på middag og til bursdager at de på denne måten kan få innblikk i andre sine hjem. Selv om informanten understreker at dette gjør dem bevisst på hva de ikke har, kan de igjennom disse besøkene få kjennskap til aktiviteter og spill.

B4: «(...) så er det noe med at de har fritt leie til det hos oss og at de har like muligheter til å få bruke det og få oppleve det og få vite hva det er. Så de er godt integrert i hva de spiller, og kan delta på samtaler om spillene eller uansett så er de fint på høyde med alt det.»

Her viser treneren hvordan «hverdagslige» besøk med fordel kan hjelpe barna med å gi innblikk og kjennskap til hva de andre barna gjør på fritiden. På denne måten blir ikke bare flyktnings-barna introdusert for spillene, men de kan også være med å diskutere spillene og innholdet sammen med de andre barna. I tillegg forteller treneren at de alltid har kyllingpølser i fryseren slik at deres egne mattradisjoner blir ivaretatt.

Det kan derfor argumenteres for at de flyktningene som det er fortalt om over, kan trekkes opp mot det som litteraturen kaller integrering. Nemlig at disse har fått tilgang til en større del av samfunnet, både gjennom reise, tilbud om jobb og hyttetur. Samtidig som flere har vist til relasjoner som har strukket seg lengre enn fotballaktiviteten, samt innblikk i norsk kultur og samfunn forøvrig. Det skal dog nevnes at disse «lykke» historiene er barn og unge som har funnet sin plass i fotballen, og at dette ikke kan generaliseres til alle flyktninger som møter norsk fotball.

6. Veien videre

Denne studien har utforsket hvordan kretser og klubber oppfatter sitt arbeid knyttet til inkludering av flyktninger. Utgangspunktet har vært NFF sitt uttalte mål om å legge til rette for nyankomne flyktninger (NFF, 2016), hvor fotballkretsene anses som middelet for å muliggjøre dette målet på grasrotnivå. Basert på Weber (2000) sine byråkratiske kjennetegn og Tangen (2004) sin forståelse av idrett som system har analysen gitt en forståelse for organisatoriske og strukturelle utfordringer og muligheter med et slikt arbeid.

Alle informantene i studien forteller om viktigheten av slikt arbeid, og at de har en mulighet til å forenkle situasjonen(e) flyktninger møter i sitt nye samfunn. Dette mandatet vises i NFF sine strategiplaner, hvor fotballen skal ta en større rolle i samfunnet samt gjenspeile befolkningen i sin helhet. Fotballen, som kan beskrives som en stor byråkratisk organisasjon følger i sine utførelser derfor en ovenfra-og ned tilnærming, basert på forbund-krets-klubb strukturen. I møtet med slikt arbeid hevder derimot Tangen (2004) at fotballen sliter med å ta tak i denne typen velferdsoppgaver da det er utenfor idrettens kjerneoppgave, nemlig konkurranseaktiviteten. Dette kommer tydeligst til syne i krets 1 hvor slikt arbeid får mindre ressurser og oppmerksomhet i form av at dette arbeidet blir fordelt utover kretsens administrasjon. I det som i krets 2 kan betraktes som et mer spesifikt rettet fokus mot dette temaet eksisterer det funn på at en øremerket inkluderingsstilling har gitt mulighet til å spesialisere seg og derfor gitt økt kompetanse på feltet. Denne forskjellen blir tydelig i måten de ansatte forholder seg til klubbhenvendelser, har regelmessig kontakt med klubb og lokale asylmottak samt erfaring med praktiske utfordringer i møte med dette arbeidet.

Selv om det er forskjell på klubbenes kontakt med krets, kommer det frem at det stort sett er opp til klubbene selv hvordan dette arbeidet skal utføres i praksis. Og selv om klubb i krets 1 har tydeligere struktur, viser det seg at inkluderingsstrategien til begge klubbene er tilnærmet lik. De har nemlig begge inkluderende tiltak for å sikre flyktningene gratis deltakelse og transport. Derimot viser mangel på kjønnete og kulturelle tilpasninger på en assimilerende praksis. Dette betyr at det er flyktningene selv som må tilpasse seg de eksisterende normene og verdiene uten mulighet til å påvirke disse. Ettersom at flyktningene blir plassert i ordinær klubbaktivitet kan mangel på kroppsliggjorte ferdigheter fungere som en selektiv eksklusjon fra fotballen. Antagelsen om at fotballen «automatisk» fungerer som en egnet integreringsarena blir derfor utfordret da flyktningene kan oppleve å bli marginalisert

igjennom denne praksisen. Derimot viser situasjoner beskrevet av klubbtrenerne at enkelte flyktninger som har tilpasset seg den norske måten å spille fotball på har nettopp igjennom fotballen fått tilgang til andre samfunnsarenaer som tilgang på jobb og hyttetur. I tillegg pekte flere trenere på at flyktningene igjennom fotballaktiviteten har fått økt sosial kompetanse og personlig utvikling.

Som en forlengelse av sistnevnte ville det derfor vært interessant å undersøke flyktingenes egne oppfatninger av møtet med norsk fotball. Her kunne en etnografisk tilnærming bidra med å studere og forstå denne gruppen i møtet med en ny kultur (Atkinson, 2014). Her kunne det vært interessant med observasjon hvor forskeren deltar på fotballtreninger, kamper, arrangementer etc. for å få en førstehånds erfaring om hvordan integrering skjer i praksis. Her hadde det vært formålstjenlig og fulgt en gruppe over lang tid for å se på (sosial) utvikling i møte med det nye samfunnet, samt studere i hvilken grad fotball kan bidra til å gi denne gruppen mulighet til å delta i andre samfunnsarenaer. I tillegg hadde supplerende intervju fått frem flyktingenes egne stemme. Dette gir derfor innsikt i opplevelser, perspektiver, utfordringer og fordeler direkte fra utøverne selv. Mer forskning på dette temaet vil derfor gi en større og mer presis forståelse på hvordan idrett og fotball generelt kan fungere som en positiv arena for nyankomne flyktninger, fremfor at den er basert på antagelser.

7. Referanser

- Agergaard, S. (2018). *Rethinking sports and integration: Developing a transnational perspective on migrants and descendants in sports*. Routledge.
- Allen-Collinson, J. (2009). Sporting embodiment: Sports studies and the (continuing) promise of phenomenology. *Qualitative research in sport and exercise*, 1(3), 279-296.
- Atkinson, P. (2014). *For ethnography*. Sage.
- Bennike, S. & Ottesen, L. S. (2016). How does interorganisational implementation behaviour challenge the success of Football Fitness? *European journal for sport and society*, 13(1), 19-37.
- Black, D. R. (2017). The challenges of articulating 'top down' and 'bottom up' development through sport. *Third World Thematics: A TWQ Journal*, 2(1), 7-22.
- Blindheim, B.-T. (2020). Organisasjon som sammensatt orden. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 61(2), 173-185.
- Braun, V. & Clarke, V. (2012). Thematic analysis. I H. Cooper, P. M. Camic, D. L. Long, A. T. Panter, D. Rindskopf & K. J. Sher (Red.), *APA handbook of research methods in psychology* (Bd. 2, s. 57-71).
- Cheung-Gaffney, E. (2018). Sports and humanitarian development: A look at sports programming in the refugee crisis through a case study of KickStart Joy Soccer project at the Zaatari refugee camp. *J. Legal Aspects Sport*, 28, 208.
- Dalen, M. (2004). *Intervju som forskningsmetode : en kvalitativ tilnærming*. Universitetsforlag.
- Fader, N., Legg, E. & Ross, A. (2020). Finding a sense of community in youth soccer: A composite vignette of the refugee experience. *Journal of park and recreation administration*, 38(2), 2-20. <https://doi.org/10.18666/JPRA-2020-9981>
- Fahlén, J. & Stenling, C. (2016). Sport policy in Sweden. *International journal of sport policy and politics*, 8(3), 515-531.
- Fangen, K. (2022). *Kvalitativ metode*. De nasjonale forskningsetiske komiteene. Hentet 13 April 2023 fra <https://www.forskningsetikk.no/ressurser/fbib/metoder/kvalitativ-metode/>
- Flensner, K. K., Korp, P. & Lindgren, E.-C. (2021). Integration into and through sports? Sport-activities for migrant children and youths. *European journal for sport and society*, 18(1), 64-81.
- Friberg, J. H. & Gautun, H. (2007). *Inkludering av etniske minoriteter i frivillige organisasjoner og fotballag for barn og ungdom i Oslo* (Bd. 2007:16). Fafo.
- Henry, I., Amara, M. & Aulina, D. (2007). Multiculturalism, Interculturalism, Assimilation and Sports Policy in Europe. I I. Henry (Red.), *Transnational and Comparative Research in Sport* (s. 132-160). Routledge.
- Jöhncke, S. (2007). Velfærdsstaten som integrasjonsprosjekt. I K. Olwig (Red.), *Integration: antropologiske perspektiver* (s. 37-61). Museum Tusulanum Press.
- Kvale, S. & Brinkmann, S. (2015). *Det kvalitative forskningsintervju* (3 Utg. utg.). Gyldendal.
- Lange, M., Pfeiffer, F. & van den Berg, G. J. (2017). Integrating young male refugees: initial evidence from an inclusive soccer project. *Journal for Labour Market Research*, 51(1), 6. <https://doi.org/10.1186/s12651-017-0234-4>
- Lugueti, C., Singehebhuve, L. & Spaaij, R. (2022a). A collaborative self-study of ethical issues in participatory action research with refugee-background young people in grassroots football. *Sport in Society*, 25(3), 453-468.
- Lugueti, C., Singehebhuve, L. & Spaaij, R. (2022b). 'Stop mocking, start respecting': an activist approach meets African Australian refugee-background young women in

- grassroots football. *Qualitative Research in Sport, Exercise and Health*, 14(1), 119-136.
- Luguetti, C., Singehebhuve, L. & Spaaij, R. (2022c). Towards a culturally relevant sport pedagogy: lessons learned from African Australian refugee-background coaches in grassroots football. *Sport, Education and Society*, 27(4), 449-461.
- May, T., Harris, S. & Collins, M. (2013). Implementing community sport policy: understanding the variety of voluntary club types and their attitudes to policy. *International journal of sport policy and politics*, 5(3), 397-419.
<https://doi.org/10.1080/19406940.2012.735688>
- Mays, N. & Pope, C. (2000). Assessing quality in qualitative research. *Bmj*, 320(7226), 50-52.
- McDonald, B., Spaaij, R. & Dukic, D. (2019). Moments of social inclusion: Asylum seekers, football and solidarity. *Sport in Society*, 22(6), 935-949.
- Mears, C. L. (2012). In-depth interviews. *Research methods and methodologies in education*, 19, 170-176.
- Michelini, E. & Seiberth, K. (2022). (Anti-) Hero, refugee, soccer player: the case of bakery Jatta. A discourse analysis of German newspapers. *Soccer & Society*, 1-14.
- Myrli, T. R. & Mehus, I. (2015). Ulikhet i rekruttering og frafall i den organiserte idretten i Trondheim.
- Nesse, M. (2023). En må liksom ha en grunn tilå snakke med nordmenn: Enslige mindreårigeflyktningers møte med norske idrettslag. I T. Wilhelmsen, E. Berg, K. V. Evensen, G. M. Solstad & I. M. Thorjussen (Red.), *Bevegelsesfellesskap i oppveksten: Kritiskeperspektiver på inkludering og mangfold* (s. 207–224). Fagbokforlaget.
- Nesse, M. & Hovden, J. (2023). 'Integration is a lot of work.'—A study of integration policies in Norwegian football clubs. *European journal for sport and society*.
- NFF. (2012). *Handlingsplan 2012-2015*.
- NFF. (2016). *Handlingsplan 2016-2019*.
- NFF. (2020). *Strategiplan 2020-2023*. <https://www.fotball.no/tema/strategiplan-2020-2023/>
- NFF. (2021). *Årsrapport 2021*. <https://www.fotball.no/tema/nff-nyheter/2022/nffs-arsrapport-2021/>
- NFF. (u.å.). *Aktivitet*. Hentet 7. Oktober 2022 fra <https://www.fotball.no/klubb-og-leder/kvalitetsklubb-2/kvalitetsklubb-niva-1/aktivitet/#Toppen>
- NFF. (u.å.-a). *Inkludering*. Hentet 14. April 2023 fra <https://www.fotball.no/fotballens-verdier/inkludering/#Toppen>
- NFF. (u.å.-b). *Klubben som sjef*. Hentet 14. April 2023 fra <https://www.fotball.no/barn-og-ungdom/retningslinjer-for-barne--og-ungdomsfotball/13-16-arsklassen/klubben-som-sjef/>
- NFF. (u.å.-c). *Kvalitetsklubb nivå 1*. Hentet 2023, 5 mai fra <https://www.fotball.no/klubb-og-leder/kvalitetsklubb/kvalitetsklubb-niva-1/#Toppen>
- NFF. (u.å.-d). *NFFs visjon og verdier*. Hentet 2023. 16 mai fra <https://www.fotball.no/fotballens-verdier/fair-play/nffs-visjon-og-verdier/>
- NFF-loven. (2014). *Norges Fotballforbunds lov* (NFFLOV-2014-03-09-1). Lovdata.
<https://lovdata.no/dokument/NFFL/nfflov/2014-03-09-1>
- Nunn, C. (2018). Dispersed Belongings: A participatory arts-based study of experiences of resettled refugee young people in regional cities in Australia and the United Kingdom. A report for project partners.
- Nunn, C., Spaaij, R. & Luguetti, C. (2022). Beyond integration: football as a mobile, transnational sphere of belonging for refugee-background young people. *Leisure Studies*, 41(1), 42-55.
- Odden, G. (2018). *Internasjonal migrasjon : en samfunnsvitenskapelig innføring*. Fagbokforl.

- Paškevičė, A., Požėrienė, J., Dyka, O., Asauliuk, I. & Olefir, D. (2021). Refugees children and youth social skills education in football activities. *Independent journal of management & production*, 12, 584-609.
- Rapley, T. (2007). Interviews. I C. Seale, G. Gobo, J. F. J. F. Gubrium & D. Silverman (Red.), *Qualitative Research Practice* (s. 15-33). SAGE Publications. .
- Rasmussen, B. (2016). Tilbake til byråkratiet? Weber, byråkratiet og lærerstreiken-Back to bureaucracy? Weber, bureaucracy and the teachers' strike. *Tidsskrift for samfunnsforskning*, 57(2), 199-207.
- Regjeringen. (2022, 7. april). 200 millioner til mangfold og inkludering i idrett og fysisk aktivitet. <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/200-millioner-til-mangfold-og-inkludering-i-idrett-og-fysisk-aktivitet/id2907971/>
- Reitlo, L. S. (2012). Deltagelse og frafall i ungdomsidretten. *NTNU Samfunnsforskning AS*.
- Root, H. J., Frank, B. S., Denegar, C. R., Casa, D. J., Gregorio, D. I., Mazerolle, S. M. & DiStefano, L. J. (2019). Application of a preventive training program implementation framework to youth soccer and basketball organizations. *Journal of athletic training*, 54(2), 182-191.
- Rubin, H. J. & Rubin, I. (2005). *Qualitative interviewing : the art of hearing data* (2nd. utg.). Sage.
- Sisjord, M. K., Fasting, K. & Sand, T. S. (2014). Inkludering av ungdom med minoritetsbakgrunn i NIF-organisert idrett. *Tidsskrift for ungdomsforskning*, 11(2).
- Stenling, C. (2014). Sport programme implementation as translation and organizational identity construction: The implementation of drive-in sport in Swedish sports as an illustration. *International journal of sport policy and politics*, 6(1), 55-69.
- Stone, C. (2018). Utopian community football? Sport, hope and belongingness in the lives of refugees and asylum seekers. *Leisure Studies*, 37(2), 171-183. <https://doi.org/10.1080/02614367.2017.1329336>
- Stone, C. (2022). Stadia of Sanctuary? Forced migration, flawed football consumers and refugee supporters clubs. *Sport in Society*, 25(3), 687-703.
- Straume, S., Bachmann, K., Skrove, G. K., Nærbøvik, S. & Røvik, K. (2018). Inkludering av flyktninger i norske fotballklubber. *Høgskolen i molde, Arbeidsnotat 2018:3*.
- Strittmatter, A.-M. & Skille, E. Å. (2017). Boosting youth sport? Implementation of Norwegian youth sport policy through the 2016 Lillehammer Winter Youth Olympic Games. *Sport in Society*, 20(1), 144-160.
- Tangen, J. O. (2004). *Hvordan er idrett mulig? : skisse til en idretts sosiologi*. Høyskoleforl.
- Tangen, J. O. (2009). Forskning på demokrati og makt i den frivillige idretten i Norge—noen refleksjoner. I. <https://idrottsforum.org/articles/tangen/tangen091111.pdf>
- Tavory, I. & Timmermans, S. (2014). *Abductive analysis : theorizing qualitative research*. University of Chicago Press.
- Thagaard, T. (2003). *Systematikk og innlevelse : en innføring i kvalitativ metode* (2. utg. utg.). Fagbokforl.
- Truskewycz, H., Drummond, M. & Jeanes, R. (2022). Negotiating participation: African refugee and migrant women's experiences of football. *Sport in Society*, 25(3), 582-601.
- Turconi, L. & Shaw, S. (2021). 'Turning the tanker around'. Examining the requirements, interpretations and implementation of The Equality Standard: a Framework for Sport. *European Sport Management Quarterly*, 1-20.
- UNHCR. (2022, 16.06). *UNHCR: Global displacement hits another record, capping decade-long rising trend*. The UN Refugee Agency. <https://www.unhcr.org/news/press/2022/6/62a9d2b04/unhcr-global-displacement-hits-record-capping-decade-long-rising-trend.html>

- Wahyuni, D. (2012). The research design maze: Understanding paradigms, cases, methods and methodologies. *Journal of applied management accounting research*, 10(1), 69-80.
- Weber, M. (2000). *Makt og byråkrati : essay om politikk og klasse, samfunnsforskning og verdier* (D. Østerberg, Overs.; 3. utg.). Gyldendal akademisk.
- Whitley, M. A. (2022). In her own words: a refugee's story of forced migration, trauma, resilience, and soccer. *Sport in Society*, 25(3), 551-565.
<https://doi.org/10.1080/17430437.2022.2017817>
- Ødegård, G., Bakken, A. & Strandbu, Å. (2016). Idrettsdeltakelse og trening blant ungdom i Oslo: Barrierer, frafall og endringer over tid. *Rapport fra Senter for forskning på sivilsamfunn og frivillig sektor*.

Vedlegg

Vedlegg 1: Informasjonsskriv

Vedlegg 2: Godkjenning fra Sikt

Vedlegg 3: Intervjuguider

Vedlegg 4: Gjennomgang av klubb

Vedlegg 1: Informasjonsskriv.

Ønsker du å delta på forskningsprosjektet «Inkludering av flyktninger i fotballen»?

I mitt masterprosjekt ønsker jeg å studere hvordan det arbeides med inkludering av flyktninger i norsk fotball. Mitt prosjekt vil bygge på dokumentanalyse (NFF sentralt) og intervju av ansatte i to utvalgte fotballkretser. Jeg vil fokusere på hvilke erfaringer ansatte i fotballkretser har med slikt inkluderingsarbeid, og hvilke barrierer og muligheter ansatte i fotballkretser opplever. Jeg ønsker derfor å intervju kretsledere og eventuelt ansatte i fotballkretsen som har erfaring med inkluderingsarbeid. I prosjektet ønsker jeg også å studere hvordan klubber arbeider med inkludering av flyktninger.

Hvis fotballkretsen arbeider med inkludering av flyktninger, ville jeg sette stor pris på å kunne observere hvordan fotballkretsen arbeider med dette. Dette kan være interne møter i kretsen, møter med klubber, eller møter med eksterne aktører som f.eks kommune, skoler o.l.

Fotballkretsene og alle informantene er sikret full anonymitet. Alle informanter vil få lese, og godkjenne alle «egne» sitater og beskrivelser av eget arbeid, før masteroppgaven leveres.

Nedenfor inneholder dette skrivet informasjon om hva deltakelse vil innebære for deg, og hvilke rettigheter du har.

Formål

Som en del av masterprosjektet som inngår i studieprogrammet idrettsvitenskap på NTNU i Trondheim skal forskningsprosjektet studere inkluderingsarbeidet i to fotballkretser.

I NFFs handlingsplan for 2016-2019 knyttes inkluderingsarbeidet til visjonen «fotball for alle» med et særskilt fokus både nyankomne flyktninger og nybosatte. I inneværende periode er inkludering blitt en del av verdiene til forbundet, hvor dette skal praktiseres i alle aktiviteter. Formålet med studien er derfor å undersøke hvordan slike politiske mål implementeres i fotballkretsene og ut mot klubber. Dette innebærer blant annet hvordan kretsene forstår inkluderingsbegrepet, hvilke forutsetninger som må være på plass for at kretsene skal kunne arbeide med dette temaet og eventuelt hvordan et slikt arbeid fungerer.

Hvem er ansvarlige for prosjektet?

NTNU sammen med Eivind Holskar Hansen er ansvarlig for prosjektet

Hvorfor får du forespørsel om å delta?

Som leder i fotballkretsen får du spørsmål om å delta i prosjektet. Utover dette vil utvalget bestå av ansatte i kretsen og ansatte/frivillige som arbeider med inkludering i klubber. Totalt vil utvalget bestå av rundt 10 personer.

Hva innebærer deltakelse for deg?

Dersom du ønsker å delta innebærer det et intervju med varighet på ca. 1 time (med mulighet for tilpasning). Intervjuet vil omhandle temaet inkludering, og spørsmålene vil kunne bli sent ut i forkant av intervjuet hvor intervjuet vil ta form som en samtale. Det vil være muligheter for både digital (Teams/Zoom etc.) eller fysisk møte etter hva som passer best for deg. Jeg vil gjøre deg oppmerksom på at det vil bli tatt lydopptak av samtalen for å sikre alt datamaterialet.

I tillegg er det ønskelig å gjennomføre en deltakende observasjon av arbeidet med inkludering. Det er tenkt at observasjonen vil vare opptil to arbeidsdager (også her med mulighet for tilpasning). Formålet er å observere hvordan det arbeides med inkludering samt hvor mye fokus denne type arbeid får. Feltnotatene vil ikke inneholde informasjon som kan knyttes tilbake til informanten og er verken indirekte eller direkte identifiserbare opplysninger. Det vil ikke bli brukt lydopptaker under observasjonen.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Vi vil kun bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Alle opplysninger vi samler om deg vil bli behandlet konfidensielt i henhold til Sikt og personvernregelverket. All behandling av data (innsamling, transkribering og lagring) skal kun utføres og være tilgjengelig for Eivind Holskar Hansen. Informant vil bli anonymisert fortløpende, og det vil brukes pseudonym når vi skriver om deg. Når transkripsjonen er ferdig vil det ikke være noe data som kan spore opp informanten.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet avsluttes etter planen 31.05.2023. Da vil vi påse at all informasjon om deg slettes. Dette innebærer både personopplysninger og lydopptak.

Dine rettigheter

Du har rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke. På oppdrag fra NTNU har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut av mer?

Dersom du har spørsmål til studien, eller ønske å benytte deg av dine rettigheter:

- NTNU Trondheim ved Eivind Holskar Hansen (E-post: eivholskar@gmail.com. Tlf: 91170476) eller Jan Erik Ingebrigtsen (E-post: jan.ingebrigtsen@ntnu.no. Tlf: 73591767)
- Vårt personvernombud: Thomas Helgesen (E-post: thomas.helgesen@ntnu.no. Tlf: 93079038)

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Jan Erik Ingebrigtsen
(Veileder/Prosjektansvarlig)

Eivind Holskar Hansen
(Student)

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet «Inkludering av flyktninger i fotballen» og har fått anledning til å stille spørsmål angående deltakelse.

Jeg samtykker til:

- Å delta på intervju.
- Å delta på observasjon.

- Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet avsluttes.

----- (Signert av
prosjektdeltaker, dato)

Vedlegg 2: Godkjenning fra Sikt.

24.05.2023, 13:14

Meldeskjema for behandling av personopplysninger

[Meldeskjema](#) / [Flyktninger sin plass i fotballen](#) / Vurdering

Vurdering av behandling av personopplysninger

Referansenummer
152141

Vurderingstype
Automatisk ?

Dato
24.02.2023

Prosjekttittel

Flyktninger sin plass i fotballen

Behandlingsansvarlig institusjon

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet / Fakultet for samfunns- og utdanningsvitenskap (SU) / Institutt for sosiologi og statsvitenskap

Prosjektansvarlig

Jan Erik Ingebrigtsen

Student

Eivind Holskar Hansen

Prosjektperiode

11.08.2022 - 31.05.2023

Kategorier personopplysninger

Alminnelige

Lovlig grunnlag

Samtykke (Personvernforordningen art. 6 nr. 1 bokstav a)

Behandlingen av personopplysningene er lovlig så fremt den gjennomføres som oppgitt i meldeskjemaet. Det lovlige grunnlaget gjelder til 31.05.2023.

[Meldeskjema](#)

Grunnlag for automatisk vurdering

Meldeskjemaet har fått en automatisk vurdering. Det vil si at vurderingen er foretatt maskinelt, basert på informasjonen som er fylt inn i meldeskjemaet. Kun behandling av personopplysninger med lav personvernulempe og risiko får automatisk vurdering. Sentrale kriterier er:

- De registrerte er over 15 år
- Behandlingen omfatter ikke særlige kategorier personopplysninger;
  - Rasemessig eller etnisk opprinnelse
  - Politisk, religiøs eller filosofisk overbevisning
  - Fagforeningsmedlemskap
  - Genetiske data
  - Biometriske data for å entydig identifisere et individ
  - Helseopplysninger
  - Seksuelle forhold eller seksuell orientering
- Behandlingen omfatter ikke opplysninger om straffedommer og lovovertridelser
- Personopplysningene skal ikke behandles utenfor EU/EØS-området, og ingen som befinner seg utenfor EU/EØS skal ha tilgang til personopplysningene
- De registrerte mottar informasjon på forhånd om behandlingen av personopplysningene.

Informasjon til de registrerte (utvalgene) om behandlingen må inneholde

- Den behandlingsansvarliges identitet og kontaktopplysninger
- Kontaktopplysninger til personvernombudet (hvis relevant)
- Formålet med behandlingen av personopplysningene
- Det vitenskapelige formålet (formålet med studien)
- Det lovlige grunnlaget for behandlingen av personopplysningene
- Hvilke personopplysninger som vil bli behandlet, og hvordan de samles inn, eller hvor de hentes fra
- Hvem som vil få tilgang til personopplysningene (kategorier mottakere)

<https://meldeskjema.sikt.no/63caa8dd-59ef-4198-af4f-8cda53cb1ab6/vurdering>

1/2

- Hvor lenge personopplysningene vil bli behandlet
- Retten til å trekke samtykket tilbake og øvrige rettigheter

Vi anbefaler å bruke vår [mal til informasjonsskriv](#).

Informasjonssikkerhet

Du må behandle personopplysningene i tråd med retningslinjene for informasjonssikkerhet og lagringsguider ved behandlingsansvarlig institusjon. Institusjonen er ansvarlig for at vilkårene for personvernforordningen artikkel 5.1. d) riktighet, 5. 1. f) integritet og konfidensialitet, og 32 sikkerhet er oppfylt.

Vedlegg 3: Intervjuguide krets

Åpningsspørsmål

1. Kort om prosjektet, formål, personvern og lydopptaker.
2. Hvilke utdanning og andre jobber har du hatt?
3. Hva bruker kretsen mest tid på i deres arbeid?
4. Hva er de mest interessante oppgavene?

Hoveddel

5. Arbeider dere med inkludering av flyktninger?
6. Hvordan organiseres inkluderingsarbeidet av flyktninger i kretsen din?
7. Hvordan oppfattes samarbeidet med NFF på dette området?
  - a. Hvilke forventinger stiller fotballforbundet på nasjonalt nivå?
  - b. Hvordan styrer den nasjonale strategiplanen arbeidet deres?
8. Hvordan implementeres inkluderingsarbeidet ut i klubber i din krets?
  - a. Hvordan opplever du at klubber tar i mot denne type arbeid?
  - b. Hva kjennetegner klubber som lykkes/ ikke lykkes?
9. I hvilke grad tar dere hensyn til flyktningers kjønn og minoritetsbakgrunn?
10. Hvordan opplever du fotballens rolle i samfunnet?
11. Hva er de største utfordringene og begrensningene med integrering av flyktninger?
12. Hva skal til for at dere opplever at dere lykkes med inkluderingsarbeidet?
13. Hva forbinder du med inkluderingsbegrepet?
14. Hvordan kan inkluderingsarbeidet påvirke andre prioriteringen av andre oppgaver?

Avslutning

15. Er det noe annet du ønsker å legge til?

Intervjuguide klubb.

1. Innledende spørsmål
2. Kort om prosjektet, formål, lydopptaker og personvern
3. Hvor lenge har du arbeidet i denne klubben?
4. Hva er dine viktigste oppgaver i klubben?
5. Hva er de gøyeste arbeidsoppgavene?

Hoveddel:

1. Hvordan arbeider dere med inkludering av flyktninger?
  - a. Hvordan organiserer dere dette arbeidet?
2. Hvorfor arbeider dere med inkludering av flyktninger?
  - a. Motivasjonen for arbeidet?
3. Hvordan implementeres inkluderingsarbeidet ut i din klubb?
  - a. Hvem er ansvarlig?
  - b. Hvordan oppfatter du at dere lykkes/ikke lykkes?
  - c. Hva er utfordrende og mest tidkrevende?
4. I hvilke grad tar dere hensyn til flyktnings kjønns og minoritetsbakgrunn?
5. Når er en spiller inkludert til norsk fotball?
6. Hvordan oppfattes samarbeidet med fotballkretsen på dette temaet?
  - a. Hvor mye har de bidratt?
  - b. anbefaler kretser tilrettelagt aktivitet?
  - c. Hvor mye synliggjør og engasjerer de til denne typen arbeid?
7. Hvordan opplever du fotballens rolle i samfunnet?
8. Hva er de største utfordringene og begrensningene med inkludering av flykninger?
9. Hva forbinder du med inkluderingsbegrepet?
10. Hvordan kan inkluderingsarbeidet påvirke andre prioriteringen av andre oppgaver?

Avslutningsspørsmål

11. Er det noe annet du ønsker å legge til?

Vedlegg 4: Gjennomgang av klubb

Klubb i krets 1	Klubb i krets 2
Mindre enn 5 km fra mottak.	Mindre enn 3 km fra mottak.
Ca. 500 medlemmer	Ca. 300 medlemmer
6 verv. <ul style="list-style-type: none"> • Inkluderingsansvarlig • Kurskoordinator • Trenerutvikler • Spillerutvikler • Rekruteringsansvarlig • FIKS- ansvarlig 	7 verv. <ul style="list-style-type: none"> • Sportslig utvalg • Spillerkoordinatorer • Spillerutvikler • Trenerutvikler • Dommeransvarlig • Økonomiansvarlig • Politiattestansvarlig
Hovedsakelig drevet av frivillighet	Hovedsakelig drevet av frivillighet

